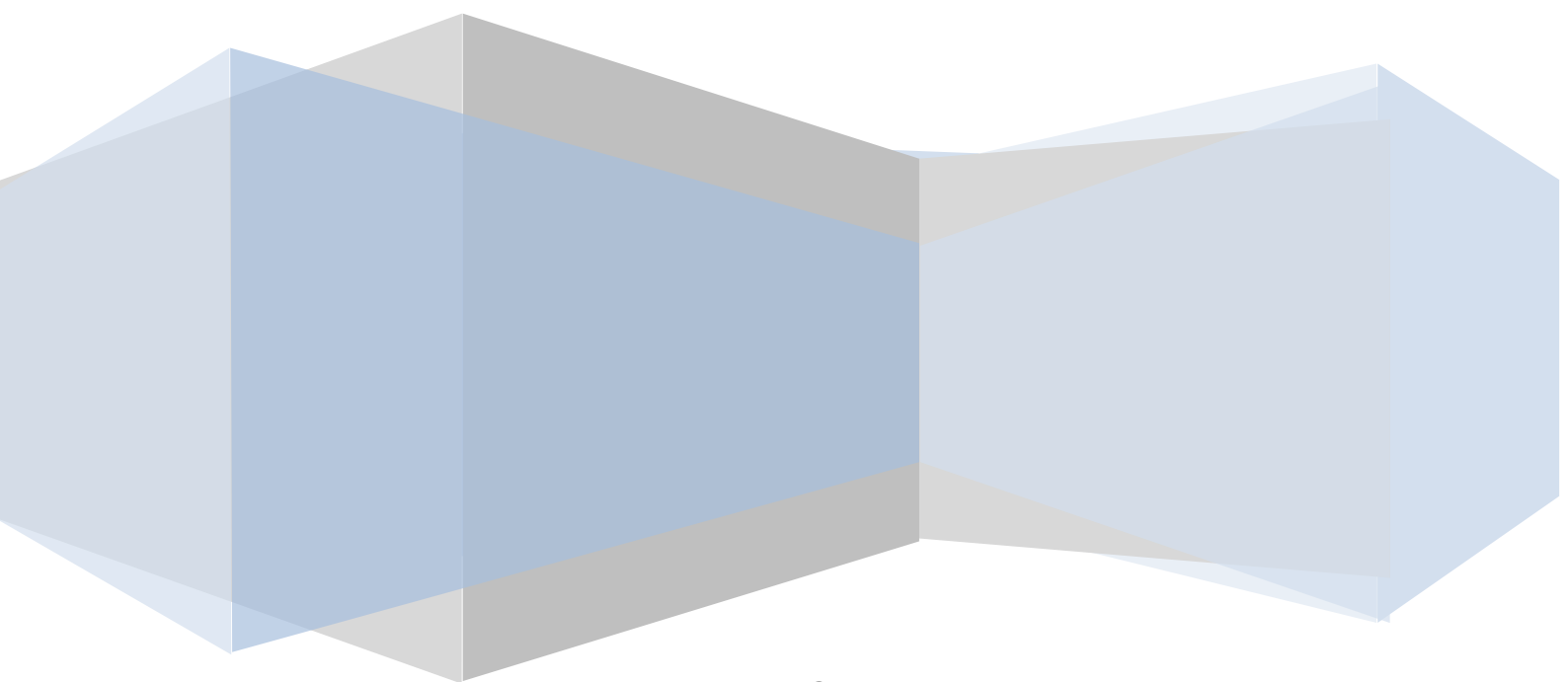

Апелационен суд Скопје

Билтен

10

Скопје, Јануари 2018 година

**ИЗДАВАЧ:
АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ**

РЕДАКЦИСКИ ОДБОР:

ПРЕТСЕДАТЕЛ:

ЉИЉАНА ИВАНОВСКА ШОПОВА

Претседател на Апелационен суд Скопје

ЧЛЕНОВИ:

Судија: ЛИДИЈА МАРТИНОВА

Претседател на Одделот за судска практика

Судија: ЗУИЦА НАУМОВА

Претседател на Кривичен оддел

Судија: СЛАВИЦА ПОПЧЕВСКА

Претседател на Граѓански оддел

Судија: ЈОВАНКА НИКОДИНОВСКА

Претседател на Трговски оддел

КОМПЈУТЕРСКА ОБРАБОТКА

Наташа Однакозова Жабокова
Милан Стојановски

СОДРЖИНА

1. КРИВИЧНО ПРАВО

- 1.1. Заклучоци од Работната средба на кривичните оддели на Апелационите судови Битола, Гостивар, Скопје и Штип, одржана на 15 и 16 декември 2016 година во Маврово 4
- 1.2. Заклучоци од Работната средба на кривичните оддели на Апелационите судови Битола, Гостивар, Скопје и Штип, одржана на 11 и 12 април 2017 година во Охрид 9
- 1.3. Заклучоци од Работната средба на кривичните оддели на Апелационите судови Битола, Гостивар, Скопје и Штип, одржана на 23 и 24 ноември 2017 година во Битола 13

2. ГРАЃАНСКО ПРАВО

- 2.1. Заклучоци од Работната средба на граѓанските оддели на Апелационите судови Битола, Гостивар, Скопје и Штип, одржана на 15 и 16 декември 2016 година во Маврово 15
- 2.2. Заклучоци од Работната средба на граѓанските оддели на Апелационите судови Битола, Гостивар, Скопје и Штип, одржана на 11 и 12 април 2017 година во Охрид 19
- 2.3. Заклучоци од Работната средба на граѓанските оддели на Апелационите судови Битола, Гостивар, Скопје и Штип, одржана на 23 и 24 ноември 2017 година во Битола 21

3. ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА

- 3.1. Кривични предмети 25
- 3.2. Граѓански предмети 55
- 3.3. Трговски спорови 89
- 3.4. Спорови од работни односи 116

1. КРИВИЧНО ПРАВО

1.1. ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНАТА СРЕДБА НА КРИВИЧНИТЕ ОДДЕЛИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП ОДРЖАНА НА 15 И 16.12.2016 ГОДИНА ВО МАВРОВО

„Дали Апелациониот суд, како второстепенен суд може согласно чл. 424 ст.1 од ЗКП да ја укине првостепената одлука повеќе од еден пат, ако утврди дека првостепениот суд и по повторното постапување сторил суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка или пак не постапил по напатствијата на повисокиот суд?“

ЗАКЛУЧОК

Согласно одредбата од чл. 437 ст.4 од ЗКП неспорно произлегува дека ако обжалената пресуда веќе еднаш е укината, кога по втор пат предметот ќе се најде во жалбена постапка пред второстепениот суд истиот ќе се заврши со мериторно одлучување без можноста првостепената одлука да се укине по втор пат, а одредбата од чл. 424 ст. 1 од ЗКП се однесува и може да се применува при првото постапување во жалбена постапка.

„Како ќе постапи второстепениот суд кога ќе ја уважи жалбата или по службена должност ќе ја укине првостепената пресуда, согласно чл. 437 ст.1 од ЗКП и ќе нареди одржување на расправа доколку се исполнети случаите од чл. 424 од ЗКП, имајќи ја предвид одредбата од чл. 426 ст.1 од ЗКП за видот на одлуките кои ги донесува второстепениот суд по одржаната расправа?“

ЗАКЛУЧОК

Кога второстепениот суд со примена на одредбата од чл. 437 ст.1 од ЗКП ќе ја укине првостепената пресуда и ќе нареди одржување расправа, во таков случај второстепениот суд нема можност да ја потврди или пак да ја преиначи првостепената пресуда која претходно ја има укинато, туку единствено може мериторно да одлучува и да донесе пресуда согласно одредбите од ЗКП кои важат за носење на пресуда пред првостепениот суд против која пресуда е дозволена жалба до судот што одлучува во трет степен.

„Која одредба, односно кој Закон ќе го примени судот при одредувањето на видот и одмерување на висината на казната во случај кога се донесува пресуда врз основа на признание на вина во текот на главната расправа, ако се има предвид содржината на законската одредба од чл. 21 од Законот за одредување на видот и одмерување на висината на казната и чл. 41 од КЗ за границите на ублажување на казната?“

ЗАКЛУЧОК

Иако постои очигледна колизија на одредбите од чл. 40 и 41 од КЗ со одредбата од чл.21 од Законот за одредување на видот и одмерување на висината на казната со кои е регулирано прашањето на ублажувањето на казната, по исклучок на кривичните дела сторени во состојба на пречекорена нужна одбрана намалена пресметливост ил кога кривичното дело останало во обид, за сите други кривични дела во случај кога обвинетиот признал вина на главна расправа ќе се применува одредбата од чл. 21 од Законот за одредување на видот и одмерување на висината на казната при што судот на обвинетиот не може да му изрече казна помала од 70% од казната што би била изречена со примена на одредбите од законот за одредување на видот и одмерување на висината на казната, бидејќи и самата интенција за донесување на овој закон е да се изврши изедначување во изрекувањето на казните со што би се постигнала поголема правна сигурност.

„Кога во наводите, односно потврдите од казнена евиденција на постојат податоци кога пресудите станале правосилни, дали и кога казната била платена, издржана, простена или застарена, од кога пак течат роковите кои треба да поминат за да се исполнат условите за бришење на осудите, дали наведените околности и отсуството на податоци можат да бидат причина за укинување на првостепената пресуда како нејасна во делотна причините за определување на видот и одмерување на висината на кривичната санкција или списите да се вратат на првостепениот суд заради спроведување извиди во таа насока, па доколку добиените податоци од спроведените извиди на првостепениот суд даваат доволно основа да се утврди дали се исполнети услови за законска рехабилитација, дали судот може да одлучува и да ја цени правилноста на одлуката за кривичната санкција или е потребно да постои одлука на Кривичниот совет (чл.25 ст.2 од ЗКП) со која одлука е утврдено бришење на осудите од казнената евиденција?“

ЗАКЛУЧОК

По правило списите на предметот треба да се вратат на првостепениот суд заради спроведување извиди во таа насока , па доколку

добиените податоци од спроведените извиди на првостепениот суд даваат доволна основа да се утврди дали се исполнети услови за законска рехабилитација, второстепениот суд може да одлучува и да ја цени правилноста на одлуката за кривичната санкција, при што не е потребно да постои одлука на Кривичниот совет (чл. 25 ст.2 од ЗКП) со која е утврдено бришење од казнена евиденција, а како исклучок од ова правило кога добиените податоци од спроведените извиди на првостепениот суд на даваат доволно основ да се утврди дали се исполнети услови за законска рехабилитација или кога првостепениот суд не ги спровел со должно внимание побараните извиди, второстепениот суд ќе ја укине првостепената пресуда како нејасна во делот на причините за определување на видот и одмерување на висината на кривичната санкција.

„Дали подносителот на барањето за поведување на прекршочна постапка по однос на определен вид на прекршоци од областа на сообраќајот согласно чл. 47 од ЗП, пред да поднесе барање до надлежниот суд има обврска да спроведе постапка за порамнување како забрзана постапка?“

ЗАКЛУЧОК

Согласно чл.47 ст.2 од ЗП надлежните органи овластени за поведување на прекршочна постапка секогаш се должни да му предложат на сторителот на прекршокот една од забрзаните постапки пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка ако тоа е определено со закон, па и во случај кога со сторениот прекршок е предизвикана сообраќајна незгода под услов ако за предметниот прекршок со кој е предизвикана сообраќајната незгода со закон е определено водење на забрзаната постапка.

„Кога од страна на првостепениот суд е донесено дополнително - посебно решение за трошоци, кој е надлежен да одлучува по жалба на тоа решение, дали Кривичниот совет на првостепениот суд(чл.25 ст.5 од ЗКП) или Апелациониот суд како второстепен суд, имајќи ја предвид содржината на законската одредба од чл. 104 од ЗКП?“

ЗАКЛУЧОК

Во таков случај надлежен е Кривичниот совет на првостепениот суд (чл. 25 ст.5 од ЗКП), а доколку првостепениот суд не донел одлука за трошоците на постапката, а предметот е во жалбена постапка токму поради таа околност, второстепениот суд со писмо ќе ги врати списите на предметот на надлежно постапување на првостепениот суд.

„Кога кривичното дело е сторено во состојба на пречекорена нужна одбрана(чл. 9 ст.3 од КЗ), битно намалена пресметливост(чл.12 ст.2 од КЗ) или кривичното дело останало во обид(чл. 19 од КЗ) , дали во ваквите случаи сторителот може да се казни поблаго надвор од условите предвидени во чл. 40 од КЗ и чл. 21 од Законот за одредување на видот и одмерување на висината на казната?“

ЗАКЛУЧОК

Сторителот може да се казни поблаго и надвор од условите предвидени во чл. 40 од КЗ и чл. 21 од Законот за одредување на видот и одмерување на висината на казната, т.е. обвинетиот и кога нема да признае вина на главна расправа може да се казни поблаго и под пропишаниот минимум за предметното кривично дело, во рамките предвидени во чл.41 од КЗ.

„Дали законското бришење на осудите од чл. 104 ст.5 од КЗ значи дека кога осудениот има повеќе осуди со кои е изречена условна осуда или парична казна и забрана на управување со моторно возило или затвор до 3 години дека истите можат да се бришат од казнената евиденција само ако за сите осуди се исполнети условите за бришење?“

ЗАКЛУЧОК

Поради неажурноста на судовите да ги бришат осудите по сила на закон веднаш откако ќе се исполнат условите за нивно бришење , не може да се оди на штета на осудениот, што значи, дека за секоја посебна осуда ќе се проверува дали се исполнети условите за нејзино бришење.

„Каква е смислата и на што упатува одредбата од чл. 421 ст.4 од ЗКП? Кога и кој се известува за седницата на советот во смисла на чл. 421 ст.3 и чл. 482 ст.1 од ЗКП?“

ЗАКЛУЧОК

Имајќи предвид дека второстепениот суд донесува одлука на седница на советот која по правило се одржува без присуство на странките(чл. 423 од ЗКП), а одредбата од чл. 421 ст.4 од ЗКП упатува на тоа кога како исклучок од погоре наведеното правило седницата на советот на второстепениот суд е јавна, при што кога второстепениот суд по барање на странките или по

службена должност ќе одлучи да одржи јавна седница или главна расправа , секогаш треба да се внимава на начелото на јавност содржано во главата 24 од ЗКП.

Одредбата од чл.482 ст.1 од ЗКП е јасна и истата упатува на тоа дека во скратена постапка двете странки ќе се известат за седницата на советот на второстепениот суд по барање на странките само ако претседателот на советот или советот најде дека присуството на странките би било корисно за разјаснување на работите.

1.2. ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНАТА СРЕДБА НА КРИВИЧНИТЕ ОДДЕЛИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП ОДРЖАНА НА 11 и 12.04.2017 ГОДИНА ВО ОХРИД

„Дали доколку обвинетиот на главната расправа за одделни факти или околности дал поинаков исказ од оној кој го изнел пред Јавниот обвинител и доколку јавниот обвинител побара да се прочита исказот на обвинетиот даден претходно во постапката, ќе се прифати исказот на обвинетиот даден пред ЈО , иако не е даден согласно правилата за тонско снимање во смисла на чл. 207 од ЗКП и каква е доказната вредност на тој исказ во услови кога има противречни искази на обвинетиот, оној исказ кој е даден пред ЈО и оној кој е даден на расправа?“

ЗАКЛУЧОК

Исказот на обвинетиот даден пред ЈО со сите поуки и почитување на законската одредба од чл. 206 од ЗКП и доколку испитувањето се изврши во смисла на чл. 210 од ЗКП, а не е снимен со апарат за визуелно тонско снимање, предвидено како можност , согласно чл. 207 ст.1 од ЗКП, бидејќи немало услови за снимање и тоа се констатира на записникот за испитување на обвинетиот , има доказна вредност и согласно чл. 391 ст.3 од ЗКП и може да се прочита на главната расправа и како доказ да се цени и прифати доколку има поткрепа и во останатите докази.

„Дали согласно ЗКП кој почна да се применува од 01.12.2013 година второстепените судови во своите одлуки донесени во смисла на чл.436 од ЗКП , со кои се укинуваат одлуките на пониските судови , се должни да дадат напатствија на пониските судови вв со нивното постапување во конкретниот предмет во повторената постапка?“

ЗАКЛУЧОК

Имајќи ја предвид содржината на законската одредба од чл. 436 ст.4 од ЗКП, кога првостепената пресуда се укинува поради суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка, второстепениот суд во образложението на својата одлука, покрај констатирањето на сторените суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка и во што се состојат истите, ќе даде напатствија на пониските судови во врска со нивното постапување во конкретниот предмет, во контекст на сторените суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка и нивното отстранување.

„Дали согласно ставот 8 од чл. 219 од ЗБСП се санкционира и непотпишувањето на Европскиот извештај за сообраќајна незгода или се санкционира само дејствието на неотстранување на возилата од коловозот заради овозможување непречено одвивање на сообраќајот?“

ЗАКЛУЧОК

Кај возачите – учесници во сообраќајна незгода во која е предизвикана мала материјална штета, согласно чл.219 ст.8 од ЗБСП се санкционира само дејствието на неотстранување на возилата од коловозот заради овозможување непречено одвивање на сообраќајот.

„Кога сведоците дале исказ на записник пред Јавен обвинител, дали во таков случај е исполнет основот од членот 165 точка 2 од ЗКП за определување мерка притвор поради постоење особени околности кои укажуваат дека обвинетиот ќе ја попречува кривичната постапка со влијание врз сведоци?“

ЗАКЛУЧОК

Иако предложените сведоци дале исказ на записник пред Јавен обвинител, спрема обвинетиот може да се определи или продолжи мерката притвор согласно чл.165 ст.1 т.2 од ЗКП, ако во секој конкретен случај постојат особени околности кои укажуваат дека обвинетиот ќе ја попречува кривичната постапка со влијание врз сведоците кои претходно дале исказ, освен ако обвинетиот дал изјава со која ја признава вината, кога во таков случај нема да се определи притвор врз основа на член 165 ст.1т.2 од ЗКП.

„По предметите кои се се судат пред второстепениот суд на расправа, дали доставата по предметот ќе се врши преку првостепениот суд и потоа преку надлежниот суд предметот ќе се достави за одлучување до Врховниот суд на РМ или пак доставата по предметот да ја врши второстепениот суд?“

ЗАКЛУЧОК

Доставата по предметите и на одлуките донесени врз основа на одржана расправа пред советот на второстепениот суд, како и одлуките против кои е дозволена жалба до судот што одлучува во трет степен, освен во

притворските предмети кога по прелогот за продолжување на притворот е предвидена надлежност на второстепениот суд согласно чл. 171 ст.3 од ЗКП, ќе се изврши прелу првостепениот суд, а потоа, доколку е изјавен правен лек против одлуката на второстепениот суд, првостепениот суд предметот го доставува преку второстепениот суд, кој со свој придружен извештај – образец 65- член 228 ст.3 од Судскиот деловник (Сл. Весник на РМ бр.66 од 09.05.2013 година), предметот со сите списи го препраќа до Врховниот суд на РМ , како наделжен суд за одлучување по правниот лек..

„Дали согласно Законот за кривичната постапка од отпочнување до завршување на доказната постапка странките можат да предлагаат нови докази кои претходно не биле наведени во листата на докази?“

ЗАКЛУЧОК

Имајќи ја предвид законската одредба од чл. 394 ст.1 од ЗКП , во текот на доказната постапка како и во дополние на доказната постапка, странките можат да предлагаат нови докази, кои претходно не биле наведени во листата на докази, доколку се работи за проверка

на нови околности, кои произлегуваат од доказите што биле наведени во листата на докази предложена, како од Јавниот обвинител така и од одбраната.

„Од која дата да се пресметуваат роковите за траење на притворот по одобрување на обвинението,дали од датата на поднесување на обвинителниот акт со предлог за определување на мерка притвор или од датата на одобрување на обвинителниот акт?“

ЗАКЛУЧОК

Ако осомничениот се наоѓа во притвор, советот за оцена на обвинителниот акт по предлог на Јавниот обвинител во рок од 24 часа од денот на приемот на обвинителниот акт го упатува обвинителниот акт до советот од чл. 25 ст.5 од ЗКП, кој донесува решение и одлучува дали сеуште постојат причините за притвор, негово продолжување ил укинување во смисла на чл. 322 ст.2 од ЗКП, при што до евентуалната измена на чл. 172 од ЗКП за траење на притворот по одобрување на обвинителниот акт, предвидените рокови за траењето на притворот во оваа фаза на постапката до завршување на главната расправа, ќе се засметуваат од денот на одобрувањето на обвинението, а секој период што обвинетиот го поминал во притвор, како во

истражна постапка, така и периодот во фазата од поднесување на обвинителниот акт, со донесување на првостепената пресуда ќе се засмета во изречената казна.

„Дали, ако писмениот предлог на Вишото јавно обвинителство доставен до Апелациониот суд се испрати до обвинетиот и неговиот бранител и со тоа им се овозможи во писмена форма да се произнесат по истиот, се надминува повредата на правото на еднаквост на оружјето и дека нема потреба странките да бидат повикувани на јавна седница, кога тоа го бараат во скратена постапка?“

ЗАКЛУЧОК

Ценејќи ја содржината на законската одредба од чл. 482 ст.1 од ЗКП , кога странките бараат присуство на јавна седница, а се работи за скратена постапка во секој конкретен случај судот ќе цени, дали присуството на странките е нужно или би било корисно за разјаснување на работите, истовремено водејќи сметка за сите факти во конкретниот предмет, наведувајќи аргументирани причини за донесената одлука, доколку судот одлучи по предметот да постапува на седница на советот без присуство на странките.

Доколку судот одлучи да не закаже јавна расправа по предметите за кои е предвидена скратена постапка, а странките во жалбата или одговорот на жалба предложиле присуство на седницата, писмениот предлог на Вишото јавно обвинителство доставен до Апелациониот суд, може да се достави до обвинетиот и бранителот на запознавање, а по нивна оцена и на нивно произнесување со што е обезбедено правото на еднаквост на оружјето согласно ЕКЧП и судската пракса на Европскиот суд за човекови права.

1.3. ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНАТА СРЕДБА НА КРИВИЧНИТЕ ОДДЕЛИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП ОДРЖАНА НА 23 и 24.11.2017 ГОДИНА ВО БИТОЛА

ЗАКЛУЧОК

Еднаш дадената изјава за признание на вина во услови кога главната расправа почнала одново или кога пресудата е донесена врз основа на признание на вина согласно член 381 од Законот за кривичната постапка била укината поради суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка, обвинетиот може да ја отповика изјавата за признание на вина, освен ако пресудата се побива поради мани на волјата или ако Јавниот обвинител го промени описот во обвинението.

ЗАКЛУЧОК

Доставените вештачења изготвени по наредба на приватниот тужител во постапка по поднесена приватна тужба или вештачење изготвено по наредба на одбраната кога постапката се води *ex officio* (по службена должност), може да се сметаат за законити докази бидејќи на таков начин би се запазила еднаквоста на оружјата, што е во согласност со праксата на Европскиот суд за човекови права од Стразбур. Доколку се работи за вештачење каде е потребно вештачење кое го изготвува државен орган (пр.вештачење на траги од папиларни линии и слично) кој за да изготви вештачење бара да се достави наредба, тогаш странката ќе се обрати до ЈО или судот, во зависност во која фаза е постапката, со предлог да обезбеди наредба за вештачење, укажувајќи на околностите што треба да се утврдат со тоа доказно средство.

ЗАКЛУЧОК

Исказите на сведоците дадени во истражна постапка можат да се користат при вкрстено испитување или при побивање на изнесени наводи и во одговор на побивање, заради оценка на веродостојноста на исказите дадени на главна расправа согласно член 388 став 2 од ЗКП и тие искази дадени во истражна постапка не може да се прифатат како доказ на кој може да се заснива судска одлука, а променетиот исказ на главна расправа ќе се цени кај секој конкретен случај во конкретен предлог.

ЗАКЛУЧОК

„Непријателски сведок“ - Кога поради исказот што го дава сведокот на главна расправа не може повеќе да се смета како сведок на странката што го предложила, претседателот на советот на предлог на странката што го предложила ќе одобри вкрстено испитување и во таков случај наведениот сведок не може да биде испитуван директно од спротивната страна, но во тој случај спротивната странка при вкрстено испитување не мора да користи само наведувачки прашања, туку може да поставува и прашања кои вообичаено се користат при директно испитување (кои, што каде, кога, зошто, објаснете, опишете).

ЗАКЛУЧОК

Кога на правното лице му е изречена прекршочна санкција – опомена, на одговорното лице во правното лице не може да му се изрече прекршочна санкција – глоба, бидејќи во тој случај не може да се одмери висината на прекршочната санкција – глоба за одговорното лице согласно одредбата на член 15 став 2 од Законот за прекршоците (Сл.Весник број 124 од 23.7.2015 година) според која глобата за одговорното лице во правното лице и трговец поединец е 30% од одмерената глоба за правното лице односно трговец поединец.

ЗАКЛУЧОК

Кога обвинетиот со првостепената пресуда е огласен за виновен за прекршок од член 235 став 7 од ЗБСП (Сл.Весник број 54 од 3.5.2007 година) а во фаза на жалбената постапка стапил во сила новиот ЗБСП (Сл.Весник број 169 од 30.9.2015 година) ако се има предвид дека во член 272 од новиот ЗБСП не е пропишана санкција за ист прекршок, како поповолен ќе се примени новиот ЗБСП и ќе се донесе ослободителна пресуда бидејќи дејствијата што му се ставаат на товар на обвинетиот не се прекршок што произлегува од член 5 од Законот за порекршоците според кои порекршокот е противправно дело кое со закон е определено како прекршок, чии обележја се определени со закон и за кое е пропишана прекршочна санкција.

2. ГРАЃАНСКО ПРАВО

2.1. ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНАТА СРЕДБА НА ГРАЃАНСКИТЕ ОДДЕЛИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП ОДРЖАНА НА 15 и 16.12.2016 ГОДИНА ВО МАВРОВО

„Во кој рок застаруваат побарувањата кои произлегуваат од извршена услуга- вештачење од овластено правно лице – медицинска установа по барање на друго правно лице- суд?“

ЗАКЛУЧОК

Побарувањата кои произлегуваат од извршена услуга- вештачење од овластено правно лице – медицинска установа по барање на друго правно лице – суд застаруваат во рок од 3 - три години согласно чл. 363 од ЗОО..

„Дали може да се прифати на лицата вработени во судовите кои вршат технички и помошни работи, а немаат статус на судски службеници да им се исплати разлика на плата од исплатената плата до плата на Колективниот договор за државните, правосудните и органите на локална самоуправа на РМ (по коефициент на сложеност помножен со минималната плата во РМ) при состојба кога не е утврдена најниската плата за одделени степени на сложеност со Колективниот договор за државните , правосудните и органите на локална самоуправа на РМ, ниту пак платата на оваа категорија вработени е утврдена со акт за систематизација, ниту е постапено по чл. 44 од Законот за судска служба(Сл.весник на РМ бр. 43/14), или ако немаат Акт за систематизација во судовите , ќе им се исплаќа плата во висина на платата за административно техничките судски службеници?“

ЗАКЛУЧОК

За вработените во судовите кои вршат помошни технички работи, не може да се примени Колективниот договор за државните, правосудните органи и органите на локална самоуправа во однос на платата, туку треба да се примени Законот за судска служба односно вработените како помошно технички персонал вработени во судовите треба да се земаат плати во рамките на платите на административно технички службеници.

„Во споровите од работен однос во коишто како тужители се јавуваат вработени во МВР- полициски службеници, а пак како тужена страна РМ- МВР на РМ, дали на тужителите им следува право да бараат да се задолжи тужениот на истите да им исплати на име придонеси за пензиско и инвалидско осигурување на претходно утврден паричен надоместок на име додаток на плата за прекувремена работа за одреден период, а кои и зноси се претходно утврдени со правосилна пресуда, односно, дали додатокот на плата за прекувремена работа може да се смета како основица за пресметување и исплата на придонеси за ПИО ?“

ЗАКЛУЧОК

Додатокот на плата на име разлика за прекувремена работа е согласно Законот за работни односи и Законот за внатрешни работи и истиот претставува основица за пресметка на придонесот за ПИО што тужениот е должен да го исплати во име на тужителот..

„Кога пристигнува обврската за исплата на регресот за годишен одмор?“

ЗАКЛУЧОК

Обврската за регрес за годишен одмор како парично побарување пристигнува и се исплаќа во зависност од тоа како е уредено во конкретен колективен договор.

„Дали работникот е активно легитимиран да побарува камата на придонесите од плата од работодавачот (задолжителни придонеси од социјално осигурување т.е. ПИО, за здравствено осигурување, дополнително здравствено осигурување и персонален данок)?“

ЗАКЛУЧОК

Работникот на може да биде активно легитимиран да бара камата на придонесите од плата.

„Дали приговорот поднесен од должникот против налогот за извршување на парично побарување (парична казна) која произлегува од извршна испатава – пресуда донесена во прекршочна постапка е благовремен или не, ако е поднесен по истекот на рокот од 3 дена од денот на приемот на налогот за извршување односно од осознавањето за евентуална неправилност, а кога во моментот на одлучувањето по приговорот настапила апсолутна застареност на извршувањето на паричната казна?“

ЗАКЛУЧОК

Приговорот поднесен од должникот против Налогот за извршување за парично побарување (парична казна) кое произлегува од извршна исправа-пресуда донесена во прекршочна постапка не е навремен ако е поднесен по истекот на рокот од 3- три дена од денот на приемот на Налогот односно од осознавањето на евентуалната неправилност ако во моментот на одлучувањето по приговорот настапила апсолутна застареност на извршувањето на паричната казна.

„Барање од вработените од судовите за измена на решенија за плата поради секнат повисок степен на образование(прашање на Судски буџетски совет)“

ЗАКЛУЧОК

Во однос на вработените во судската власт кои по вработувањето имаат стекнато повисок степен на образование и бараат измена на решението за плата и признавање на повисок степен на образование се признава образованието на вработението кое го имале во моментот на вработувањето, а не образованието кое го стекнале во текот на работниот однос, односно компонентата на плата за образование нема да се зголеми доколку вработениот стекне повисок степен на образование.

„Различно регулирање на висината на цената за извршени вештачења или супервештачење(прашање од Судски буџетски совет)“

ЗАКЛУЧОК

Плаќањето на цените за извршените вештачења и супервештачења треба да се вршат согласно Правилникот за начинот на пресметување на наградата за извршеното вештачење или супервештачење и надоместокот за реално потребните трошоци донесен од Министерот за правда.

„Дали поранешниот управител на стечајниот должник може да има својство на единствен сопарничар со стечајниот должник како странка, тужител или тужен во парнична постапка?“

ЗАКЛУЧОК

Поранешниот управител на стечајниот должник на може да има својство на единствен сопарничар со стечајниот должник како странка, тужител или тужен во парничната постапка.

2.2. ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНАТА СРЕДБА НА ГРАЃАНСКИТЕ ОДДЕЛИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП ОДРЖАНА НА 11 и 12.04.2017 ГОДИНА ВО ОХРИД

„До која фаза на постапката може да се отфрли тужбата поднесена преку полномошник согласно чл. 101 вв со чл. 98 од ЗПП, кога со тужбата не е приложен доказ од Централниот регистар на РМ , а кога странка во постапката е правно лице?“

ЗАКЛУЧОК

Тужбата поднесена преку полномошник согласно чл. 101 вв со чл. 98 од ЗПП , доколку не е приложен доказ од ЦР на РМ, кога странка во постапката е правно лице, како неуредна може да биде отфрлена во претходно испитување на тужбата, а најдоцна на подготвително рочиште.

„Дали има пресудена работа по основ користење на електрична енергија во случај кога има кривична пресуда со која тужениот е огласен виновен и досуден е износот на име надомест на штета кој е баран во кривичната постапка од страна на оштетениот ЕВН?“

ЗАКЛУЧОК

Нема пресудена работа во споровите за надомест на штета по основ неовластено користење на електрична енергија во случај кога има кривична пресуда со која тужениот е огласен виновен и досуден износ на име надомест на штета како барање во кривичната постапка од страна на оштетениот, а со тужбата се бара разликата (над досудениот износ во кривичната постапка) која е пресметана согласно Мрежните правила.

„Дали доверителот стекнува својство на стечаен доверител во стечајна постапка отворена спрема должникот во случај кога пред отварањето на стечајот спрема должникот врз основа на извршна исправа од страна на извршителот е донесен Налог за извршување спрема должникот за намирување на парично побарување согласно извршната исправа како и составен записник за попис и проценка на предметите, а по отварање на стечајната постапка према должникот е

прекината постапката согласно чл. 91 ст.4 од Законот за извршување , а во стечајната постапка доверителот пријавил различно право?“

ЗАКЛУЧОК

Доверителот стекнува својство на стечаен доверител во стечајна постапка отворена према должникот во случај кога пред да се отвори стечај према должникот врз основа на извршна исправа од страна на извршителот е донесен Налог за извршување спрема должникот за намирување на побарувањето и составен записник за попис и проценка на предмети. Во таков случај доверителот во стечајната постапка стекнува заложно право и стекнува право на одвоено намирување.

„Дали доверителот стекнува својство на стечаен доверител во стечајна постапка отворена спрема должникот во случај кога пред отварањето на стечајот спрема должникот врз основа на извршна исправа од страна на извршителот е донесен Налог за извршување спрема должникот за намирување на парично побарување согласно извршната исправа како и составен записник за попис и проценка на предметите, а по отварање на стечајната постапка према должникот е прекината постапката согласно чл. 91 ст.4 од Законот за извршување , а во стечајната постапка доверителот пријавил различно право?“

ЗАКЛУЧОК

Доверителот стекнува својство на стечаен доверител во стечајна постапка отворена према должникот во случај кога пред да се отвори стечај према должникот врз основа на извршна исправа од страна на извршителот е донесен Налог за извршување спрема должникот за намирување на побарувањето и составен записник за попис и проценка на предмети. Во таков случај доверителот во стечајната постапка стекнува заложно право и стекнува право на одвоено намирување.

2.3. ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНАТА СРЕДБА НА ГРАЃАНСКИТЕ ОДДЕЛИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП ОДРЖАНА НА 23 и 24.11.2017 ГОДИНА ВО БИТОЛА

„Ако работникот засновал работен однос со понизок степен на стручна подготовка и ако во текот на работниот однос се стекнал со повисок степен на образование, дали платата по степен на образование ќе му се зголеми или и понатаму ќе ја прима платата по степен на образование по кои и засновал работен однос, ова согласно Законот за судска служба и Правилникот за организација и систематизација на работните места во судовите.“

Во врска со ова прашање, по изнесување на ставовите на Апелационите судови се констатира дека со мнозинство е усвоен следниот

ЗАКЛУЧОК

Ако работникот засновал работен однос со понизок степен на стручна подготовка а во текот на работниот однос се стекне со повисок степен на стручна подготовка, платата по степен на образование ќе му се зголеми, односно ќе му се зголеми бројот на бодови, но според условите предвидени во одредбата од член 67 од Законот за судска служба.

„Дали правосилното укинување на клаузурата за правосилност и извршност на извршната исправа значи дека извршната исправа е правосилно укината или ставена вон сила и дали претставува основ за противизвршување.“

По однос на ова прашање Апелационите судови Штип, Гостивар и Скопје едногласно истакнаа дека во таков случај не значи дека правосилната одлука, извршната исправа е укината или ставена вон сила па во таков случај не може да се бара против извршување. Апелациониот суд Битола по однос на ова прашање со мнозинство гласови на седница на судии донел заклучок дека ова претставува основ за противизвршување. Со оглед на изнесување на ставовите на Апелационите судови се констатира дека по ова прашање со мнозинство е донесен следниот

ЗАКЛУЧОК

Правосилното укинување на клаузулата за правосилност и извршност на извршната исправа не претставува основ за противизвршување.

„Дали на адвокат – полномошник му следува награда за состав на полномошно со кое е овластен за застапување и преземање дејствија во име на работодавецот во сите постапки согласно член 8 став 1 точка 13 од АТ на РМ (Сл.Весник на РМ бр. 11/17) односно дали оваа одредба ја исклучува наградата за состав на полномошно или го исклучува само износот за таквата награда.“

Сите Апелациони судови едногласно го донесоа следниот

ЗАКЛУЧОК

На адвокат – полномошник не му следува награда за состав на полномошно со кое е овластен за постапување и превземање на дејствија во име на работодавецот во сите постапки согласно член 8 став 1 точка 13 од Тарифата за награда и надоместок за работа на адвокатите објавена во Сл.Весник на РМ бр. 11/17 од 2.2.2017 година.

„Дали странката која во парнична постапка била застапувана од полномошник адвокат има право на награда за состав на трошковник кој е составен од полномошникот (Сл.Весник на РМ бр. 126/16) според која Тарифа била завршена постапката пред првостепениот суд.“

Претставниците на Апелационите судови по однос на ова правно прашање едногласно го донесоа следниот

ЗАКЛУЧОК

Странката која во парничната постапка била застапувана од полномошник адвокат нема право на награда за состав на трошковник кој е составен од полномошникот доколку постапката е завршена по донесување на Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите, објавена во Сл.Весник на РМ бр. 11/17 од 2.2.2017 година.

„Дали судот во смисла на член 81 став 1 точка 1 од ЗПП вв. Со член 17 од Законот за адвокатура може да не дозволи на адвокат со уредно полномошно да дава правна помош на странката.“

Во врска со ова правно прашање со мнозинство гласови е донесен следниот

ЗАКЛУЧОК

Ако во текот на судската постапка се истакне приговор од спротивната странка во однос на уредноста на застапувањето на странката од полномошник адвокат кој порано бил овластено лице за застапување на спротивната странка, судот не треба да дозволи на адвокатот да дава правна помош како полномошник на странката.

„Дали управителот како законски застапник на друштвото е одговорен за надомест на штета согласно член 51 став 8 од Законот за стечај поради тоа што не покренал постапка за стечај на друштвото спрема тужител кој има втасано побарување утврдено со правосилна пресуда спорема друштвото.“

По однос на ова правно прашање едногласно е усвоен следниот

ЗАКЛУЧОК

Во постапката за надомест на штета предизвикана од доверителите од органите на управување заради неподнесување или ненавремено поднесување на Предлог за отворање стечајна постапка, органите на управување, вклучително и управителот како застапник по закон на друштвото, одговараат за надомест на штета согласно член 51 став 8 од Законот за стечај по принципот на претпоставена вина. Товарот на докажување дека органите на управување, вклучително и управителот како законски застапник постапувал согласно стандардот на добар и совесен трговец е на страна на органите на управување односно на застапникот по закон – тужениот.

Штетата е износот што тужителот основано можел да очекува дека ќе се наплател доколку навремено била отворена стечајна постапка над должникот. Секоја странка во парничната постапка го докажува своето тврдење согласно принципот на товарот на докажување имајќи го во предвид и фактот дека побарувањето на тужителот произлегува од деловните односи на тужителот со должникот каде тужените се орган на управување.

Претставниците на четирите Апелациони судови во врска со разгледувањето на спорните правни прашања по кои не е донесен едногласно заклучок туку со мнозинство на гласовите од наведените судови, едногласно го донесе следниот

ЗАКЛУЧОК

Донесените заклучоци со мнозинство да се почитуваат од сите четири Апелациони судови до евентуално донесување на поинаков заклучок од страна на Врховниот суд на Република Македонија

3. ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА

3.1. КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ

Околноста дека потписот на трансакциите не е идентичен со потписот на обвинетиот, не упатува дека обвинетиот не го сторил кривичното дело од чл.251 ст.5 в.в. Со ст.2 и 3 од КЗ. Ирелевантно е кој се потпишал на слиповите со кои се направени трансакциите преку ПОС терминалот поставен во продавницата на обвинетиот и кој ги направил кредитните картички. Суштествено е дека трансакциите се нелегални и се направени преку ПОС терминалот на банката поставен во продавницата на обвинетиот кој неовластено навлегол во компјутерскиот систем на банката со што го сторил кривичното дело „Оштетување и неовластено навлегување во компјутерскиот систем“.

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-579/15 од 23.09.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје I Скопје, со обжалената пресуда го огласил обвинетиот Ф.Х. од С. виновен за кривично дело Оштетување и неовластено навлегување во компјутерски систем од чл.251 ст.5 в.в. со ст.2 и 3 од Кривичниот законик, па согласно овој член како и одредбите од членовите 3, 4, 7, 29, 30, 31, 32, 33, 35 и 39 од КЗ, го осудил на казна затвор во траење од 6-шест месеци, во која казна му се засметува и времето поминато во притвор сметано од 23.04.2009 година до 03.07.2009 година.

Согласно чл.97 и чл.98 од КЗ од обвинетиот Ф.Х. е конфискувана имотната корист прибавена со извршување на кривичното дело во вкупен износ од 4.678.205,00 денари, во корист на Буџетот на Република Македонија.

Жалбата е неоснована.

Првостепениот суд во текот на постапката при повторното постапување ги извел потребните процесни дејствија и ги расправил спорните прашања на кои укажал второстепениот суд во својата одлука, при што прибавил како доказ материјално-финансиско вештачење СВ.1.бр.447/13 изготвено од страна на вештите лица А.К., Д.А. и С.К. при Бирото за судски вештачења Скопје, врз основа на кое ги утврдил битните околности по однос на начинот на сторување на предметното кривично дело, истовремено проверувајќи ја на таков начин и одбраната на обвинетиот, кој го негирал сторувањето на кривичното дело, поради што неосновани се жалбените наводи за сторена суштествена повреда од чл.381 ст.2 в.в. со чл.406 ст.3 од ЗКП. Во таа смисла при одлучувањето овој суд ги ценеше и наводите на одбраната истакнати на јавната седница дека во случајов висината на противправно

стеканатата имотна корист судот не ја утврдил правилно, со оглед да во изреката на обжалената пресуда е наведен износ од 4.678.205,00 денари, а од материјално - финансиското вештачење СВ.І.бр.447/13 произлегува дека противправно стекнатата имотна корист изнесува 4.687.827,00 денари, меѓутоа истите не ги прифати од причина што видно од изготвеното вештачење, во наведениот износ е вклучен и период на извршени трансакции и плаќања преку ПОС Терминалот на Про Кредит Банка во „Љ. - И.“ - фирмата на обвинетиот како промет, кој што не е опфатен во изреката на обжалената пресуда како противправни дејствија, поради што е утврден и помал износ на прибавена противправна имотна корист од страна на обвинетиот.

Првостепениот суд врз основа на целосна оценка и анализа на изведените докази, правилно утврдил дека од страна на обвинетиот биле превземени противправните дејствија, како во изреката на обжалената пресуда, поради што неоснована е одбраната на обвинетиот дека не е утврдено точно кое дејствие и кога било превземено од негова страна. Околноста што во изготвеното графолошко вештачење, вештото лице потврдilo дека потписот на спорните трансакции не е идентичен со потписот на обвинетиот, не значи заклучок дека обвинетиот не го сторил кривичното дело, бидејќи во конкретниот случај за постоење на предметното кривично дело ирелевантно е кој се потпишал на слиповите со кои се направени трансакциите преку ПОС терминалот на Про Кредит Банка поставен во продавницата на обвинетиот и кој ги направил кредитните картички, туку дека предметните трансакции се нелегални и се направени преку ПОС терминалот на Про Кредит Банка поставен во продавницата на обвинетиот на кој начин неовластено навлегол во компјутерскиот систем на Про Кредит Банка. Ова дотолку повеќе што на обвинетиот не му се става на товар кривично дело Фалсификување туку кривично дело Оштетување и неовластено навлегување во компјутерски систем кај кое кривично дело дејствие на извршување е неовластеното навлегување под што се подразбира било кој облик на проникнување, пробивање во туѓ компјутер или систем, а субјективниот елемент на противправноста е намерата за прибавување на имотна или друга корист, или за оштетување на друг, предизвикувањето на имотна или друга штета или пренесувањето на компјутерските податоци на неповикано лице, а во конкретниот случај, обвинетиот дејствијата ги превзел, како што е наведено и во изреката на обжалената пресуда, за да прибави за себе противправна имотна корист.

Во конкретниот случај, обвинетиот со противправните дејствија, конкретно опишани во изреката на обжалената пресуда, прибавил поголема имотна корист, со што и ги остварил битните одбележоци на кривичното дело што му се става на товар и за кое правилно е огласен за виновен. Од друга страна, ценејќи ја содржината на законската одредба од чл.97 и чл.98 од КЗ, правилно постапил првостепениот суд кога противправната имотна корист прибавена со кривичното дело, ја конфискувал во корист на Република Македонија, затоа што никој не може да ја задржи непосредната и посредната имотна корист прибавена со кривичното дело.

Врз основа на правилно утврдената фактичка состојба во предметот, првостепениот суд правилно го применил Кривичниот законик кога обвинетиот

Ф.Х. го огласил виновен за кривичното дело кое му се става на товар, со оглед да во дејствијата на истиот, прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда, се содржани законските елементи на кривичното дело Оштетување и неовластено навлегување во компјутерски систем од чл.251 ст.5 в.в. со ст.2 и 3 од Кривичниот законик, поради што неоснован е жалбениот навод за повреда на Кривичниот законик.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП1.бр.2/16 од 25.10.2017 година.

Според чл.329 од ЗКП предвидено е ако тужителот во текот на главниот претрес најде дека изведените докази укажуваат за изменета фактичка состојба од онаа изнесена во обвинителниот акт, тужителот може на главен претрес усно да го измени обвинителниот акт, а може да предложи главниот претрес да се прекине заради подготвување на нов обвинителен акт.

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-262/16 од 28.12.2015 година

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Куманово со обжалената пресуда ги огласил виновни обвинетите Ј.В., Д.П. и С.Л. сите од с.Т. - К. и тоа обвинетиот Ј.В. и С.Л. како соизвршители за едно кривично дело Разбојништво од чл.237 ст.5 в.в. со ст.1 в.в. со чл.22 од КЗ, а обвинетиот Д.П. за кривично дело Разбојништво од чл.237 ст.5 в.в. со ст.1 в.в. со чл.24 ст.1 од КЗ, па со примена на тој член и на членовите 4, 32, 33, 34, 35, 39 и чл.47 од КЗ, обвинетиот В.Ј. и С.Л. ги осудил на казна затвор во траење од по 15 години, во која казна им се засметува и времето поминато во притвор и тоа за обвинетиот Ј.В. сметано од 26.07.2013 година, а за обвинетиот С.Л. сметано од 19.07.2013 година, па до правосилноста на пресудата, односно до започнување на издржување казна затвор, а второобвинетиот Д.П. го осудил на казна затвор во траење од 10 години, во која казна му се засметува и времето поминато во притвор сметано од 18.07.2013 година па до правосилноста на пресудата, односно до започнување на издржување на казната затвор.

Ловечката пушка марка Хамерлес ИЖ со фабрички број..., ловечка пушка „Застава“ кал.12 мм со фабрички број..., 1 мобилен телефон марка „Сони - Ериксон“ црна боја со имеи ... со СИМ - картичка од Т-Мобиле со повикувачки број..., 1 СИМ - картичка од ВИП со сериски број... со ПИН... со повикувачки број..., 1 мобилен телефон марка „Нокиа“ модел 5130 - С2, црвен по боја со имеи број... со СИМ-картичка од ВИП со телефонски број..., СЕ ОДЗЕМААТ во корист на Р.Македонија, согласно на чл.100-а од КЗ.

Жалбите се неосновани.

Судот го ценеше жалбениот навод за сторена суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка истакнат во жалбата на обвинетиот Ј.В., преку неговиот бранител, на околност дека првостепениот суд погрешно постапил кога при повторното постапување врз основа на истите докази го прифатил изменетото обвинение од страна на јавниот обвинител по однос на правната квалификација на кривичното дело што им се става на товар на обвинетите, но истиот не го прифати. Ова од причина што, согласно чл.355 од ЗКП, ако тужителот во текот на главниот претрес најде дека изведените докази укажуваат дека се изменила фактичката состојба изнесена во обвинителниот акт, тој може на главниот претрес усно да го измени обвинителниот акт, а може да предложи главниот претрес да се прекине заради подготвување на нов обвинителен акт. Во конкретниот случај, со тоа што јавниот обвинител во своите завршни зборови извршил прецизирање во изреката на обвинителниот акт по однос на одземените предмети - еден ранец од оштетениот М.Ш., во кој имало 600 евра, а потоа повикувајќи се на изведените докази во текот на постапката како вербални така и материјални, предложил првообвинетиот Ј.В. и третообвинетиот С.Л. да се огласат виновни како соизвршители за кривично дело Разбојништво од чл.237 ст.5 в.в. со ст.1 в.в. со чл.22 од КЗ, а второобвинетиот Д.П. за кривично дело Разбојништво од чл.237 ст.5 в.в. со ст.1 в.в. со чл.24 ст.1 од КЗ, не значи дека е сторена суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка и правилно постапил првостепениот суд кога истото го прифатил и со обжалената пресуда обвинетите ги огласил виновни за правната квалификација и кривичните дела што им се ставаат на товар.

Решителните факти во предметот првостепениот суд ги утврдил и од изготвените вештачења број 3-1002/13 на Одделот за крим. техника при МВР, односно дека од доставената ловна пушка ИЈ -58 калибар 16, одземена од првообвинетиот Ј.В. и со која пукал, била добиена позитивна реакција и утврдено присуство на нитратни честички во внатрешноста на цевката, додека од доставената ловечка пушка калибар 12 мм со фабрички број... со која судот утврдил дека пукал третообвинетиот С.Л., не било утврдено присуство на нитратни честички, но било утврдено присуство на масни наслаги од средство за чистење - подмачкување, при што имајќи ја во предвид и одбраната на второ и третообвинетиот дадена во истражна постапка, во поткрепа со материјалните докази, правилно заклучил првостепениот суд дека критичниот ден, време, место и начин, биле превземени противправните дејствија од страна на обвинетите, конкретно опишани во изреката на обжеланата пресуда, со кои го оствариле и битието на кривичното дело за кое што обвинетите се огласени виновни. При повторното постапување првостепениот суд на главниот претрес го сослушал и вештото лице З.С. од Одделот за крим.техника на МВР - Скопје, кој во својот исказ потврди дека, сачмите со дијаметар на зрно од 7,55 мм можат да се користат и за калибар 12 и за калибар 16, а од изготвеното вештачење број 3-1002/13 на Одделот за крим.техника, судот исто така утврдил дека од извршената анализа на двете деформирани и оштетени оловни проектили, земени од починатиот непознат странски државјанин, а врз основа на нивните конструктивни карактеристики и маси од 2,4 и 2,2 грама, истите одговарале на оловно полнење - сачми оловно полнење, ловни патрони, наменети за испалување од ловни пушки и доставените сачми биле со дијаметар од 7,5 мм, кои се користат при полнење на ловна муниција со

калибар 12 и на ловна муниција со калибар 16., Имајќи ги во предвид наведените околности, присуството на обвинетите на местото на настанот, превземените противправни дејствија, фактот што на рацете на обвинетиот С.Л. немало барутни честички како и во внатрешноста на пушката, а имало присуство на масни наслаги од средство за чистење - подмачкување, не значи дека истиот не ги превзел противправните дејствија што му се ставаат на товар и за кои е огласен виновен, дотолку повеќе што, противправните дејствија превземени од страна на обвинетите се потврдува делумно и во одбраната на второ и третообвинетиот С.Л. дадени во текот на истражната постапка, во која насока е и даденото објаснување од страна на првостепениот суд кога констатира дека писмените докази врз основа на кои ги утврдил решителните факти нашле потврда и делумно во одбраната на второ и третообвинетиот односно Д.П. и С.Л. дадена во истражна постапка. Имено, од одбраната на обвинетиот Д.П., се потврди фактот дека критичниот ден, време и место, првообвинетиот Ј. планирал да ограби илегални мигранти, на начин што во нивата на неговиот татко, имал намера да ги пречека и да ги ограби илегалните мигранти, при тоа носејќи ловечка пушка и батерија, по што прво го повикал третообвинетиот С.Л., а потоа и второобвинетиот, им ја кажал немарата и откако наишле мигрантите, по предупредување на првообвинетиот да застанат, некој од групата фрлил камен, го удрил по носот, при што првообвинетиот почнал да пука. Истото го потврди и третообвинетиот С.Л., појаснувајќи дека дента фаќале риби, а потоа околу 23,00 часот му се јавил обвинетиот Ј. и го повикал да дојде на местото на настанот, односно во нивата на неговиот татко, каде што впрочем потоа се случил и кривично-правниот настан, конкретно опишан како во изреката и образложението на обжалената пресуда и правилно постапил првостепениот суд кога таквата одбрана на овие обвинети дадена во истражна постапка непосредно по настанот, а која била во поткрепа и со преостанатите писмени докази ја прифатил и на истата поклонил верба, а не ја прифатил одбраната на овие обвинети дадена понатаму во текот на главните претреси, наведувајќи аргументирани причини зошто истата не ја прифаќа, а кои причини ги прифаќа и овој суд. Од друга страна, имајќи ги предвид сите околности во конкретниот случај во врска со претходниот договор и субјективниот елемент - умислата за превземање на противправни дејствија, конкретно опишани во изреката на обжалената пресуда, односно примената на сила и закана како начин за одземање на туѓи подвижни предмети и прибавување на противправна имотна корист со одземање на ранец на оштетениот М.Ш., во кој имало и 600 евра, а при тоа и нанесување на телесни повреди на тројца оштетени и смрт на едно лице поради смртоносни повреди од огнено оружје, јасно произлегува заклучокот дека, прво и третообвинетиот како соизвршители со умисла го сториле кривичното дело што им се става на товар Разбојништво по чл.237 ст.5 в.в. со ст.1 в.в. со чл.22 од КЗ, а во дејствијата на второобвинетиот се содржани битните елементи на кривичното дело Разбојништво по чл.237 ст.5 в.в. со ст.1 в.в. со чл.24 ст.1 од КЗ, бидејќи истиот со умисла им помогнал во извршување на кривичното дело со однапред ветено прикривање на кривичното дело и сторителите, што се потврдува и од фактот дека обвинетите дополнително биле откриени од надлежните органи на прогонот.

Врз основа на правилно и целосно утврдената фактичка состојба во предметот, првостепениот суд правилно го применил Кривичниот законик, со

оглед да во дејствијата на обвинетите Ј.В. и С.Л., прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда, се содржани сите битни елементи на кривичното дело Разбојништво од чл.237 ст.5 в.в. со ст.1 в.в. со чл.22 од КЗ, а во дејствијата на второобвинетиот Д.П., се содржани битните елементи на кривичното дело Разбојништво од чл.237 ст.5 в.в. со ст.1 в.в. со чл.24 ст.1 од КЗ, поради што неосновани се жалбените наводи за повреда на Кривичниот законик.

Првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога одлучил предметите за извршување на кривичното дело да се одземат во корист на Република Македонија, согласно чл.100-а од КЗ, поради што и не го прифати предлогот на одбраната на обвинетиот С.Л. ловечката пушка „Застава“ калибар 12 мм да се врати на сопственикот, бидејќи согласно чл.100-а ст.2 од КЗ, е предвидено дека, од сторителот на кривичното дело ќе се одземат и предметите што биле наменети или се употребени за извршување на кривичното дело, без оглед дали се негова сопственост или сопственост на трето лице, ако тоа го бараат интересите на општата безбедност, здравјето на луѓето или причините на моралот, како што е во конкретниот случај.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП2.бр.56/16 од 04.10.2017 година.

Судот не го пречекорил овластувањето кое го има во поглед на одлуката за казната, напротив тој постапувал согласно одредбите од законот и во одлуката за казната го засметал и времето кое обвинетиот го поминал на издржување на казната, како веќе утврдена казна, тоа е впрочем сторено согласно чл.47 од КЗ.

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-237/16 од 06.04.2016 година

Од о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Куманово со обжалената пресуда го огласил обвинетиот Б.М. од К., за виновен за кривично дело Тешки дела против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот од чл.300 ст.4 в.в. со чл.297 ст.3 в.в. со ст.1 од Кривичниот законик, па согласно наведениот член како и одредбите д чл.32, 39, 40 и 41 од КЗ го осудил на казна затвор во траење од 8 – осум месеци. Воедно обвинетиот е задолжен да плати сума во износ од 2.000,00 денари на име судски паушал, како и да ги надомести трошоците на кривичната постапка во износ од 13.080,00 денари, како и кривични трошоци на полномошникот на законските застапници, И.Л., адвокат од К. во износ од 32.500,00 денари, се во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, под страв на присилно извршување.

Жалбата е неоснована.

Првостепениот суд од изведените и анализирани докази во текот на постапката и тоа од записникот за увид од МВР, скицата и фотодокументацијата, известување – информација на Општина Куманово – Сектор за урбанизам и комунални дејности и заштита на животна средина и природата – Одделение за комунални дејности број 20-6361/3 од 14.11.2013 година, а пред се од изготвеното сообраќајно техничко вештачење изготвено од вештото лице О.Д. дипломиран сообраќаен инженер и дополнителниот наод и мислење на Бирото за судски вештачења Скопје СВ. II.бр.147/2011 од јануари 2014 година, кои првостепениот суд ги ценел и истите ги прифатил во целост, оценувајќи дека истите се дадени точно, прецизно и врз основа на најдоброто знаење на вештите лица, наполно и вистинито ги утврдил сите решителни факти што се од битно влијание за законито одлучување во врска со кривичното дело што му се става на товар на обвинетиот и неговата кривична одговорност. Во таа насока, од наведените вештачења кои во текот на постапката се услогласени во делот на режимот на сообраќај на крстосницата помеѓу улиците „Железничка станица“ и „11-ти Октомври“ во Куманово и во делот на причините за настанување на незгодата и пропустите на обвинетиот, правилно утврдил судот дека сообраќајната незгода се случила на крстосниците од улицата 11-ти Октомври и улицата Железничка, која се спојува од десната страна со ул.11-ти Октомври, гледано во насока од центар кон периферија на градот, во продолжение ул.11-ти Октомври се спојува регионален пат Куманово-Скопје, да ул.11-ти Октомври е „магистрална“ или „собирна“ улица, која е од повисока категорија и е со првенство на минување во однос на ул.Железничка, која спрема градбата и должина на протегање е слепа улица, односно дефинирана како „станбена“ улица и со оглед да ул.11-ти Октомври е со првенство на минување, право на првенство на минување имал велосипедот со мотор, а пропустите се на страна на обвинетиот кој го управувал ТМВ „Волво“ со полуриколка „Шмитз“ бидејќи не му отстапил право на првенство на минување на велосипедот со мотор на крстосницата, при што причината за случување на сообраќајната незгода е нецелосно проследување на сообраќајната ситуација од страна на возачот на ТМВ „Волво“, поради што не успеал благовремено да го забележи мопедот „Томас автоматик 3“, кој се движел по ул.11-ти Октомври од центар кон периферија на градот, не му отстапил првенство на минување и продолжил со движење и свртување во лево, со што ја создал опасната сообраќајна ситуација, од која и настанала сообраќајната незгода. Од друга страна, неспорно е и тоа судот го прифатил од изготвените вештачења, дека возачот со мопед Томос автоматик 3 сега покојниот Ф.Е., се движел прописно по својата десна страна од коловозот од ул.11-ти Октомври, со приспособена брзина од околу 34 км на час, имал првенство на минување и нема направено пропуст со кој придонел да дојде до случување на сообраќајната незгода, што како околност правилно ја ценел и првостепениот суд при донесувањето на обжалената пресуда. Видот и карактерот на повредите кои ги задобил починатиот Ф.Е. при незгодата и како резултат на кои подоцна починал, судот ги утврдил од отпусното писмо од Универзитетската клиника „Карил“ од 07.05.2010 година, со прилог потврда за смрт, лекарскиот извештај за причина за смрт и вештиот наод и мислење на вештото лице др.З.С. – хирург.

Судот ги ценеше жалбените наводи дека првостепениот суд при оценка на одбраната истата не ја ценел во доволна мера и не наведува причини во врска со возраста на оштетениот, дека истиот мопедот го управувал без возачка дозвола и нерегистриран и дека тие околности имаат удел во сообраќајната незгода, но истите не ги прифати. Ова од причина што, првостепенниот суд во образложението на пресудата ја ценел и одбраната на обвинетиот, дадена лично и преку неговиот бранител и со тоа што истата не ја прифатил, правилно ценејќи дека е спротивна на изведените докази и утврдените причини за настанување на сообраќајната незгода и последиците од истата, не значи дека е повредено правото на одбрана на обвинетиот и дека фактичката состојба е погрешно и нецелосно утврдена. Ова дотолку повеќе што и од дел од одбраната на обвинетиот, ценејќи ја во склоп на сите околности како се случил настанот и сообраќајната незгода, првостепениот суд утврдил решителни факти дека наведената раскрсница на обвинетиот како долгогодишен професионален возач добро му била позната и кој учесник во сообраќајот на наведената раскрсница имал првенствено право на минување, што се потврдува и со начинот на навлегување на крстосницата со товарното моторно возило кое го управувал обвинетиот во критичниот момент. Во таа насока, првостепениот суд во образложението на пресудата наведува аргументирани причини, кои ги прифаќа и овој суд, истовремено имајќи го во предвид и фактот дека обвинетиот како професионален возач кој управувал товарно возило околу 20 години, добро му биле познати околностите во врска со сообраќајните услови на наведената раскрсница и кој учесник на истата имал првенство на минување, односно која улица на раскрсницата овозможувала првенство на минување, што во конкретниот случај правилно постапил судот кога прифатил дека сега покојниот кој се движел по ул. „11-ти Октомври“ имал првенство на минување, поради што обвинетиот кој со товарното возило се движел по споредна улица, бил должен да го пропушти на раскрсницата и со тоа што не постапил на таков начин, се довел во состојба да ја предизвика сообраќајната незгода и последиците од истата.

Врз основа на утврдената фактичка состојба во предметот, првостепениот суд правилно го применил Кривичниот законик, со оглед дека во дејствијата на обвинетиот Б.М. прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда се содржани битните елементи на кривичното дело Тешки дела против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот од чл.300 ст.4 в.в. со чл.297 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ, поради што неосновани се жалбените наводи за повреда на Кривичниот законик.

Ценејќи ја одлуката за кривичната санкција овој суд најде дека првостепениот суд правилно постапил кога за стореното кривично дело на обвинетиот му одмерил казна како во изреката на обжалената пресуда, имајќи ги предвид сите отежнувачки и олеснувачки околности кои што постојат на страна на обвинетиот, кои влијаат при определувањето на видот на кривичната санкција и одмерувањето на нејзината висина, а особено општествената опасност од сторувањето на ваков вид кривични дела, доведени во корелација со околноста дека обвинетиот досега не е осудуван, истиот е семен човек, татко на две малолетни деца, неговото однесување пред судот, па ценејќи ги наведените околности, правилно првостепениот суд го одредил видот на кривичната санкција и ја одмерил нејзината висина, осудувајќи го обвинетиот

на казна затвор во траење од 8 - осум месеци, во која се засметува и времето што обвинетиот го поминал на издржување на казната од 02.03.2015 до 13.10.2015 година. Според оценката на овој суд, со така одмерената казна, основано може да се очекува дека ќе се изврши доволно воспитно влијание врз обвинетиот во иднина да не се јавува како сторител на вакви и слични кривични дела, како и позитивно ќе се влијае на планот на генералната превенција, со што ќе се остварат целите на казнувањето предвидени со чл.32 од Кривичниот законик.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП1.бр.118/16 од 26.04.2017 година.

Нема повреда на правото на одбрана на обвинетиот од чл.206 и чл.210 од ЗКП ког ана главната расправа во присуство на бранителот бил поучен за правата кои му припаѓаат според ЗКП, меѓу другото и за признавање на вина што би било од влијание по однос на кривичната санкција, како и поучен дека може да достави листа на докази, по што дал своја одбрана и бил присутен во текот на целата главна расправа, на која била сослушувани сведоците на кои можел да им поставува прашања и да приговори на нивните искази.

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-49/16 од 03.03.2016 година

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Куманово со обжалената пресуда, обвинетиот М.П. од К., го огласил виновен за кривично дело Изнуда од чл.258 ст.2 в.в. со ст.1 в.в. со чл.19 од Кривичниот законик, па согласно наведениот член и одредбите од членовите 4, 32, 33, 35 и 39 од Кривичниот законик го осудил на казна затвор во траење од 6 - шест години и 7 - седум месеци.

Согласно чл.102 и 105 од ЗКП, обвинетиот е задолжен да плати судски паушал износ од 2.000,00 денари и за застапување на една расправа од бранител поставен по службена должност да плати паричен износ од 4.680,00 денари, се во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата.

Жалбата е неоснована.

Судот го ценеше жалбениот навод дека првостепениот суд сторил суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка од чл.415 ст.2 од ЗКП, затоа што погрешно го применил законот во текот на постапката, имајќи предвид да првостепената пресуда е донесена согласно новиот ЗКП, чија примена започнала од 01.12.2013 година, а самиот настан за кој се обвинува обвинетиот се случил на ден 18.12.2012 година, односно дека процесните дејствија биле превземени пред примената на новиот ЗКП, па оттука смета дека неможе ЗКП да се применува ретроактивно, но истиот не го прифати за

основан. Ова од причина што, видно од списите на предметот е дека самата постапка е започната од јавниот обвинител по новиот закон за кривична постапка (Службен весник на РМ бр.150/10) кој е во примена од 01.12.2013 година, со донесување наредба за спроведување на истражна постапка КО.1349/13 од 24.12.2013 година, истата продолжила со поднесување на обвинителен акт КО.бр.1349/13 од 24.04.2015 година, па имајќи во предвид да самата постапка јавниот обвинител ја превзел по новиот ЗКП, правилно судот ја одржал главната расправа согласно одредбите од Законот за кривична постапка (Службен весник на РМ бр.150/10) и таквиот начин на постапување не е на штета на обвинетиот. Околноста што постапката по предметот К.бр.1112/13 во која обвинетиот бил оштетен за добиена тешка телесна повреда била спроведена по стариот ЗКП не значи дека првостепениот суд погрешно постапил во овој предмет, бидејќи постапката по предметот К.бр.1112/13 била започната со донесувањето на решението за спроведување на истрага од 19.12.2012 година и нормално е истата да биде спроведена согласно одредбите од претходниот ЗКП.

Видно од списите во предметот е дека на обвинетиот не му е повредено правото на одбрана, бидејќи на записник за главна расправа од 06.11.2015 година во присуство и на бранител бил поучен за правата кои му припаѓаат по ЗКП, меѓу другото и за признавање на вина што би било од влијание по однос на кривичната санкција, како и бил поучен дека може да достави листа на докази, по што истиот дал и својата одбрана и бил присутен во текот на целата главна расправа при испитувањето на сведоците и можел да им поставува прашања на сослушаните сведоци и да приговара на нивните искази, но тоа нешто не е сторено и судот согласно чл.15 од ЗКП со еднакво внимание ги испитал и утврдил како околностите што го товарат обвинетиот така и оние што му одат во негова корист.

Првостепениот суд врз основа на исказите на оштетените Г.В., В.В. и М.В., поткрепени со писмените докази, утврдил дека истите се познаваат од порано со обвинетиот М. и да пред две години оштетениот В. имал сообраќајна незгода предизвикана со возило кое го управувал обвинетиот М., при што се задобил со тешки телесни повреди, за што од осигурителната компанија во Скопје на оштетениот В. му била исплатена штета во износ од 1.700 евра. По тој настан обвинетиот два пати по телефон се јавувал кај оштетените и ги барал парите од осигурителната компанија што ги примил оштетениот за задобиената тешка телесна повреда и му се заканувал на оштетениот В. дека ќе го убие ако не му ги даде парите и покрај тоа што за истите немал основ да ги побарува од оштетениот. Критичниот ден обвинетиот со опасно орудие - безбол палка влегол во куќата на оштетените со намера за себе да прибави противправна имотна корист со употреба на сила и опасно орудие - безбол палка и на особено насилен начин се обидел да го присили оштетениот В. да стори штета на својот имот на начин што најпрвин во повеќе наврати телефонски се заканувал на семејството дека ќе ги убие и запали доколку не му дадат 1.700 евра кои оштетениот В. ги добил од осигурителна компанија на име на штета и критичниот ден околу 17,30 часот со безбол палка во рацете насилно влегол во куќата на оштетените оттурнувајќи ја оштетената Г.В. - мајка на оштетениот В., за да потоа со палката почнал да ги крши стаклата од влезната врата на куќата по што влегол во дневната соба каде со нога ја

ритнал лулката во која се наоѓала малолетната А.М. - ќерка на В. на возраст од две години и шест месеци, поради што истата почнала да плаче, за да потоа им ги упати и заканувачките зборови дека ќе ги убие сите, ќе ги запали ако не му ги дадат парите и дека некој од нив ќе го отепа, при што со палката го удрил оштетенито В., а потоа и оштетениот М. во деснта рака и лактот од левата рака, за да потоа оштетениот М. му ја одзел дрвената палка и со неговите синови, А., В. и Д., го возвратиле нападот и го совладале обвинетиот.

Врз основа на правилно и целосно утврдена фактичка состојба, првостепениот суд правилно го применил Кривичниот законик кога утврдил дека во дејствијата на обвинетиот М.П. се содржани законските елементи на кривичното дело Изнуда од чл.258 ст.2 в.в со ст.1 в.в со чл.19 од КЗ, за кое и го огласил за виновен, поради што неосновани се жалбените наводи за повреда на Кривичниот законик.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП2.бр.41/16 од 24.02.2017 година.

За кривичното дело „Криумчарење мигранти“ од чл.418-б ст.2 од КЗ ирелевантно е дали обвинетиот тоа го направил со цел да оствари приход бидејќи работел како таксист од каде ја остварувал егзистенцијата или пак не. Предното од причина што кривичното дело се остварува со самото прифаќање или превезување или било кое друго од дејствијата наведени во наведената одредба со кои се определува битието на кривичното дело како што се врбување, превезување, пренесување, купување, продавање, засолнување или прифаќање мигранти.

Одлука на Апелационен суд Скопје КОКЖ-22/16 од 27.04.2016 година

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје I Скопје со обжалената пресуда обвинетиот Р.Б. од С. го огласил виновен за кривично дело Криумчарење мигранти од чл.418-б ст.2 од Кривичниот законик и го осудил на казна затвор во траење од 4 - четири години.

Согласно чл.105 ст.1 в.в. со чл.102 т.1 и 6 од ЗКП, обвинетиот Х.И. е задолжен да плати судски пашал во износ од 3.000,00 денари, во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, а под страв на присилно извршување.

Согласно чл. 418-б ст.6 од Кривичниот законик, судот ги одзел предметите и превозните средства што се употребени за извршување на кривичното дело, и тоа: ПМВ марка Опел Вектра со регистарски ознаки СК... сопственост на Е. У. ДООЕЛ С., сообраќајна дозвола за истото возило со сериски број МК..., телефон марка Нокија црна боја со ИМЕИ... и сим картичка бр... со НН телефонски број.

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба. По спроведената доказна постапка, првостепениот суд правилно и целосно ги утврдил сите решителни факти во предметот кои имаат битно влијание за правилна примена на КЗ, согласно чл.15 и 399 од ЗКП, кога утврдил дека обвинетиот на 29.12.2015 година околу 23,40 часот во близина на граничниот премин Богородица на македонско – грчката граница, обвинетиот Р.Б. во ПМВ Опел Вектра со рег.бр.СК... во сопственост на Е. У. Дооел С., прифатил и превезувал мигранти од Авганистан со илегален влез и престој во Р.Македонија и тоа: А.Х. роден 1991 година, М.Х. роден 1994 година, С.М. роден 1993 година и Н.Х. роден 1990 година, со намера да ги однесе до границата со Р. Србија, кога во 00,45 часот на 30.12.2015 година на автопатот Е-75 Гевгелија-Скопје кај бензинската станица кај селото Удово од страна на полициски службеници од ПС за ГП и ГН Богородица бил сопрен и мигрантите биле затечени во возилото.

Впрочем, првостепениот суд ја ценел и одбраната на обвинетиот дадена во текот на постапката пред првостепениот суд која е во насока на жалбените наводи и дека лицата што ги превезувал мислел дека се бегалци од воените жаришта - азиланти, за кои во критичното време во Р.Македонија немало забрана за влез, ниту таква забрана постоела во било која европска држава и правилно постапил првостепениот суд кога истата не ја прифатил, наведувајќи образложени причини во образложението на обжалената пресуда, кои во целост ги прифаќа и овој суд. Имено, сведоците А.Х. и С.М. во своите искази јасно посочуваат дека вечерта од страна на обвинетиот биле прифатени и превезувани, а притоа ниту биле прашани кои се, од каде доаѓаат, ниту пак им биле побарани документи за идентификација, опишувајќи дека заедно со возилото управувано од обвинетиот со кое биле превземени дошле уште други две возила, дека тие возила биле без патници, односно во нив не биле превземени мигранти и дека тие возила се движеле по истиот автопат во иста насока пред возилото управувано од обвинетиот со кое тие биле превезувани и по кратко време возење биле запрени од службени лица на полиција, тие биле однесени во прифатен центар а возачот, сторителот бил задржан, истовремено објаснувајќи дека претходно пред да бидат однесени во прифатниот центар заедно со возачот биле однесени во полициска станица и таму биле фотографирани, како тие така и возачот со возилото, што впрочем се потврдува и со приложената фото документација и останатите писмени докази, поради што и правилно постапил првостепениот суд кога исказите на наведените сведоци ги прифатил како јасни и категорични и врз основа на истите како и останатите докази правилно ја утврдил фактичката состојба.

Врз основа на утврдената фактичка состојба во предметот, првостепениот суд правилно го применил Кривичниот законик, со оглед дека во дејствијата на обвинетиот Р.Б., прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда, се содржани битните елементи на кривичното дело Криумчарење мигранти од чл.418-б ст.2 од Кривичниот законик, поради што и правилно постапил кога за истото го огласил виновен, давајќи аргументирани причини во образложението на пресудата по однос на правната оценка на кривичното дело и кривичната одговорност на обвинетиот, кои ги прифаќа и овој суд.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП.КОК1.бр.3/16 од 26.04.2017 година.

Околноста што наркотичната дрога хероин и возилото со кое била пренесувана дрогата, сопственост на првообвинетиот биле одземени со потврди од првообвинетиот, а дека од второобвинетиот не биле одземени никакви предмети, не значи дека се доведува во прашање утврдената фактичка состојба и кривичната одговорност на второобвинетиот во услови на постоење материјални и вербални докази со кои се утврдуваат фактите за заедничкото договарање на обвинетите заради пренесување на наркотична дрога.

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-185/15 од 11.03.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Велес под став I, со пресуда врз основа на признание на вина го огласил обвинетиот С.С. за виновен за кривично дело Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од чл.215 ст.1 в.в чл.22 од Кривичниот законик, а по став II со обжалената пресуда го огласил обвинетиот И.И. за виновен за кривично дело Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од чл.215 ст.1 в.в чл.22 од Кривичниот законик, па согласно тие членови, членовите 4, 32, 33, 35, 39 и 47 од Кривичниот законик и одредбите од Правилникот за начинот на одмерување на казните ги осудил и тоа обвинетиот С.С. на казна затвор во траење од 5-пет години, во која казна му се засметува времето поминато во притвор од 18.03.2014 година до започнување со издржување на казната, односно до правосилноста на пресудата, но најдолго додека не истече времето на траење на изречената казна затвор, а обвинетиот И.И. го осудил на казна затвор во траење од 3-три години, во која казна му се засметува времето поминато во притвор од 18.03.2014 година до започнување со издржување на казната, односно до правосилноста на пресудата, но најдолго додека не истече времето на траење на изречената казна затвор.

Жалбата на обвинетиот е неоснована.

Жалбата на Основното јавно обвинителство од Велес е основана.

Првостепениот суд правилно ја утврдил фактичката состојба кога нашол дека обвинетите С.С. и И.И. на ден 18.03.2014 година по претходен договор и заедно, неовластено заради продажба пренесувале наркотична дрога-хероин во вкупна количина од 9.500 грама, на начин што откако обвинетиот С.С. се договорил со лицето Ј.Н. од С. да изврши транспорт на наркотична дрога хероин од Р.Турција преку Р.Македонија до Косово,

обвинетите со возилото ПМВ марка Мерцедес Е290 со рег.бр.СК... сопственост на обвинетиот С.С., ја напуштиле територијата на Република Македонија и пристигнале во Република Турција каде оствариле средба со Н.Н лице и откако од истото лице неовластено ја набавиле наркотичната дрога-хероин со вкупно нето маса од 9.500 грама спакувана во деветнаесет пакувања во неправилна правоаголна форма со димензии од околу 17 см.х7 см, облепени со светло кафеава самолеплива лента и одозгора завиткани со полиетиленски кесички и тоа 15 (петнаесет) пакувања со поединечна нето маса од 500 грама, 2 (две) пакувања со поединечна нето маса од 505 грама и 2 (две) пакувања со поединечна нето маса од 495 грама сместена во возилото марка Мерцедес Е290 со рег.бр.СК... и тоа десет пакувања сместени во специјален цилиндричен бункер во пределот на прагот од страна на возачот-обвинетиот С.С., а девет пакувања сместени во специјално изработен бункер во прагот од страна на сувозачот-обвинетиот И. И., обвинетите се упатиле и пристигнале во Република Македонија на граничниот премин Богородица на ден 18.03.2014 година во 03,30 часот кога при претрес на возилото ваквата состојба е констатирана од страна на овластени службени лица на Царинската управа на РМ на ГП за ГК Богородица и наркотичната дрога е одземена.

Имајќи ги во предвид сите околности во врска со заедничкото договарање и тргнување и патување за Турција, покривање на трошоците за престој на второобвинетиот И. во Турција од страна на првообвинетиот С., средбата со НН лице после граница во Турција, возењето по возилото на тоа лице околу 100 километри, потоа сместувањето во мотел, околноста што возилото со кое што обвинетите пристигнале во Турција определен период не бил пред мотелот, а тоа го забележал и второбвинетиот, укажувањето на обвинетиот С. после три дена од престој дека веднаш мора да тргнат за Македонија, а потоа да одат за Косово, различните одбрани на обвинетите за исти околности, јасно упатуваат на зкалучокот дека и второобвинетиот учествувал заедно со првообвинетиот во превземањето на противправните дејствија како соизвршители во извршувањето на кривичното дело, за кое првостепениот суд правилно постапил кога и второобвинетиот И. И. го огласил виновен за кривичното дело што му се става на товар изнесувајќи образложени причини кои ги прифаќа и овој суд. Околноста што предметната наркотична дрога хероин и возилото со кое била пренесувана наркотичната дрога ПМВ марка „Мерцедес Е290“ со рег.број СК..., сопственост на обвинетиот С.С., биле одземени со потврди од првообвинетиот С.С. и дека од обвинетиот И. не се одземени никакви предмети, не значи дека поради тоа се доведува во прашање утврдената фактичка состојба во предметот и кривичната одговорност на второобвинетиот за кривичното дело што му се става на товар.

Врз основа на утврдената фактичка состојба во предметот, првостепениот суд правилно го применил Кривичниот законик, кога нашол дека во дејствијата на обвинетиот И.И., се содржани сите битни елементи на кривичното дело Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од чл.215 ст.1 в.в чл.22 од Кривичниот законик и правилно постапил кога за истото дело го огласил за виновен, поради што неосновани се жалбените наводи за повреда на Кривичниот законик.

Ценејќи ја одлуката за кривичната санкција, овој суд најде дека првостепениот суд во недоволна мера водел сметка за отежнувачките околности кои постојат на страна на обвинетиот И.И., а ги преценил олеснувачките околности дека обвинетиот досега не е осудуван, дека е млад, невработен, без оформено семејство, постапка за друго кривично дело не се води, корекното однесување на главната расправа, кога го осудил на казна затвор во траење од 3-три години, што е минимум запретена казна за предметното кривично дело, на што основано се укажува во жалбата на Основното јавно обвинителство од Велес.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП1.бр.103/15 од 20.04.2017 година.

Утврдените факти од материјалните докази-записник за пронајдени траги и предмети на местото на настанот со фото-албум, извршеното вештачење од МВР ЦПС ОКТ Скопје во релација со останатите писмени докази надополнети со вербалните докази на кои основано е поклонета верба, не ја прават основана одбраната на обвинетиот дека критичниот ден на посоченото место каде се случил кривично правниот настан затоа што не била пронајдена метална рамка од автоматска пушка, дека на исказот на обвинетиот првостепениот суд требал да поклони верба.

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-59/15 од 13.05.2015 година

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Велес со обжалената пресуда обвинетиот З.А. од С. го огласил за виновен за кривично дело Давање лажен исказ од чл.367 ст.3 в.в. ст.1 од Кривичниот законик, па согласно тој член како и одредбите од чл.4, 32, 33, 35, 39 од КЗ, го осудил на казна затвор во траење од 6-шест месеци, во која казна согласно чл.47 од КЗ му го засметал и времето поминато во притвор од 12.11.2014 година до 26.11.2014 година. Воедно го задолжил обвинетиот да плати трошоци сторени во текот на кривичната постапка во износ од 21.140,00 денари и судски паушал во износ од 5.000,00 денари, во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, а под страв на присилно исполнење.

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба. По мислење на советот на овој суд од изведените докази во текот на постапката како материјални така и вербални, како и нивна совесна анализа и оценка, првостепениот суд правилно и целосно ја утврдил фактичката состојба кога нашол дека на ден 05.02.2013 година пред Основен суд Велес како сведок во кривичната постапка К.бр.204/11 на главен претрес дал лажен исказ наведувајќи: „Не се сеќавам точно за тој ден но мислам дека

беше работен ден и мислам дека беше околу 11 часот претпладне кога стигнавме на лице место имаше насобрано инспектори јас седев десетина минути во колата. потоа излегов од возилото и кажав како требаше да кажам дека Ѓ. ми се јави дека се фрлени оквирите и навистина полицајците симнаа доле бараа, бараа можеби дваесетина минути ама не најдоа ништо....“ и „Ѓ. мене воопшто ми се нема јавено сето ова дека Ѓ. ми се јавувал ништо не е точно Ѓ. последен пат ми се јавувал најдругарски и ми помагал ми праќал пари меѓутоа од мене не барал да извршам убиство ниту барал да дадам пушка на обвинетите, а најмалку дека ми се јави да ги сокријам оквирите бидејќи такво нешто нема“, иако токму врз основа на негово кажување од страна на овластените службени лица на СВР Велес на ден 10.10.2008 година во 19,00 часот во посочената од обвинетиот провалија на земјата не е пронајдена метална рамка без куршуми со видливи траги од корозија за што е изготвен записник.

Обвинетиот во жалбата наведува дека судот погрешно постапил кога поклонил верба на исказот на сведокот Л.П.Т., од причина што истиот навел дека не го видел обвинетиот на местото каде е пронајдена рамката од пушката, ниту пак го познава. Од друга страна во жалбата се наведува дека обвинетиот критичниот ден бил на местото на настанот, меѓутоа од страна на полицајците на посоченото место не била пронајдена метална рамка од автоматска пушка, па при таква состојба останува нејасно во што се состои наводниот лажен исказ на обвинетиот, поради што судот погрешно и нецелосно ја утврдил фактската состојба, како и поради тоа што во текот на постапката не извел никакви докази со кои би можело да се поткрепи обвинението кое му се става на товар на обвинетиот З.А.

Судот ги разгледа ваквите жалбени наводи, меѓутоа истите не ги прифати како основани, имајќи предвид да противречат на доказите изведени во текот на постапката и тоа исказот на сведокот Л.П.Т., записникот за пронајдени траги и предмети на местото на настанот и фотоалбум бр.1121/08 на СВР ОКТ Велес, наод и мислење бр.17.10-71800/1 од 11.10.2008 година на МВР ЦПС ОКТ Скопје, наод и мислење на д-р К.Н. и медицинската документација на име З.А., на кои првостепениот суд оправдано поклонил верба, а кои на јасен и дециден начин упатуваат на постоењето на кривичното дело и кривичната одговорност на страна на обвинетиот.

Првостепениот суд ја ценел и одбраната на обвинетиот З.А., дека критичниот ден бил на лице место односно на местото пред с.Ореше и на полициските службеници откако се симнал од возилото и три метри во долот им го посочил местото со зборовите „ова е местото“ кој дел од одбраната го прифатил како неспорен, меѓутоа судот го ценел и останатиот дел од одбраната на обвинетиот каде го оспорува фактот да од страна на полицајците на посоченото место била пронајдена метална рамка од автоматска пушка, но ваквата одбрана во контекст на сите изведени докази, правилно не ја прифатил сметајќи дека е дадена со единствена цел да се одбегне кривичната одговорност и да се елиминира еден од суштествени елементи на законското битие на предметното кривично дело. Од друга страна, ваквата одбрана е спротивна, нејасна и контрадикторна во смисла со другите изведени материјални и вербални докази на кои судот во целост им поклонил верба, а

пред се со исказот на сведокот Л.П.Т. на кого судот оправдано поклонила верба како на вистинит и објективен и од кој се потврдуваат решителните факти во врска со тоа дека истиот пронајдената рамка ја подигнал од самото место а изгледот и состојбата на самото место е фотографирана, видно од фотоалбумот од 10.10.2008 година на СВР ОКТ Велес исто така бил изготвен записник за пронајдени траги и предмети на лице место кој и го потпишал, а наредниот ден металната рамка ја однел во крим.техника на вештачење, што е видно од истото барање бр.17.10-71800/1 од 11.10.2008 година.

Врз основа на правилно утврдената фактичка состојба по предметот, првостепениот суд правилно го применил Кривичниот законик кога обвинетиот го огласил виновен за кривичното кое му се става на товар, со оглед да во дејствијата на истиот, прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда, се содржани законските елементи на кривичното дело Давање лажен исказ од чл.367 ст.3 в.в. ст.1 од КЗ. Поради наведеното, овој суд, ги оцени како неосновани жалбените наводи за повреда на Кривичниот законик.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП1.бр.151/15 од 06.04.2016 година.

Упорноста во нанесувањето удари на оштетениот во пределот на главата и покрај молбите на оштетениот да не го удира, последиците од извршување на кривичното дело и општествената опасност од овој вид кривични дела, особено околноста што обвинетиот претходно бил осудуван за кривично дело Противправно лишување од слобода од чл.140 ст.5 од КЗ на ефективна казна затвор, ценети во релација со возраста на обвинетиот и неговите лични, семејни и материјални прилики, упатуваат на заклучокот дека заради кривично правна заштита е потребна и оправдана осуда на обвинетиот на повисока казна затвор, во конкретниот случај на казна затвор во траење од 8 години.

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-2233/14 од 02.02.2015 година

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје I Скопје со обжалената пресуда го огласил обвинетиот М.А. од С. виновен за кривично дело Разбојништво по чл.237 ст.4 в.в со ст.1 од Кривичниот законик, па согласно наведениот член и членовите 4, 32, 33, 35, 39, 40, 41 и 47 од Кривичниот законик, го осудил на казна затвор во траење од 6-шест години, во која казна согласно чл.47 од Кривичниот законик на обвинетиот му се засметува и времето поминато во притвор сметано од 11.2.2014 година до започнување со издржување на казната затвор, односно до правосилноста на пресудата. Согласно чл.114 од ЗКП, обвинетиот М.А. е задолжен на оштетениот Д.К. да му ја надомести штетата во износ од 8.475,00 денари и тоа 2.000,00 денари за одземените пари, како и за 5-те добитни ливчиња од Спортската обложувалница „Спорт Лајф“ и тоа за ливчето со број

...-износ од 815,00 денари, за ливчето со број ...-износ од 882,00 денари, за ливчето со број ...-износ од 815,00 денари, за ливчето со број ...- износ од 860,00 денари и за ливчето со број ...-износ од 3.103,00 денари, во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, а под страв на присилно извршување, додека во останатиот дел за предјавеното имотно-правно побарување, оштетениот Д.К. е упатен да го остварува во спор, во граѓанска постапка. Согласно чл.102 и 105 од ЗКП, обвинетиот е задолжен да плати на име судски паушал износ од 4.000,00 денари, како и да ги надомести трошоците на кривичната постапка во вкупен износ од 27.139,00 денари, се во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, а под страв на присилно исполнење.

Со пресуда на Апелациониот суд Скопје – КЖ-2233/14 од 02.02.2015 година, жалбата на обвинетиот М.А. од С. изјавена преку бранителот П.Т., адвокат од Адвокатска канцеларија П. и Т. С., ја одби како неоснована, а жалбата на Основното јавно обвинителство Скопје, ја уважи, пресудата на Основниот суд Скопје I Скопје К.бр.1630/14 од 11.9.2014 година, ја преиначи во делот на одлуката за кривичната санкција, на начин што обвинетиот М.А. од С., кој со првостепената пресуда е огласен виновен за кривично дело Разбојништво по чл.237 ст.4 в.в со ст.1 од Кривичниот законик, согласно наведениот член и членовите 4, 32, 33, 35, 39, 40 и 41 од Кривичниот законик, го осуди на казна затвор во траење од 8-осум години, во која казна согласно чл.47 од Кривичниот законик на обвинетиот му се засметува и времето поминато во притвор сметано од 11.2.2014 година до започнување со издржување на казната затвор, односно до правосилноста на пресудата. Во останатиот дел, првостепената пресуда, ја потврди.

Жалбата на обвинетиот е неоснована.

Жалбата на Основното јавно обвинителство Скопје е основана.

Решителните факти по однос на времето, местото и начинот на случување на кривично правниот настан и фактот дека обвинетиот ги презел противправните дејствија кои што му се ставаат на товар, правилно првостепениот суд ги утврдил од исказите на оштетениот дадени во истражната постапка и на главната расправа од 7.7.2014 година и од исказите на сведоците Д.Ч., Д.С. и И.Т., како и од материјалните докази. Од јасниот и категоричен исказ на оштетениот даден во истражната постапка, а кој исказ судот го извел како доказ согласно чл.388 ст.4 од ЗКП, како и исказот на оштетениот даден на главната расправа одржана на 7.7.2014 година, при што оштетениот Д.К. јасно, децидно и редоследно ја опишал хронологијата на настанот, дејствијата кои што ги презел обвинетиот, начинот на кој бил нападат и му биле нанесувани удари и дека истовремено напаѓачот го допирал по панталоните и вентилјатата, при што децидно појаснил дека критичната вечер и за време на нападот бил константно свесен и со сигурност потврдил дека го нападнало едно лице, дека местото каде што бил нападат било осветлено и во еден момент кога завршило удирањето и оштетениот лежел на стомак успеал да му го види лицето на напаѓачот, а во полициска станица со сигурност го препознал лицето кое го нападнало, најпрвин опишувајќи ја возраста, изгледот, личните карактеристики и облеката која ја носел критичната вечер напаѓачот, а потоа посочувајќи со сигурност дека

обвинетиот М.А. е лицето кое го нападнало, а исто така во судската сала го препознал обвинетиот М.А., како лицето кое критичната вечер го нападнало. Во таа смисла, жалбените наводи истакнати во жалбата на обвинетиот и на јавната седница од страна на бранителот на обвинетиот дека критичниот ден и вечер оштетениот консумирал големо количество на алкохол и дека бил нападнал отпозади и не можел да го види напаѓачот, се неосновани, бидејќи од јасниот и категоричен исказ на оштетениот, правилно првостепениот суд ги утврдил решителните факти, како и околноста дека оштетениот во текот на целата вечер бил свесен за случувањата, за однесувањето на сведоците С.О. и В.А., поради што оштетениот во тоалетот на кафаната скришно го сменил местото на чување на паричниот износ во евра, ставајќи ги во прикриен внатрешен џеб на јакната, а потоа и во болница веднаш ја побарал јакната и предметите кои што ги носел со себе, а воедно истиот во истражната постапка и на главната расправа на 7.7.2014 година, несомнено и со сигурност го препознал обвинетиот како сторител на кривичното дело, поради што жалбените наводи во оваа насока по оценка на овој суд се неосновани и спротивни на исказот на оштетениот и изведените докази.

Врз основа на утврдената фактичка состојба во предметот, првостепениот суд правилно го применил КЗ, со оглед да во дејствијата на обвинетиот М.А., прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда се содржани сите битни елементи на кривичното дело Разбојништво по чл.237 ст.4 в.в со ст.1 од Кривичниот законик.

Ценејќи ја одлуката за кривичната санкција овој суд најде дека првостепениот суд при одредувањето на видот и висината на кривичната санкција ги преценил олеснувачките околности кои што постојат на страна на обвинетиот за сметка на олеснувачките околности, на кое нешто основано се укажува во жалбата на Основното јавно обвинителство Скопје. Имено, имајќи ги предвид околностите кои ги ценел и првостепениот суд и тоа степенот на противправност на стореното кривично дело, степенот на кривичната одговорност на обвинетиот, тежината и начинот на извршување на кривичното дело, мотивот за извршување на кривичното дело, јачината на повредата на заштитеното добро, упорноста во нанесувањето удари на оштетениот и тоа во пределот на главата и покрај молбите на оштетениот да не го удира, последиците од извршување на кривичното дело и општествената опасност од овој вид кривични дела, особено околноста што обвинетиот претходно е осудуван за кривично дело Против слободите и правата на човекот и граѓанинот, односно за кривично дело противправно лишување од слобода од чл.140 ст.5 од КЗ на ефективна казна затвор, предвидената казна за предметното кривично дело, ценети во корелација со возраста на обвинетиот, личните, семејните и материјалните прилики на обвинетиот, по оценка на овој суд упатуваат на заклучокот дека во конкретниот случај заради кривично правна заштита е потребна осуда на повисока казна затвор, како во изреката на оваа пресуда, која советот на овој суд ја изрече со примена на одредбите за ублажување на казната согласно чл.40 и 41 од КЗ, со која казна според оценката на овој суд ќе се изврши доволно воспитно влијание врз обвинетиот во иднина да не сторува вакви и слични кривични дела, како и позитивно ќе се влијае на планот на генералната превенција, со што ќе се оствари целта на казнувањето предвидена со чл.32 од КЗ.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП2.бр.37/15 од 12.07.2017 година.

Околноста на кој јазик се водела конверзацијата околу наркотичната дрога, не е од влијание за постоење на кривично правниот настан и учеството на обвинетата, ниту е од влијание за веродостојноста на исказот на сведокот на кој се укажува во одбраната на обвинетата. Ова при утврдени факти согласно писмените докази за постоење договор помеѓу обвинетите за преземање противправни дејствија кои им биле ставени на товар, како и отанатите докази за постоење превземање и пренесување на наркотичната дрога, динамиката на настанот, како и неспорниот факт дека предметната дрога била пронајдена при претресот кај еден од обвинетите што го потврдува постоењето договор помеѓу обвинетите за преземање противправни дејствија.

Одлука на Апелационен суд Скопје КОКЖ-53/14 од 20.10.2014 година

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје I Скопје со обжалената пресуда ги огласил обвинетите А.К., Ш.А. и В.П., сите од С. виновен за кривично дело Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори по чл.215 ст.3 в.в со ст.1 од Кривичниот законик, па согласно цитираниот член и одредбите од членовите 32, 33, 34, 35, 39, 40, 41 и 47 од Кривичниот законик, ги осудил на казни затвор во траење од по 3-три години, во кои казни затвор на обвинетите К.А., Ш.А. и В.П. им се засметува и времето поминато во притвор сметано од 1.7.1997 година до 8.10.1997 година. Воедно, е одлучено наркотичната дрога хероин во количина од 506 грама како предмет на кривичното дело и дигиталната вага „Танита“ и 10 парчиња полиетиленски кеси залепени со самолеплива трака како предмети за извршување на кривичното дело, да се одзема.

Жалбите се неосновани.

Жалбените наводи дека со поднесеното прецизирање на диспозитивот на обвинителниот акт на обвинетите им се става на товар дека сториле кривично дело од чл.215 ст.2 в.в со ст.1 од КЗ, а првостепениот суд ги огласил виновни за кривично дело од чл.215 ст.3 в.в со ст.1 од КЗ, која правна квалификација е потешка од онаа во прецизираниот обвинителен акт, со кое постапување првостепениот суд го пречекорил обвинението на штета на обвинетите, по оценка на советот на овој суд се неосновани, од причина што видно од писмено поднесениот изменет, односно прецизиран обвинителен акт на Основното јавно обвинителство за гонење организиран криминал и корупција КО бр.19/11, на обвинетите им се става на товар кривично дело Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори по чл.215 ст.3 в.в со ст.1 од Кривичниот

законик, на која правна квалификација застапникот на обвинението останал во завршниот збор на главниот претрес на 9.4.2014 година, напоменувајќи во завршниот збор дека останува на квалификацијата Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори по чл.215 ст.3 в.в со ст.1 од Кривичниот законик, поради што жалбените наводи истакнати во жалбата на обвинетите В.П. и А.Ш. дека првостепениот суд го пречекорил обвинението на штета на обвинетите, се неосновани.

По оценка на овој суд исказите на сведоците дадени во истрага, се јасни, веродостојни, редоследно ја опишуваат хронологијата на настанот и истите во никој случај не можат да претставуваат докази врз кои не може да се заснова пресуда во смисла на чл.381 ст.1 т.8 од ЗКП, ниту биле исполнети законските услови за издвојување на овие записници од списите на предметот, а пресудата освен на исказите на овие сведоци се заснова и на останатите изведени вербални и материјални докази.

Имајќи ги предвид изведените докази, исказите на сведоците, па и одбраните на обвинетите, анализирани и ценети во нивна севкупност, корелација, динамика, преземени дејствија, средби и контакти, несомнено се потврдува заклучокот за постоење договор помеѓу обвинетите за преземање противправни дејствија опишани како во изреката на првостепената пресуда, па оттука, жалбените наводи во оваа насока се неосновани и дадени со цел да се прикаже дека средбите и контактите помеѓу обвинетите биле сосема случајни, а познанството резултат на деловни односи, меѓутоа динамиката на настанот и превземените дејствија, превземањето и пренесувањето на наркотичната дрога, при неспорниот факт дека предметната дрога била пронајдена при претресот во кесата на обвинетиот А.Ш., укажуваат на постоење договор помеѓу обвинетите за превземање на противправните дејствија.

Неосновани се жалбените наводи дека е нелогично конверзацијата помеѓу обвинетите и лицата грчки државјани од кој едниот знаел грчки и англиски јазик, а другиот грчки, турски и албански јазик да се води преку преведувач помеѓу лица кои зборуваат исти јазици, бидејќи од исказот на сведокот Ф. произлегува дека еден од грчките државјани знаел грчки и англиски јазик, па обвинетата В. разговарала со првиот човек на англиски, а потоа на А. му преведувала на македонски. Впрочем, оваа околност по однос на тоа на кој јазик се водела конверзацијата околу наркотичната дрога, не е од влијание за постоење на кривично правниот настан и учеството на обвинетата В., ниту е од влијание за веродостојноста на исказот на сведокот Ф.К. како што се настојува да се прикаже во жалбата на обвинетата.

Врз основа на утврдената фактичка состојба во предметот, првостепениот суд правилно го применил КЗ, со оглед да во дејствијата на обвинетите А.К., Ш.А. и В.П., прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда се содржани сите битни елементи на кривичното дело Неовластено производство и пуштање во промете на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори по чл.215 ст.3 в.в со ст.1 од Кривичниот законик .

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП.КОК2.КВП.бр.8/15 од 12.07.2017 година.

Не се исполнети објективните елементи во смисла на идентитет на казнени дела кој подразбира идентитет на законските битија односно постоење на повеќе дејствија со кои повеќекратно е остварено законското битие на исто дело или законските битија на истородни дела во случај кога на обвинетиот му се става на товар кривично дело Фалсификување исправа од чл.378 ст.3 в.в. со ст.1 в.в. со чл.45 в.в. со чл.24 од КЗ. Од описот на дејствијата на обвинетиот не произлегува дека тој извршил временски поврзани дејствија што претставуваат негово непрекинато криминално поведение во извршување на дејствијата од составот на исто дело ниту постои континуитет помеѓу превземените дејствија на начин што дејствијата на извршување природно би следеле едно подруго и да претставуваат повеќекратно остварување на исти дела.

Одлука на Апелационен суд Скопје КОКЖ-24/15 од 29.03.2016 година

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје I Скопје со обжалената пресуда ги огласил виновни обвинетиот К.Н. од село А. С., за едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик и едно кривично дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. со став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик, обвинетиот Ј.М. од С. за едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик и едно кривично дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. со став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик, обвинетиот З.Е. од С. за едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик и едно кривично дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. со став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик, обвинетиот С.Л. од С. за едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик и едно кривично дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. со став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик, обвинетиот М.С. од Т. за едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик и едно кривично дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. со став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик, обвинетиот Ф.Е. од село Г. Т. за едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик и едно кривично дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. со став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик и обвинетиот А.А. од село Ж., за едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 2 од Кривичниот законик, едно кривично дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. со став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик и едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик, па согласно цитираните членови, како и членовите 1, 4,

став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик му утврдил казна затвор во траење од една година и за кривичното дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик му утврдил казна затвор во траење од една година, па согласно член 44 од КЗ, му изрекол единствена казна затвор во траење од две години и шест месеци, а согласно член 47 од КЗ во изречената казна затвор на обвинетиот му го засметал и времето поминато во притвор сметано од 13.03.2014 година година до правосилноста на пресудата КОК.бр.9/14 и 22/14 од 03.10.2014 година, односно до отпочнување на издржување на изречената казна затвор.

Жалбите на обвинетите К.Н., З.Е., С.Л., М.С. и Ф.Е., изјавени преку нивните бранители, се неосновани.

Жалбите на обвинетите А.А., изјавена преку неговиот бранител и на ОЈО за гонење на организиран криминал и корупција, делумно се основани.

Жалбата на обвинетиот Ј.М. е ненавремена.

Во текот на 2012 и 2013 година во критичниот временски период утврден со пресудата, од Република Македонија на адреса во Х., Х. и други градови во С.Р. Германија пристигнале пратки каде како испраќач било наведено името К., К., Ф. и во истите биле детектирани јавни исправи со лажна, односно преправена содржина. Од изведените докази на главен претрес со сигурност е утврдено дека меѓу другите примачи, пратки примиле обвинетиот А.А. алијас В.П. алијас М.А. и обвинетиот К.Е., брат на обвинетиот З.Е.. Токму поради правилната работа на системот на организацијата на ДХЛ и ФеДекс кога нивните службеници за прв пат забележале дека нешто не е во ред со пратките, настанот го пријавиле во полиција, а согласно воспоставените правила и систем на заштита, тогаш започнало следење на пратките и нивно документирање кое што е извршено согласно со законот во СР.Германија. Притоа, утврдено е дека скоро сите проверени пратки испратени од обвинетиот К.Н. содржат јавни исправи - комплет лична карта, возачка дозвола и пасош на лица со име и презиме на корисниците кои ги наорачале, а кои на овој начин наводно се државјани на земја членка на Европската Унија. Од експертизата на сите вакви пресретнати документи неспорно се утврдило дека лажните јавни исправи се направени или преправени во одреден идентичен манир, што укажувало дека биле изготвени од еден ист фалсификатор, а резултатите од спроведената доказна постапка укажуваат на фактот дека тоа е обвинетиот К.Р., викан Н. Од доказите доставени од германските власти во согласност со Европската конвенција за меѓусебна правна помош во кривичната материја, судот недвосмислено го утврдил фактот дека дел од лицата кои добиле документи кои како да се издадени од белгиските власти, лицата на чие што име гласеле овие документи не се државјани на Кралството Белгија.

Изведените докази во рамки на доказната постапка и тоа писмени, вербални и оние прибавени со примена на посебните истражни мерки укажуваат на неспорниот заклучок дека обвинетиот К. Н. добро знаел што праќа во пратките за СР Германија, од неговите дејствија произлегува дека тој е активен учесник, упорен во вршењето на дејствијата кои траеле две години, а

се со цел криминалната група да ја оствари својата крајна намера - стекнување на материјални средства добиени од нарачателите на лажните јавни исправи кои за услугата и добро плаќале, што произлегува и од материјалните докази кои што се изведени во текот на главниот претрес.

Од изведените докази утврден е и начинот на испраќање и примање, односно дека секогаш кога обвинетиот З.Е. праќа пратки, неговиот брат К.Е. ги прима истите полни со лични јавни направени или преправени исправи. Притоа, таа пратка за која зборува на телефон обвинетиот К.Е. ја прима како дел од неговата задача во контекст на споделените задачи јавните исправи на противправен начин изготвени да ги предаде на крајните корисници. На 17.10.2013 година обвинетиот З.Е. му се јавува на НН нарачател на јавна исправи и од документиранiot разговор јасно е дека за комплет грчки документи треба да се плати „800“.

Во рамки на доказната постапка изведени се и останатите докази кои во писмена форма или како вербални докази целосно ги потврдуваат сите факти кои јасно покажуваат дека предметната криминална група имала пред себе дефинирана цел - стекнување на материјална корист од достава на документи - јавни исправи на крајни корисници кои со истите да остварат права кои не им припаѓаат, секако при нивната употреба и тоа за одреден надомест кој докажано е дека се движел од 1.500 евра за комплет лична карта, возачка дозвола и пасош, улогата на обвинетиот С. е јасна и дефинирана и од значење за реализација на целите на здружувањето и дејствувањето, улогата која и тој самиот ја појаснува при давање на одбраната, таа улога се негови лични контакти со нарачателите на јавни исправи кои му даваат податоци - генералии потребни за да може да се изготви одредената јавна исправа. Притоа, самиот обвинет појаснува дека за тоа од обвинетиот К. добивал надоместок.

Од изведените вербалните и материјалните докази прибавени со примената на ПИМ, јасно се докажува дека обвинетите контактирале меѓусебно и дека тие контакти се одвивале лично на средби и по телефон. Од аспект на обвинет кој е припадник на групата како што е случај со обвинетиот М.С., со јасни задачи во кој сегмент тој се вклучува и со кои дејствија помага да се реализира заедничката цел на дејствувањето на групата, воопшто и не е неопходно да се докажува дека тој се познава со секој од останатите обвинети поединечно. Неговата цел е јасна - да прибави лажни јавни исправи за лица за кои претходно дал потребни информации - генералии и личен опис, потоа истите да ги презема и да ги проследи понатаму.

Од аспект на жалбените наводи по однос на надлежноста на судот во СР Германија, а во дополнение на погореизнесеното, треба да се истакне дека од доказите произлегува да дел од обвинетите, дејствија преземале на територијата на Република Македонија, а во согласност со јасно распоредените задачи, каде ги примиле податоците според кои да се сочинат лажните јавни исправи, ги проследувале до К.Р. - Н. кој кога ги изготвил им ги давал на обвинетите З.Е. и Ј.М., кои ги носеле кај обвинетиот К.Н. кој ги праќал пратките, а последицата настапила на територијата на СР Германија каде нарачаните документи обвинетите кои се наоѓаат во СР Германија ги примиле на адресите и тоа А.А., алијас М.А., алијас В.П. во Х. и обвинетиот во бегство

Ќ.Е. и потоа ги предавале на корисниците кои кога платиле за услугата, обвинетите меѓу кои и обвинетиот А. парите ги пратиле на обвинетите во Република Македонија. Корисниците таквите лажни јавни исправи потоа ги користеле за свои потреби кое нешто недвосмислено прозлегува од вербалните искази и тоа на обвинетиот А.А., алијас М.А., алијас В.П., на обвинетиот Ф.Е., како и од материјалните докази доставени од надлежните германски власти кои успеале да детектираат каде се употребени документираните лажни јавни исправи, кои на денот на претресите им се одземени и се доставени како доказ во овој кривичен предмет. Со тоа крајната цел била извршена. За потсетување, обвинетите во бегство Е.Љ. и Ш.Р. од судот во СР Германија биле судени затоа што примале лажни јавни исправи на своја адреса и потоа ги предавале на крајните корисници во текот на 2012 година во Х., па оттука постои јасен и недвосмислен доказ дека во оваа земја дејствијата за кои се товари обвинетиот А.А., алијас М.А., алијас В.П. се казниви и поради тоа посебна писмена дозвола - одобрение во смисла на одредбата од член 120 став 3 од Кривичниот законик не е потребно.

Правилен е заклучокот на првостепениот суд дека со оглед да од фактичкиот опис на дејствијата на извршување по однос на секој од обвинетите јасно и недвосмислено произлегуваат дејствија на обвинетите кои одат во насока на помагање во извршувањето и нивен реален придонес кон извршувањето на кривичното дело од член 378 од КЗ, со противправните дејствија опишани во изреката обвинетите во целост ги исполниле сите битни елементи на кривичното дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. со став 1 в.в. со член 24 од Кривичниот законик. Во тој контекст, овој суд најде дека првостепениот суд правилно постапил кога дејствијата на обвинетите ги оквалификувал како дејствија на помагање, така што по службена должност извршил правна преквалификација, кое постапување во секој случај, не е направено на штета на обвинетите.

На правилно и целосно утврдена фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право - Кривичниот законик кога обвинетиот К.Н. го огласил виновен за кривичните дела кои му се ставаат на товар, со оглед да во дејствијата на истиот, прецизно опишани под дел I т.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16 и 17 и под дел II т.1, 2, 3, 4 и 5 од изреката на обжалената пресуда, се содржани законските елементи на едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик и едно кривично дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. со став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик.

Меѓутоа, во таа насока испитувајќи ја обжалената пресуда по жалбите и по службена должност овој суд најде дека првостепениот суд погрешно го применил Кривичниот законик кога дејствијата на обвинетите Ј.М., З.Е. и С.Л. прецизно опишани во делот под II од изреката на обжалената пресуда, ги квалификувал како кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од КЗ, а мислење на овој суд е дека во дејствијата на обвинетите се содржани битните елементи на кривичното дело Злосторничко здружување од член 394 став 2 од КЗ, во која насока впрочем е и описот на нивните противправни дејствија и утврдените факти дека во реализација на криминалниот потфат делувале како припадници на злосторничкото

здружение. Исто така, дејствијата на обвинетиот М.С., прецизно опишани во делот под II од изреката на обжалената пресуда, првостепениот суд ги квалификувал како кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од КЗ, а мислење на овој суд е дека во дејствијата на обвинетиот се содржани битните елементи на кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 2 од КЗ, при што судот неправилно ја применил и одредбата од член 47 од КЗ кога во изречената единствена казна затвор во траење од една година и шест месеци му го засметал и времето поминато во притвор сметано од 13.09.2011 година до 29.05.2014 година иако од списите на кривичниот предмет произлегува дека обвинетиот бил во притвор сметано од 21.11.2013 година. Потоа, дејствијата на обвинетиот Ф.Е. прецизно опишани во делот под II од изреката на обжалената пресуда првостепениот суд ги квалификувал како кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од КЗ, а мислење на овој суд е дека во дејствијата на обвинетиот се содржани битните елементи на кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 2 од КЗ. Исто така, дејствијата на обвинетиот А.А. од с.Ж. Т., прецизно опишани во делот под I и II од изреката на обжалената пресуда првостепениот суд ги квалификувал како две пооделни кривични дела Злосторничко здружување од член 394 став 2 од КЗ и Злосторничко здружување од член 394 став 1 од КЗ, а мислење на овој суд е дека во дејствијата на овој обвинет се содржани битните елементи на едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик кое по својот степен на неправо ги консумира дејствијата на делото од член 394 став 2 од КЗ.

Ова од причина што согласно член 394 став 1 од Кривичниот законик, објект и битие на основното дело во неговата суштина, како јадро на поимот на организиран криминал се состои во мобилизирање, организирање повеќе лица за заедничка акција врз основа на претходно подготвен план, додека дејствие на извршување е создавањето на група или банда што има за цел извршување на потешки казнени дела, со регрутирање, поврзување и организирање на повеќе лица, создавање план за акција, материјални претпоставки за реализација на планот и слично. Во конкретниот случај дејствијата на обвинетите Ј.М., З.Е., С.Л., М.С. и Ф.Е., опишани во делот под II од изреката на обжалената пресуда несомнено укажуваат дека предметното кривично дело обвинетите го извршиле на начин што истите се приклучиле кон злосторничкото здружение со цел остварување на неговиот план, со јасно определени задачи кои секој од овие обвинети ги има, како и однапред определена улога и точно утврдени дејствија кои обвинетите ги преземале во однапред определени сегменти од планот, со кои помагале да се реализира заедничката цел на дејствувањето на групата. Во таа смисла, имајќи го предвид описот на дејствијата на извршување по однос на обвинетите Ј.М., З.Е., С.Л., М.С. и Ф.Е., опишани во делот под II од изреката на обжалената пресуда, овој суд најде дека дејствијата на овие обвинети претставуваат исполнување на битните елементи на кривичното дело Злосторничко здружување од член 394 став 2 од Кривичниот законик.

Во таа смисла, по оценка на овој суд, првостепениот суд погрешно го применил Кривичниот законик кога дејствијата на обвинетиот А.А., опишани во делот под I и II од изреката на обжалената пресуда ги квалификувал како две пооделни кривични дела Злосторничко здружување од член 394 став 2 од

Кривичниот законик и Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик, бидејќи од описот на дејствијата кои му се ставаат на товар на обвинетиот А.А. и утврдената фактичка состојба неспорно произлегува дека дејствијата на обвинетиот А.А. претставуваат исполнување на битните елементи на едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик од причина што од описот на противправни дејствија кои истиот ги презел и утврдените факти неспорно произлегува дека обвинетиот А.А. преземал дејствија на поврзување и организирање на обвинетите, односно дека во реализација на криминалниот потфат обвинетиот А.А. делувал како организатор на злосторничкото здружение.

По оцена на овој суд првостепениот суд неправилно го применил Кривичниот законик кога обвинетиот Ф.Е. го огласил виновен за кривично дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик, од причина што согласно член 45 став 1 од Кривичниот законик, сторителот кој со умисла ќе изврши две или повеќе временски поврзани дејствија што претставуваат остварување на исто дело, искористувајќи ист траен однос, исти прилики или други слични околности, судот ќе му изрече единствена казна во границите на казната пропишана за тоа дело. Имајќи ја предвид цитираната законска одредба, а пред се, описот на дејствието на извршување на кривичното дело на обвинетиот Ф. Е. опишано во делот под делот II т.9 од изреката на обжалената пресуда, по мислење на овој суд не се исполнети законските услови за постоење на продолжено кривично дело за обвинетиот, а пред се, не се исполнети објективните елементи во смисла на идентитет на казнени дела кој подразбира идентитет на законските битија, односно постоење на повеќе дејствија со кои повеќекратно е остварено законското битие на исто дело или законските битија на истородни дела. Имено, со оглед дека на обвинетиот Ф.Е. му се става на товар кривично дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. став 1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од Кривичниот законик, каде битие на извршување на основниот облик на предметното кривично дело е правење лажна исправа или преправање вистинска исправа со намера да се употреби како вистинска, како и употребата на таквата исправа како вистинска, од описот на дејствијата на обвинетиот не произлегува дека обвинетиот Ф.Е. извршил временски поврзани дејствија што претставуваат негово непрекинато криминално поведење во извршување на дејствијата од составот на исто дело, ниту пак постои континуитет меѓу преземените дејствија од страна на обвинетиот така што дејствијата на извршување природно следат едно по друго и претставуваат повеќекратно остварување на исти дела. Со оглед на наведеното овој суд најде дека дејствијата на обвинетиот Ф.Е. опишани под дел II точка 9 од изреката на обжалената пресуда претставуваат исполнување на битните елементи на кривичното дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. став 1 в.в. со член 24 од Кривичниот законик.

Со оглед дека советот на овој суд по жалбата на обвинетиот А.А. изјавена преку неговиот бранител Е.М., адвокат од С. и по службена должност првостепената пресуда ја преиначи заради правилна примена на материјалното право на начин што дејствијата на обвинетиот А.А., опишани во делот под I и II од изреката на обжалената пресуда ги квалификува како едно кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот

законик, следуваше обжалената пресуда да се преиначи во делот на одлуката за кривичната санкција на начин што на обвинетиот А.А. за кривичното дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од Кривичниот законик му утврди казна затвор во траење од една година и шест месеци и за кривичното дело Фалсификување исправа од член 378 став 3 в.в. ст.1 в.в. со член 45 в.в. со член 24 од КЗ, опишано под дел I точка 2 и 8 и под дел II точка 5 и 6 од изреката, определенета казна затвор во траење од една година ја зема за утврдена, па согласно со одредбата од член 44 од КЗ, обвинетиот го осуди на единствена казна затвор во траење од две години и четири месеци, во која казна согласно член 47 од КЗ му се засметува и времето поминато во притвор сметано од 13.03.2014 година до правосилност на пресудата односно до започнување со издржување на изречената казна затвор.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП.КОК1.КВП.бр.4/16 од 18.01.2017 година.

Повреден е законот по однос на обвинетата кога судот при изрекувањето на алтернативната мерка – условна осуда утврдил казна затвор под законскиот минимум предвиден во Кривичниот законик, со оглед да извршил ублажување на казната под законскиот минимум од една година без да се имаат во предвид околностите во врска со времето на сторување на кривичното дело и измените на чл.40 од КЗ објавени во Сл.весник на РМ бр.28/14 од 06.02.2014 година според кои ублажување на казната може да се изврши само кога е поднесена предлог на спогодба за признавање на вина склучена меѓу јавниот обвинител и обвинетиот и кога обвинетиот ќе ја признае вината на главната расправа согласно со одредбите од ЗКП.

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-868/15 од 18.08.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Неготино со обжалената пресуда ги огласил обвинетите Н.А. и Н.Б. виновни за кривично дело Тешка кражба од чл.236 ст.1 т.1 в.в со чл.22 од Кривичниот законик, па согласно цитираниот законски член како и одредбите од членовите 32, 35, 39, 48, 48-а и 50 од Кривичниот законик, обвинетиот Н.А. го осудил на казна затвор во траење од 1-една година, а на обвинетата Н.Б. и изрекол алтернативна мерка-условна осуда на начин што и утврдил казна затвор во траење од 7-седум месеци и истовремено определил дека утврдената казна затвор нема да се изврши доколку обвинетата за време од 2-две години по правосилноста на пресудата не стори ново кривично дело.

Жалбата е неоснована.

Првостепениот суд дал аргументирани причини зошто прифатил дека обвинетите го сториле кривичното дело за кое што се огласени виновни и

осудени, повикувајќи се на исказот на оштетениот М.С., од кој исказ ги утврдил фактите по однос на времето, местото и начинот на извршување на кривичното дело. Имено, од јасниот и категоричен исказ на оштетениот М.С., кој јасно, прецизно и редоследно ја опишува хронологијата на настанот меѓу другото, се утврдува дека обвинетите добро ги познавал, истите доаѓале кај него дома и му помагале во расчистувањето на стари работи во куќата, знаеле дека истиот живее сам и дека извесен период ќе оди во Србија, па критичната вечер влегле во неговата куќа на начин што ја извадиле заштитната мрежа за комарци од прозорот над вратата и преку истата влегле внатре, извршиле пребарување и од паричникот кој што стоел во шкафот одзеле парични средства во вкупна вредност од 2.000 евра и моторна пила во вредност од 300 евра. Исто така, од исказот на оштетениот со сигурност се утврдува дека токму обвинетите се сторители на предметното кривично дело, бидејќи истите знаеле дека обвинетиот има пари од причина што им кажал дека продал контејнер, а од друга страна оштетениот немал причина да ги терети обвинетите во врска со превземените противправни дејствија.

Врз основа на правилно утврдената фактичка состојба по предметот, првостепениот суд правилно го применил Кривичниот законик, со оглед дека во дејствијата на обвинетите Н.А. и Н.Б., прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда, се содржани битните елементи на кривичното дело Тешка кражба од чл.236 ст.1 т.1 в.в. со чл.22 од Кривичниот законик, поради што и правилно постапил првостепениот суд кога за истите ги огласил виновни како во изреката на обжалената пресуда, давајќи аргументирани причини во образложението на пресудата по однос на правната оценка на кривичното дело и кривичната одговорност на обвинетите, кои ги прифаќа и овој суд, поради што неосновани се жалбените наводи за повреда на Кривичниот законик..

По однос на обвинетата Б.Н., овој суд констатира дека е повреден законот, кога судот при изрекувањето на алтернативната мерка - условна осуда, утврдил казна затвор под законскиот минимум од една година, без да се имаат во предвид околностите вв со времето на сторување на кривичното дело и измените на чл.40 од Кривичниот законик, објавени во Сл. весник на РМ бр.28 од 06.02.2014 година, дека ублажувањето на казната може да се изврши само кога е поднесен предлог за признавање на вина склучена меѓу јавниот обвинител и обвинетиот ќе ја признае вината на главната расправа согласно со одредбите од Законот за кривична постапка. Меѓутоа, со оглед да наведената пресуда е во корист на обвинетата Б.Н., а второстепениот суд одлучува по жалба само од обвинетите, обжалената пресуда согласно чл.428 од ЗКП, не може да се измени на нејзина штета, поради што истото само го констатира.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија КВП1.бр.240/15 од 08.02.2017 година.

3.2. ГРАЃАНСКИ ПРЕДМЕТИ

Правото на појако владение врз изграден објект и врз земјиштето под и околу објектот, кое право како овластување на градителот произлегува од правото на сопственост, е во согласност со чл.121 ст.1 од ЗСДСП в.в. со чл.177 ст.1 и чл.2 ст.1 од ЗПП. Околноста дали тој објект ќе се вклопи или не во урбанистичкиот план е околност која не влијае врз стекнувањето на правото од чл.121 ст.1 од ЗСДСП. Ваквата тужба не е тужба на претпоставен сопственик во смисла на чл.160 од ЗСДСП туку е деклараторна тужба.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-3296/14 од 12.11.2014 година.

Од о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Првостепениот суд во своето образложение јасно навел дека дел од предметниот објект кој е со површина од 31 м2 затоа што бил опфатен со аерофотограметриското снимање извршено во 1964 година, по катастрофалниот земјотрес во Скопје од 1963 година и фактот дека објектот бил граден со средства од таткото на тужителката, која во тоа време кога е граден овој објект била во брак со покојниот Б.М., чиј брак подоцна е разведен и од 1972 година Б. не живеел во предметната куќа ниту пак во доградбата која што неспорно е изведена без уредна градежна документација и е со површина од 22 м2. Неспорно дека дел од објектот не претставува градба со уредна градежна документација и токму затоа тужителката која што има правен интерес, живее во предметниот објект откако е изграден истиот по земјотресот од 1963 година, да се утврди право на владение на овој дел од 22 м2 до легализација или рушење на објектот. Ова секако укажува на околностите и причините поради кои што првостепениот суд одлучил на наведениот начин во склад со поставеното тужбено барање, имајќи предвид дека дел од објектот кој е со површина од 31 м2 има третман на легално изграден објект, тужителката, како утврдил и првостепениот суд има правен интерес за утврдување и на право на користење на земјиштето под и околу објектот, но и на останатиот дел од 22 м2 до легализација или рушење.

Како произлегува од изведените докази на главната расправа и како што правилно утврдил првостепениот суд за времетраење на бракот на тужителката со покојниот Б., кој брак бил склучен на 26.7.1948 година и траел се до разводот 2005 година, по земјотресот од 1963 година затоа што куќата во која тие живееле претходно била многу оштетена, во истиот двор поточно на КП.бр... изградиле нов објект, дека во тој период кога се вршела градбата таа и нејзиниот сопруг биле вработени но со оглед на бројот на членовите кои живееле во семејното домаќинство, дотогаш немале многу парични средства и

затоа дека во градбата на куќата со парични средства учествувал и таткото на тужителката, со свој труд и работа учествувале тужителката и нејзиниот сопруг, децата, а куќата која што ја изградиле се состоела од 2 соби, биле ставени темели на кои подоцна бил дограден санитарен чвор и кујна. Не е спорен ниту фактот дека откако покојниот Б. ја напуштил тужителката во 1972 година, а и по разводот на бракот во 2005 година се до неговата смрт не го запишал предметниот легален објект на свое име ниту пак правото на користење на останатиот дел од објектот-оној кој е без градежна документација ниту пак овој објект бил предмет на расправање на оставина на покојниот Б. и оттаму правилен е заклучокот на првостепениот суд дека токму и предметното однесување на покојниот Б. во врска со предметниот објект укажува на правилно утврдениот факт дека тужителката е единствен сопственик на делот од легално изградениот објект, какои дека има појако право на владение до легализација или рушење на останатиот од 22 м2 од семејната станбена зграда која со вкупна површина од 53 м2 на КП... со мери и граници утврдени како со геодетскиот елаборат и со обжалената пресуда.

Врз основа на правилно и целосно утврдената фактичка состојба овој суд најде дека и материјалното право е правилно применето, кога имајќи го во предвид прогласот на Собранието на Град Скопје-Заклучок од 19.4.1964 година според кој на лицата кои граделе односно подигнале објекти без градежна дозвола до 15.4.1964 година им се признава правото на сопственост на тие објекти, како и одредбата од чл.114 ст.1 од Законот за сопственост и други стварни права според која лицето кое ќе изработи од свој материјал со свој труд нова ствар, стекнува право на сопственост на таа ствар, дека тужителката по основ на градење е сопственик на делот од семејната станбена зграда со површина од 31 м2, додека врз основа на чл.121 ст.1 од ЗСДСП таа има појако право на владение на делот од истиот објект кој е со површина од 22 м2 до легализација или рушење на тој дел, воедно дека таа е носител и на правото на користење на градежното земјиште под зградата и околу зградата, сето ова во мери и граници наведени како во изреката на обжалената пресуда. Оттаму неоснован е жалбениот навод дека првостепениот суд се повикал на чл.114 од ЗСДСП, но не и на чл.121 ст.2 од истиот закон. Како е веќе понапред наведено во однос на легално изградениот дел од објектот и согласно изведените докази, вклучително и исказите на тужителката и прво- четврто тужените, а во недостиг на докази предложени од тужените на околностите кои тие ги тврдат во одговорот на тужба, произлегува дека правото на тужителката се темели покрај на наведените одредби и на чл.116 од ЗСДСП, односно токму на чл.121 ст.1 од истиот закон во однос на објектот кој што е изграден без одобрение за градење и дека на таквиот дел од објектот од 22 м2 до легализација или рушење на тој објект тужителката ужива соодветна судска заштита која му припаѓа како на сопственик, што ќе рече дека таквата судска заштита е утврдувањето на појако право на владение односно на користење на тој дел од објектот од една страна, а од друга и на земјиштето под целиот објект како право на користење и околу објектот кое земјиште му служи на целиот објект за негова редовна употреба. Дали овој дел од објектот ќе се вклопи или не во урбанистичкиот план, е околност која не е од влијание во стекнувањето во правото од чл.121 ст.1 од наведениот закон и од таму овој суд најде дека е неоснован жалбениот навод во врска со примената на чл.121 ст.2 од овој закон.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.139/15 од 26.01.2017 година.

Утврдениот имот кој се состои во заштедени пари има правен режим на заеднички имот на брачните другари со право на сопственост на $\frac{1}{2}$ од истите. Во отсуство на правно релевантен доказ со кој тужениот би докажал евентуално поголем придонес во стекнувањето на паричните средства, наведениот имот стекнат во текот на бракот и брачната заедница претставува заеднички имот на брачните другари согласно чл.67 и чл.71 од ЗСДСП.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-1880/14 од 04.06.2014 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје делумно го усвоил тужбеното барање и го задолжил тужениот по основ на заеднички имот стекна во брак да и исплати на тужителката износ од 3.681.650,00 денари и да и го признае правото на сопственост на тужителката на тој износ кој претставува половина од паричните средства кои потекнуваат од обврзници за старо девизно штедење префрлени од ЦДХВ на денарската штедна книшка кај Стопанска банка АД Скопје, бр..., намалени по основ на компензациониот приговор на тужениот, со законска казнена камата на тој износ сметано од пресудувањето до исплатата, по каматна стапка како е наведено во став 2 од изреката во рок од 15 дена по приемот на одлуката.

Жалбата на тужителката е неоснована.

Во однос на стекнувањето на паричните средства на двете девизни штедни книшки кои странките ги отвориле односно едната под број... на име на тужениот Т., а другата под број... на име на тужителката В., при Стопанска Банка АД Скопје, а кои потекнуваат од старото девизно штедење од кои средствата се префрлени во Централниот депозитар за хартии од вредност за издавање на обврзници и фактите дека тужителката има денарска сметка под број... на која таа има редовен прилив од средства на обврзници од старото девизно штедење, потоа неспорните факти кои произлегуваат од известувањата на Стопанска Банка АД Скопје, дека по овластување на сопствениците, тужителката и тужениот е извршена исплата од сметката на тужителката преку емисија на обврзници за депонирани штедни влогови на погоренаведената денарска сметка во висина од 12.855,24 евра додека од сметката на тужениот пак на истата бакнова сметка... се префрлени 183.032,98 евра кои странките ги стекнале во текот на бракот, истите претставуваат нивни заеднички имот што значи не само средствата на книшката на тужителката В. туку и оние на штедната книшка на тужениот Т. Од друга странка пак, како произлегува од писмените докази надополнети со исказите на тужителката и

тужениот сослушани како странки, и како што правилно утврдил првостепениот суд, во периодот од 7.8.2002 година до 22.6.2011 година тужениот врз основа на овластувањето - полномошно издадено од тужителката подигнал од наведената сметка парични средства односно на 30.8.2002 год. подигнал износ од 861.000,00 денари, на 11.8.2003 год. подигнал 809.000,00 денари, на 11.8.2004 год. подигнал 1.375.000,00 денари, на 5.9.2005 година подигнал исто толкав износ од 1.375.000,00 денари, на 23.8.2006 година подигнал износ од 1.327.000,00 ден. на 19.8.2006 год. подигнал 2.800,000,00 денари, на 26.9.2009 год. подигнал 1.288.000,00 денари и на 25.8.2010 уште 1.263.000,00 денари, потоа фактите дека по повлекувањето на полномошното од страна на тужителката, на 22.6.2011 година биле извршени исплати на тужителката во вкупен износ од 1.842.850,00 денари, овој суд цени дека правилно првостепениот суд ги утврдил сите решителни факти во однос на висината на стекнатите заеднички парични средства на брачните другари по двете сметки па оттаму и правото на секој од нив на 1/2 од истите, односно на тужителката во износ од 3.681.650,00 денари. Имено, при неспорен факт дека износот од 5.524.500,00 денари бил подигнат од страна на тужениот до 22.6.2011 година, а износот пак кој таа го подигнала по овој датум изнесува 1.842.850,00 денари, произлегува правилно утврдениот факт дека всушност приговорот за компензација е основан и по засметување на износот согласно овој приговор, висината на паричните средства стекнати во бракот помеѓу странките и тоа за тужителката изнесува 3.681.650,00 денари и во толкав обем таа има право на сопственост врз овој паричен износ како 1/2 од вкупните парични средства кои ги стекнале брачните другари намалени по основ на компензациониот приговор од тужениот.

Првостепениот суд задолжувајќи го тужениот да и исплати на тужителката вкупен износ од 3.681.650,00 денари, всушност го задолжил тужениот да и признае право на сопственост на овие средства, појаснувајќи го изворот на истите поточно дека претставува половина од средствата кои потекнуваат од обврзници за старо девизно штедење префрлени од ЦДХВ на денарската книшка на тужителката во Стопанска Банка АД Скопје, што не значи дека доколку тужениот по подигањето на средствата ги потрошил истите за одредени намени дека е неосновано барањето на тужителката. Напротив, докази во однос на околностите дека овие средства биле потрошени од тужениот и тужителката многу одамна, понатаму дека првостепениот суд бил должен да утврди дали средствата биле поделени помеѓу странките и за што биле употребени подигнатите парични средства, немаат потврда во предложените докази ниту од тужителот ниту од тужениот. Оттаму неоснован е и жалбениот навод дека обврска била на судот да ги утврдува овие факти, предното кога се има предвид и исказот на тужениот сослушан како странка, надолупнето со исказот на тужителката, без потврда на докази за вложени парични средства од тужениот откако ги подигнал истите од сметката на тужителката во стекнување недвижен имот, односно изградба на куќа. Од друга страна пак, за прв пат се истакнува во жалбата дека придонесот на тужениот во стекнувањето на вкупните парични средства бил поголем, ова не произлегува од ниту еден од предложените докази ниту е укажано од тужениот на наведената околност ниту се предложени докази на истата. Оттаму, правилно и целосно се утврдени решителните факти по однос на вкупно стекнатиот заеднички имот во вид на парични средства од тужителката и тужениот по

двете девизни штедни книшки, односно сега денарската, која гласи на име на тужителката, динамиката на исплаќање и подигање на паричните средства од наведените сметки и состојбата на сметките, па оттаму останатите жалбени наводи на тужениот во врска со утврдената фактичка состојба не се од влијание за поинакво одлучување.

Врз основа на правилно и целосно утврдената фактичка состојба, овој суд најде дека е правилно применето и материјалното право кога врз основа на член 67 вв. со член 71 од Законот за сопственост и други стварни права е одлучено како во изреката на обжалената пресуда, бидејќи според содржината на писмените докази, но и на исказите на странките произлегува дека брачните другари во текот на бракот и брачната заедница стекнувајќи ги паричните средства како заеднички имот постигнале меѓусебе спогодба околу располагањето со овој имот, подигањето на парични средства од сметките, даденото полномошно од тужителката за тужениот да подига парични средства од девизната штедна книшка која гласи на нејзино име.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.345/16 од 22.06.2017 година.

При постоење на договор помеѓу авторот на музичкото дело и второтужениот со кој договор бил дефиниран обемот и времетраењето на материјалните авторски права кои тужителот ги пренел на второтужениот, но не дал согласност – дозвола за радиодифузно снимање и емитување на отстапените права на трето лице, постои повреда на авторските права на тужителот и солидарна одговорност на тужените. Отсуството на дозвола од тужителот и фактот дека првотужениот извршил радиодифузно снимање на својата програма – снимка од јавно изведување на авторскиот труд, а второтужениот тоа го овозможил, укажува на солидарна одговорност за исплата на надоместот за неовластено користење на авторското дело согласно чл.19 и чл.55 в.в. со чл.66 од Законот за авторски и сродни права.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-2057/16 од 21.12.2016 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда тужбеното барање на тужителот делумо го усвоил. Утврдил дека тужените Јавно претпријатие М. Р. Т. од С. и Националан установа М. О. и Б. од С. ги повредиле правата на тужителот како носител на авторските права на музиката на првиот македонски балет „Македонска повест“ на начин што без негова дозвола и согласност, второтужениот овозможил а првотужениот извршил радиодифузно емитување на своите програми, снимка од јавното изведување на балетот „Македонска повест“, 10 пати во периодот од 24.04.2008 до 28.05.2009 година, па ги задолжил тужените солидарно да му исплатат на

тужителот, на име надомест за неовластено користење на авторско дело во периодот од 24.04.2008 до 28.05.2009 година, за секое емитување износ од 184.500,00 денари, зголемен за 200% што преставува износ од 553.500,00 денари, или за 10 емитувања вкупен износ од 5.535.000,00 денари од кои: за 6 емитувања во 2008 г. во износ од 3.321.000,00 денари, со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зголемена за осум процентни поени, сметано од денот 01.01.2009 година до исплатата; за 4 емитувања во 2009 година сума во износ од 2.214.000,00 денари, со законска казнена камата во висина на референтната стапка на Народна Банка на Република Македонија што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зголемена за осум процентни поени, сметано од денот 01.01.2010 година до исплатата се во рок од 15 дена.

Жалбите се неосновани.

Во конкретниот случај со писметниот договор од 1998 - 1999 година тужителот јасно и прецизно ги дефинирал обемот и времетраењето на материјалните авторски права кои му ги пренел на второтужениот при што не дал дозвола за радиодифузно снимање и емитување, ниту пак овластување за натамошно пренесување на отстапените права на било кое трето лице, дека согласно овој договор единствено второтужениот можел да го стори достапно делото за аудио визуелно снимање, бидејќи правото за јавно изведување му било пренесено само нему, односно дека двајцата тужени заедно или поединечно сториле повреда на правата на тужителот, на начин што второтужениот и овозможил тонско - визуелно снимање на првотужениот а второтужената извршила повеќекратно емитување на снимки од јавното изведување на предметниот балет, за што не била побарана согласност на носителот на авторски права.

По оцена на овој суд при неспорен факт дека првотужениот вршел радиодифузно емитување на авторското дело „Македонска поест“, а второтужениот тоа го овозможил, како и неспорноста дека за тоа не била побарана дозвола од тужителот, произлегува дека е сторена повреда на исклучивите материјални авторски права на тужителот.

За остварување на правата на тужителот загарантирани со Законот за авторски и сродни права, не е важно кога е извршено снимањето, кој снимал и со чија согласност туку како и судот што утврдил битно е дека постои снимка за која носителот на авторски права не дал дозвола, ниту ги отстапил правата било кому и дека таа снимка е повеќекратно емитувана на програмите на МРТВ.

Оттука жалбените наводите на второтужениот дека тој не го прекршил договорот за јавно изведување од 1999 година и не му дал дозвола на првотужениот за снимање и емитување на изведбата на балетот како се неосновани. Ова затоа што снимката била направена од јавната изведба на сцената на МОБ, а првотужениот можел да влезе во просториите на МОБ

само по предходно известување и барање од страна на второтужениот и со екипа која претходно добила дозвола да присуствува и да снима.

Неосновани се жалбените наводи на првотужениот дека тој како јавен радиодифузен сервис е должен да ги негува, поттикнува и развива сите облици на домашно аудиовизуелно творештво кои придонесуваат за развој на македонската култура. Ова затоа што судот при одлучувањето ги земал во предвид, но, правилно го прифатил дека истите не треба да бидат на штета на правата на авторите кои го создаваат тоа творештво и дека како специјализирана институција која постојано доаѓа во допир со правата и интересите на авторите првотужениот има обврска и должност да ги респектира истите права.

Судот правилно ја утврдил висината на надоместот согласно чл.66 од ЗАПСП која се определува според принципот на правичност, видот на делот, видот на обемот на правото на користење, времетраењето и други битни околности, бидејќи тужителот докажа дека тужените заедно или поединечно сториле повреда на правата на тужителот, на начин што второтужениот овозможил тонско-визуелно снимање, а првотужениот извршил повеќекратно емитување на снимки од јавното изведување на предметниот балет, за што не била побарана согласност на носителот на авторски права, ниту пак му бил исплатен авторскиот надомест, Оттука, на тужителот му следува надоместок за сторената материјална штета и за загубената добивка кој надоместокот се определува во износ што тужениот би го платил доколку побарал законско користење на правото (вообичаен надоместок), односно во износ пропишан со соодветна тарифа/со општ договор. Воедно судот при определувањето на висината на надоместокот правилно ги прифатил сите околности на случајот, особено степенот на вина на тужените и износот на договорениот или вообичаен надоместок, и согласно чл.170 од истиот закон во конкретниот случај на тужителот му досудил надоместок, зголемен за 200%.

Оттука неосновани се жалбените наводи со кои двајцата тужени одговорноста ја префлаат меѓу себе, бидејќи согласно одредбата од чл.161 ст.2 од ЗАПСП секој од нив солидарно одговара за повредата. Ова затоа што од доказите неспорно е утврдено дека првотужениот извршил радиодифузно емитување на авторското дело „Македонска повест“ за кое нешто не побарал дозвола од страна на тужителот, сторена е повреда на исклучивите материјални авторски права на тужителот.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.277/17 од 25.05.2017 година.

Законската претпоставка од чл.75 ст.2 од ЗСДСП, за еднаквоста на имотот стекнат за времетраење на брачната заедница е соборлива. При утврдени факти дека предметниот стан бил доделен на користење на тужениот и со него склучен договор за користење на станот, како и

фактите дека станот бил доделен за тричлено семејство и за времетраење на брачната заедница на странките, дека тужителката учествувала во исплата на купопродажната цена, во отсуство на докази од странките за поголем придонес во стекнувањето на имотот на страна на еден од брачните другари, овој имот претставува имот стекнат за времетраење на брачната заедница со подеднаков придонес на двајцата брачни другари.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-617/15 од 23.12.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда делумно го усвоил тужбеното барање на тужителката, па утврдил дека тужителката има право на сопственост по основ имот стекнат во брак со тужениот на 1/2 идеален дел од недвижниот имот -стан кој се наоѓа на ул... во С., запишан во ИЛ.бр... КО Ц., па го задолжил тужениот да и го признае ова право и да трпи промена на запишувањето во јавните книги на надлежниот управен орган. Го одбил како неосновано поголемото тужбено барање за сосопственост врз опишаниот недвижен имот во висина од 3/4 идеален дел, како и барањето за сосопственост на 1/2 идеален дел од подвижниот имот.

Жалбата е неоснована.

Првостепениот суд постапувајќи согласно чл.7 и 8 од ЗПП, утврдил правилна и целосна фактичка состојба кога нашол дека тужителката и тужениот склучиле брак на ден 28.05.1972 година што било евидентирано во МКВ што се води за Скопје под тек.бр... за 1972 година, бракот е разведен со пресуда на Основниот суд Скопје 1 Скопје П.бр.2139/09 од 15.07.2009 година, во бракот им се родил синот И. на ден 23.07.1972 година, а брачната заедница на странките била прекината во текот на 1999 година и тужениот заснивал вонбрачна заедница во која има ќерка со која и сега живее. Тужителката се вработила на ден 01.01.1976 година, а тужениот во текот на 1977 година во РСВР. Во почетокот на траењето на брачната заедница живееле кај родителите на тужителката. Во 1978 година тужениот поднел молба за доделување стан и станот му бил доделен во 1982 година, кога и се вселиле во него. Станот се наоѓа на ул... С. На ден 25.11.1992 година бил склучен договор за користење на станот (трособен со површина од 77,47 м²), помеѓу тужениот во својство на носител на станарско право и РСВР, Заедницата за становањето на Градот Скопје, врз основа на решението за користење на стан бр.28-13979/1 од 01.07.1982 година. Според решението на тужениот како вработен во РСВР со трочлено семејство му бил доделен станот кој се состои од три соби, кујна, претсобје, бања, спаиз, клозет, подрум и шупа и гаража. Станот е откупен со договор за купопродажба склучен помеѓу РМ, застапувана од Љ.Ф. како продавач и тужениот како купувач, носител на станарско право врз основа на решението од 01.07.1982 година и договорот за користење од 25.11.1992 година. Во договорот како купопродажна цена е наведен износот од 52.720 ДМ (474.476,50 динари). Договорот е заверен пред Општинскиот суд Скопје 1 Скопје под НД бр.1229/94 од 24.11.1994 година и анекс бр.141-2240/1 од 19.01.2004 година. Откуп на предметниот стан е извршен со заробени

девизни средства. Цената на станот согласно начинот на отплата изнесувала 14.400 ДМ. Тужениот во исплатата на купопродажбата направил позајмица од својот брат В. со кого склучиле договор за уредување на меѓусебни односи на ден 23.03.1993 година, а подоцна и анекс на договоорот на ден 30.10.1996 година. Таткото на тужениот, Б. починал на ден 12.02.1996 година. Оставинска постапка била спроведена во текот на 2005 година со решение О.бр.595/05. Предмет на оставината била 1/2 идеален дел од станот на ул... Втората половина е издвоена како брачен имот на Б. со неговата сопруга Е., мајка на тужениот. Таа, својот наследен дел од Б., како и својата идеална половина, по основ на брачен имот, со договор за подарок - ОДУ бр.449/06 од 08.08.2006 година ја подарил на синот, братот на тужениот В.К., со што врз предметниот имот тој се стекнал со 18/30 идеален дел. Станот е запишан во ИЛ.бр.... КО Ц. на име на тужениот. Во станот по исселувањето на тужениот во текот на 1999 година останала тужителката со синот И. кој во меѓувреме оформил семејство и со сопругата имаат три деца. Предметниот стан целосно го реновирал. Првостепениот суд утврдил дека при напуштањето на домот тужениот го земал ПМВ марка Ситроен сахо 1,5 Д, кое во меѓувреме во сообраќајна незгода целосно било уништено. По раскинување на брачната заедница ја купил уметничката слика од П.М. Гумен чамец марка Хонда купил братот на тужениот В. со кого заедно оделе на риболов, а бил на чување кај таткото на тужителката, како и приколката за чамецот, купена по пат на цесија со фирмата Месер 2000. Пушките му биле подарок и тоа една од тогашниот претседател на Извршниот совет на Собранието на РМ и една од таткото на тужителката со кого заедно оделе на лов, додека една од пушките купил лично, како запленето трофејно оружје.

Вредноста на станот видно од доказите конкретно од договорот за купопродажба била утврдена врз основа на утврдениот број на бодови според критериумите утврдени со Уредбата за критериумите и начинот на утврдување на продажна цена на становите во општествена сопственост и согласно пресметка според вредноста на пресметковните бодови утврдена од Владата на РМ на денот на склучување на договорот, кое нешто пак, по оцена на овој суд воопшто не задира во правото на тужителката да бара сопственост по основ имот стекнат во брак со тужениот согласно одредбите од Законот за сопственост и други стварни права. Имено, од изведените докази правилно првостепениот суд утврдил дека предметниот недвижен имот, станот на ул... во С. е стекнат додека странките биле брачни другари, односно доделен му бил на тужениот за тричлено семејство, при што во решението за доделување на станот не било наведено дека на тужениот му се доделува станот поради посебни заслуги, а воедно, предметниот стан е откупен во текот на траењето на брачната заедница, па со создавање на условите, по откупот, недвижниот имот во катастарската евиденција иако бил запишан на име на тужениот како сопственик, согласно одредбите од чл. 67 и чл. 69 од Законот за сопственост и други стварни права, претставува заеднички брачен имот на странките и тужителката има право на сопственост на 1/2 идеален дел на истиот. Со оглед на утврденото, неосновани се жалбените наводи дека станот бил отплатен од парични средства на тужениот и дека е негов посебен имот, затоа што како правилно утврдил и првостепениот суд односите помеѓу тужениот и неговиот брат кои произлегуваат од Договорот за уредување на меѓусебните права и обврски, се нивен интерес, меѓусебен однос кој не може да влијае на правото

на тужителката да бара сопственост на предметниот имот како имот стекнат во брак со тужениот.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.277/17 од 25.05.2017 година.

Тужената Р. М. не е во обврска кон тужителот за надомест на материјална штета во смисла на чл.96 ст.1 од Законот за облигациони односи во случај на ништовност на договорот за купопродажба на градежно неизградено земјиште во кој тужената била продавач, а тужителот купувач, во случај кога од доказите произлегува и е утврдено дека двете договорни страни при склучување на договорот биле несовесни.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-6346/14 од 09.04.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда го одбил како неоснованот ужбеното барање на тужителот да се задолжи тужената да му плати на име надомест на штета поради изгубен недвижен имот-земјиште што лежи во КП.бр...КО С. С. со површина од 2870 м2 износ од 19.415.550,00 денари со камата согласно ЗОО сметано од 11.3.2011 година до исплатата во рок од 15 дена по приемот на пресудата. Го задолжил тужителот да му ги надомести на тужениот парничните трошоци во износ од 51.870,00 денари во рок од 15 дена по приемот на пресудата.

Жалбата е неоснована.

Овој суд цени дека фактичката состојба е правилно и целосно утврдена па така не е спорно дека помеѓу странките во текот на 2003 година бил склучен договорот за купопродажба на градежно изградено земјиште, сето ова по иницијатива и очигледен интерес на тужителот да го купи земјиштето на кое претходно тој купил објекти, во текот на 2001 година со договор за купопродажба од 9.4.2001 година со правното лице АД И. во стечај, поточно објект изграден без одобрение за градба во површина од 605 м2 кој се наоѓа на дел КП.бр... КО С. Воедно и самиот тужител во неговиот исказ даден на главната расправа пред првостепениот суд од 12.5.2014 година изјавил дека не се интересирал точно на чие име се води земјиштето кое го купувал со договорот ОДУ.бр.97/03 од 27.10.2003 година односно за делот 417/2 за кој подоцна со правосилната пресуда на тој суд П.бр.1669/04 од 3.12.2009 година е утврдено дека е ништовен во делот за површина од 2870 м2 и дека е ништовен уписот во јавните книги при ДЗГР - Сектор за премер и катастар Скопје на КП.бр... на име на сега тужителот во ПЛ.бр.1171. Имено и во наведената парнична постапка е утврдено дека сега тужителот при купувањето на објектот поставен на овој дел од парцелата знаел дека купува објект дива градба,

впрочем и во содржината на предметниот договор склучен помеѓу сега тужените спротивно на фактичката состојба и евидентираните права во јавната книга за објектот кој тужителот го стекнал по основ на договорот од 9.4.2001 година, во чл.2 од предметниот договор за продожба на градежно изградено земјиште во чл.2 ст.3 стои дека на земјиштето кое купувачот го купува постои објект во негова сопственост стекнат врз основа на договорот за купопродажба бр.02-608 од 9.4.2001 година што укажува дека ова е спротивно со фактот дека всушност тој купил објект дивоградба како што е според договорот од 2001 година.

Од друга страна неспорен е и делот од исказот на тужителот во кој наведува дека знаел дека се работи за објекти кои биле без уредна градежна документација, воедно дека цената на тужениот му била платена со обврзници откако тужителот претходно на својот полномошник му предал 1.300.000,00 денари за целата површина од 5060 м², но дека неговиот полномошник потоа, претпоставува, дека цената ја платил со обврзници. Оттаму ова се поклопува и со правилно утврдениот факт од страна на првостепениот суд дека во времето кога странките го склучиле договорот за купопродажба на градежно изградено земјиште всушност тоа земјиште преставувало градежно неизградено земјиште бидејќи на истото имало само привремени објекти, дивоградби констатирани во текот на управната постапка поведена по барање на поранешните сопственици односно нивните наследници по повод барањето за враќање на имотот по основ на денационализација. Притоа не е спорно дека фактички цената за земјиштето со површина од 2870 м² изнесувала 688.800,00 денари, ова кога се има предвид дека цената за м² по договорот од 2003 година изнесувала 240,00 денари па така вкупната цена на земјиштето странките договориле да изнесува 1.375.200,00 денари, односно не само површината од 2870 м² туку и остатокот до наведената вкупна површина од 5730 м² како дел од КП.бр... (нова положба КП...) и дел од КП... во површина од 1960 м², дел од КП... во површина од 900 м².

По оцена на овој суд имајќи ги предвид правилно утврдените факти во однос на предметот на договорот за купопродажба кој во моментот кога бил склучен договорот помеѓу странките не бил дозволен затоа што уште на 19.4.2002 година лицата Р.А., М.М., Н.М., Ф.М., В.М., Е.А., К.А. и М.М. како правни следбеници на покојниот А.М.М. од С. поднеле барање за денационализација до Министерството за финансии чиј предмет било земјиште КП... со вкупна површина од 5.060 м², фактот дека со правосилно решение ДН.бр.17-119 од 14.10.2002 година, правосилно на 8.11.2002 година комисијата за денационализација го усвоила барањето на погоре наведените лица и вратила во сопственост соодветен идеален дел од КП.бр... согласно нивните наследнички делови, потоа дека овие правни следбеници на 17.12.2002 година поднеле барање до ДЗГР-Сектор за премер и катастар за измена во катастарскиот план и операт согласно решението за денационализација од 14.10.2002 година, биле упишани но многу подоцна. Во тој контекст овој суд во однос на посочените одредби од ЗОО констатира дека одредбата од чл.135 ст.1 регулира дејства на договорот меѓу договарачите и нивните правни следбеници поточно правата и обврските на договорните страни и дејството на договорот и за универзалните правни следбеници на договорните страни додека одредбата од чл.251 ст.1 од истиот закон одново во рамките на

општите одредби од ЗОО за исполнување на обврската и последици од неисполнувањето но во конкретниот случај со оглед на поставеното тужбено барање и содржината на истото, дека станува збор за надомест на штета во врска со чл.96 од ЗОО, со која одредба се регулираат последиците од ништовноста и со примена на која одредба треба да се разреши конкретниот граѓанско- правен однос.

Согласно чл.96 ст.2 од ЗОО (Сл.весник на РМ бр.18/01) ако договорот е ништовен поради тоа што според својата содржина или цел не е во согласност со Уставот, законите и добрите обичаи судот може да го одбие, во целост или делумно барањето на несовесната страна за враќање на она што и го дала на другата страна, а може и да одлучи другата страна она што го примила врз основа на забранетиот договор да и го предаде на општината на чија територија таа има седиште, односно живеалиште или престојувалиште. Имајќи го предвид исказот на тужителот сослушан како странка, потоа писмените докази во врска со движењето и запишувањето на промените во ПЛ.бр... КО С. уште од 2003 година, пред да се склучи договорот, констатираните забелешки за евидентирани барања за промени во јавната книга, овој суд цени дека е првилен заклучокот на првостепениот суд дека двете странки во моментот на исполнувањето на склучувањето на договорот биле несовесни и затоа реституцијата не е дозволена, впрочем не е спорно, тоа произлегува и од исказот на тужителот дека тој бил всушност иницијаторот да се склучи предметниот договор затоа што имал интерес кога веќе претходно ги купил објектите на земјиштето во 2001 година, да потоа го купи и земјиштето на кое биле поставени тие објекти. Од друга страна тужителот не ги проверил во целост сите податоци за предметното земјиште кое го купувал од тужениот, сето ова тој го изјавил и во неговиот исказ сослушан како странка иако немало пречки тој да ги направи тие дополнителни проверки и да се увери дали навистина нема законска пречка за склучување на предметниот договор со тужениот. Оттаму неосновани се и жалбените наводи дека тужителот парите на име цена за земјиштето во површина од 2870 м² ги уплатил во корист на тужениот, ова затоа што наведената оконост не е спорна, цената за оваа површина всушност изнесувала 688.800,00 днери како што правилно утврдил и првостепениот суд и била платена со обврзници со налог кој гласи на име на тужителот, но не е од влијание за поинакво одлучување во конкретниот случај, ниту е од влијание околноста дека бил платен данокот на промет од негова страна.

Врз основа на правилно и целосно утврдената фактичка состојба овој суд оцени дека со примена на одредбата од чл.96 ст.2 и 3 од Законот за облигационите односи првостепениот суд донел правилна и законита одлука кога го одбил тужбеното барање како неосновано па оттаму следува да се одбие како неоснован и жалбениот навод во врска со примената на материјалното право.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.521/15 од 22.02.2017 година

Постои солидарна одговорност на Општината како оснивач на Јавното претпријатие кое извршува комунални дејности од јавен интерес за причинета штета на трето лице поради пропуштање на дејствија на јавна површина. Солидарната одговорност произлегува од преземената обврска од договорот склучен помеѓу инвеститорот – Јавното претпријатие и Општината, за санирање и враќање во првобитна положба на улицата, ова согласно чл.2 ст.9 т.1 и 13 и чл.22 ст.1 т.4 од Законот за локална самоуправа.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-5858/14 од 29.12.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основен суд Куманово со со обжалената пресуда делумно го усвоил тужбеното барање на тужителката и го задолжил второтужениот да ја надомести материјалната штета од 24.703,00 денари и нематеријална штета за претрпен физички бол во износ од 140.000,00 денари, за страв 70.000,00 денари за душевни болки поради намалена општа животна активност 350.000,00 денари и за нагрденост 42.000,00 денари со законска казнена камата на материјалната штета од поднесување на тужбата до исплатата а на досудената нематеријална штета камата од 20.12.2012 година до исплатата како и да и ги надомести парничните трошоци во износ од 133.240,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата. Поголемуто тужбено барање за разликата од досудениот одо бараниот надомест на материјална и нематеријална штета, воедно и поголемуто тужбено барање да се задолжи првотужениот солидарно покрај второтужениот да и ја надомести бараната материјална и нематеријална штета го одбил како неосновано. Задолжена е тужителката на име трошоци на постапката на првотужениот Општина К. да му плати износ од 67.520,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата.

Жалбата на тужителката е делумно основана.

Првостепениот суд ценејќи ги предложените и изведени докази во текот на постапката правилно утврдил дека на 26.4.2009 година тужителката К. која тогаш била на возраст од 12 години управувајќи велосипед по ул... во К. по десната страна, во еден дел на коловозот каде имало вдлабнатина со ширина од 3 метри, должина 1 метар и длабочина од 0,20-0,25 м без да таа вдлабнатина биде означена на коловозот, дека тужителката која се движела со неприспособна брзина поради нагибот на улицата и неможност благовремено да сопре со велосипедот, а која влабнатина можела да ја забележи, паднала во таа вдлабнатина со велосипедот и ги задобила повредите кои претставуваат тешки телески повреди после што истата била пренесена во ЈЗО Општа болница Куманово од каде пак понатаму била пратена на КАРИЛ Скопје каде што престојувала до 29.4.2009 година, од тој датум до 6.5.2009 година престојувала на Клиниката за детска хирургија во Скопје, а од 6.5.2009 година до 12.9.2005 година на Клиниката за хирургија на лице, вилицы и врат Скопје и за целиот овој период била лекувана за да се санира нејзината здравствена состојба и оштетувањата кои ги задобила. Од друга страна пак како произлегува од писмените докази - Согласноста по повод барањето на

второтужениот за реконструкција на дел од уличната водоводна мрежа од градот Куманово, Општина К., не е спорно дека дала таква согласност под бр. 20-269/2 од 20.2.2004 година според наведеното, на второтужениот му било одобрено да изврши рехабилитација на уличната водоводна мрежа согласно одобрената техничка документација од наведениот орган во т.3 од решението за градба било наведено дека по завршување на градбата на коловозите, тротоарите и другите јавни површини инвеститорот-второтужениот, површините каде биле извршени работите дека е должен во рок од 15 дена да ги врати во првобитна положба.

Воедно не е спорно дека во 2005 година второтужениот доставил извештај за извршените работи и не е спорно дека оваа рехабилитација на водоводната мрежа била извршена заклучно со месец 11/2007 година. Имајќи предвид дека првотужената Општина К. врз основа на т.3, 5 и 7 од Согласноста бр.20-269/2 од 20.2.2004 година се обврзала да изврши контрола во поглед на квалитетот на материјалот кој се вградува во проектот на улицата, како и обврската доколку инвеститорот ЈП Водовод не ги врати површините во поранешна состојба како што е определено во т.3 од Согласноста, дека тие требале да бидат санирани од страна на Општина К. а на сметка на инвеститорот, во конкретниот случај покрај второтужениот, одговорен за претрпената материјална и нематеријална штета е и првотужената Општина К. и тоа солидарно согласно чл.195 и чл.402 од Законот за облигациони односи.

Соодветно на пропустите на малолетната тужителка при управувањето со велосипедот се согласува во целост со заклучокот на првостепениот суд дека на нејзина страна има придонес во штетата од 30% и соодветно на тој придонес во штетата е намален вкупниот надомест на нематеријална штета во износ од 602.000,00 денари. Наведеното е во согласност со одредбата од чл.189 и чл.181 ст.1 од ЗОО.

Што се однесува до примената на материјалното право во делот на првотужениот овој суд оцени дека првостепениот суд погрешно го применил истото кога тужбеното барање према првотужената Општина К. го одбил како неосновано, со заклучок дека на негова страна немало пасивна легитимација во спорот односно затоа што според првостепениот суд Општина К. не била изведувач на градежните работи. По оценка на овој суд погрешен е овој заклучок на првостепениот суд затоа што на страна на првотужениот има одговорност согласно одредбите од т.3, 5 и 7 од горе наведената Согласност. Имено, Општина К. презела на себе обврска да изврши контрола по завршување на работите на ул..., воедно доколку второтужениот како инвеститор односно изведувач на работите не ја врати во поранешна состојба наведената улица по завршување на рехабилитацијата на уличната водоводна мрежа тогаш дека Општина К. се обврзува да ги санира и доведе во поранешна состојба работите како пред започнување на активностите на ЈП Водовод, а на сметка на второтужениот. Оттука имајќи предвид пак од друга страна она што е законска обврска на првотужениот во смисла на одредбите од Законот за локална самоуправа чл.2 ст.9 т.1 и 13 како и чл.22 ст.1 т.4 од истиот закон, по оценка на овој суд постои солидарна одговорност на тужените како за материјалната така и за нематеријалната штета на тужителката односно на материјалната штета која преставува трошоци за лекување образложени и

утврдени како со обжалената пресуда во вкупен износ од 24.703,00 денари, сето ова и согласно чл.184 ст.1 од ЗОО, но и да ја надоместат нематеријалната штета на тужителката во вкупен износ од 602.000,00 денари а согласно чл.266-а од истиот закон да платат и законска казнена камата по каматна стапка наведена како во изреката на оваа пресуда и тоа на досудениот надомест на материјална штета сметано од поднесување на тужбата 23.9.2011 година, а на нематеријалната штета сметано од донесување на првостепената пресуда 14.5.2014 година до конечната исплата.

Имајќи го предвид наведеното овој суд оцени дека жалбата на тужителката е делумно основана и тоа во однос на одбиеното тужбено барање према Општина К. како солидарна одговорност на истиот заедно со второтужениот да ја надомести штетата. Воедно, солидарната одговорност на првотужениот произлегува и од одредбите на чл.194 в.в. со чл.402 од ЗОО заради што судот одлучи дека е основана жалбата на тужителката во однос на примената на материјалното право и тоа по однос на првотужениот па согласно таквата оценка следуваše обжалената пресуда да се преиначи и да се одлучи како во изреката на оваа пресуда.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.136/16 од 25.05.2017 година.

Тужителот има активна легитимација во спор за утврдување право на сопственост на недвижен имот, за една половина идеален дел од истиот и дека тој имот претставува оставина на покојниот по основ на договор за отстапување и распределба на имот за време на живот, во случај кога тој договор не бил отповикан ниту раскинат, а подоцна склучениот договор за дар дека е ништовен. Изјавата на мајката со која ги исклучува од наследство потомците од покојниот син не значи раскинување на договорот за отстапување и распределба на имот за време на живот кој има појакно правно дејство од договорот за дар кој е склучен подоцна.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-6967/14 од 03.09.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителите и утврдил дека покојниот М.А. врз основа на Договор за отстапување и распределба на имот за време на живот заверен под ОВ.Ібр.19728/89 од 22.12.1989 година се стекнал со право на сопственост на една половина идеален дел на имотот опишан во ИЛ.бр... за КО К., кој се наоѓа на ул... во вкупна површина од 64м2, а кој се состои од:- КП.бр..., зграда ..., влез ..., кат приземје намена на објектот - гаража, во површина од 16м2 за КО К.,- КП.бр..., зграда ..., влез ..., кат ..., стан бр..., во површина од 44 м2 за КО К. и - КП.бр... зграда ..., влез ..., кат ..., помошни простории за стан ..., во

површина од 4м2. за КО К. и дека овој имот во моментот на смртта на покојниот М.А. претставувал негова оставина. Ја задолжил тужената С.Г. од С. да го признае ваквото право и врз основа на оваа пресуда да трпи бришење на правото на сопственост од нејзино име на една половина идеален дел на имотот опишан во ИЛ.бр... за КО К. кој се наоѓа на ул... во вкупна површина од 64м2, а кој се состои од:- КП.бр.1664, зграда ..., влез ..., кат ... намена на објектот - гаража, во површина од 16м2 за КО К.,- КП.бр..., зграда ..., влез ..., кат ..., стан бр..., во површина од 44 м2 за КО К. и - КП.бр..., зграда ..., влез ..., кат ..., помошни простории за стан ..., во површина од 4м2. за КО К., на име на покојниот М.А.. Утврдил дека Договорот за поклон на недвижен имот ОДУ.бр.247/09 од 10.04.2009 година од нотар Н.П. склучен помеѓу Ц.А. од С. како поклонодавач и С.Г. од С. како поклонопримач е ништовен во делот за една половина идеален дел на имотот опишан во И.бр... за КО К. кој се наоѓа на ул... во вкупна површина од 64м2, а кој се состои од:- КП.бр..., зграда ..., влез ..., кат ... намена на објектот - гаража, во површина од 16м2 за КО К.,- КП.бр..., зграда ..., влез ..., кат ..., стан бр..., во површина од 44 м2 за КО К. и - КП.бр..., зграда ..., влез ..., кат ..., помошни простории за стан ..., во површина од 4м2. за КО К., и во овој дел не произведува никакво правно дејство, како и да им ги надомести трошоците на тужителите сторени во текот на постапката во вкупен износ од 117.479,00 денари, се во рок од 15 дена по приемот на пресудата. Поголемото барање на тужителите за трошоци во постапката од досудениот износ од 117.479,00 денари до побараниот износ од 123.001,00 денари, го одбил како неосновано.

Жалбата е неоснована.

Утврдената фактичка состојба се оспорува со жалбата и се наведува дека првостепениот суд не ценел дека претходникот на тужителите, М.А. фактички никогаш не се стекнал со право на сопственост на предметниот имот врз основа на договорот за отстапување и распределба на имот за време на живот заверен под ОВ.Ібр.19728/89 од 22.12.1989 година, односно никогаш тоа свое право не го запишал во јавните книги.

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи но за истите најде дека се неосновани, бидејќи од содржината на наведениот договор е видно дека не било предвидено како обврска М.А. да го спроведе договорот и да се запише како сопственик во јавните книги, затоа што со договорот за отстапување и распределба на имот за време на живот, Ц.А. од С. како предок, на М.А. и на сега тужената, им признала право на целокупниот нејзин имот кој им го преотстапила во сопственост, меѓутоа, ваквиот договор бил со товар, во смисла дека отстапителот- предокот го задржала правото на користење на целокупниот отстапен имот се до нејзината смрт, а од друга страна неспорен е фактот дека претходникот на тужителите, М.А. починал во 2008 година - пред оставителот Ц., која го надживеала.

Неосновани се и жалбените наводи дека договорачите премолчно го раскинале договорот за отстапување и распределба на имот за време на живот, односно дека Ц. со склучувањето на договорот за поклон на недвижен имот ОДУ.бр.247/09 од 10.04.2009 година од нотар Н.П., склучен помеѓу Ц.А. од С. како поклонодавач и С.Г. од С. како поклонопримач, всушност го

искористила своето право на слободна волја за располагање со предметниот имот загарантирано со ЗСДСП и со Уставот на РМ. Неоснованоста на ваквите жалбени наводи произлегува оттаму што имајќи ги во предвид изведените и ценети докази во текот на постапката, правилно првостепениот суд нашол дека Договорот за отстапување и распределба на имот за време на живот склучен на ден 14.12.1989 година во Скопје помеѓу Ц.А. од С. од една страна како предок и С.Г. и М. и двајцата од С. од друга страна како потомци, не е ракинат, ниту отповикан, од причина што изјавата на Ц.А. дека ги исклучува од секако наследство на нејзиниот имот потомците на нејзиниот покоен син М.А. - ќерките С.З. и Ц.Ј., како и снаата М.А., поради непочитување, негрижа и непружаање неџа и помош спрема нејзе како мајка, баба и свекрва во најтешките моменти од нејзиниот живот, не претставува основ за раскинување и отповикување на договорот. Правилно првостепениот суд утврдил дека согласно законските одредби од чл.113 и чл. 1028 од ЗОО, тужената Ц. А. со изјава можела да го отповика договорот само поради крајна неблагодарност од страна на сега покојниот М.А., на кого му би отстапен имотот, а не и поради крајна неблагодарност на неговите потомци, а од друга страна, во случајот, од изјавите на А.М., Ј.Ц., З.С. и С.Г. на кои правилно им поклонил верба, првостепениот суд утврдил дека додека бил жив М.А. имал коректни односи како со неговата мајка Ц., така и со неговата сестра тужената С. Ова дотолку повеќе што како правилно утврдил првостепениот суд изјавата со која ги исклучува од секако наследство на нејзиниот имот потомците на нејзиниот син М.А., Ц. ја дала по склучувањето на договорот за поклон со нејзината ќерка С., што доведува до заклучок како што правилно утврдил првостепениот суд, дека истата е дадено со единствена цел да се исклучат наследниците на сега покојниот М.А. од делот кој им припаѓа согласно договорот за распределба на имот за време на живот.

Притоа при одлучувањето, првостепениот суд го имал во предвид и наводот на тужените дека договорот е раскинат од причина што со целосна согласност на прво и второтужената еден од становите предмет на договорот за отстапување и распределба на имот за време на живот, поточно едноособниот стан кој се наоѓа во населба К., на 30.10.2000 година бил продаден на купувачот С.С. од С., но правилно не го прифатил за основан, затоа што како утврдил, фактот дека едниот од двата стана кои биле предмет на договорот бил продаден не може да биде основа за раскинување или отповикување на договорот, дотолку повеќе што правилно оценил дека тужените во текот на постапката не докажале дека паричните средства добиени од купопродажбата во износ од 44.000,00 ДЕМ ги зел претходникот на тужителите М.А.. Воедно, првостепениот суд ја ценел и изјавата дадена од Ц.А. на 29.10.2009 година заверена кај нотар С.К. од С., како и исказот на С.Г. дека паричните средства добиени од купопродажбата во износ од 44.000,00 ДЕМ ги зел претходникот на тужителите М.А., меѓутоа правилно не ги прифатил, од причина што утврдил дека се дадени по склучувањето на договорот за поклон и се тенденциозни, со цел да се докаже дека договорот за отстапување и распределба на имот бил раскинат.

Првостепениот суд исто така при одлучувањето го ценел и приговорот на тужените по однос на активната легитимација на тужителите, на кое нешто и жалбата се повикува, но правилно не го прифатил за основан, затоа што

тужителите како законски наследници на сега покојниот М. имаат право према тужената да го истакнуваат предметното тужбено барање со кое претендираат на наследство и бараат утврдување дека спорниот имот бил сопственост на правниот претходник М.А. и дека овој имот во моментот на смртта на покојниот претставувал негова оставина. Воедно, правилно првостепениот суд не го прифатил приговорот на тужените дека третотужителката С. со тоа што се откажала од правото на наследување на имотот од нејзиниот покоен татко, не е активно легитимирана, од причина што правилно утврдил дека тужителката С. не се откажала од правото на наследување на предметниот имот, видно од решението за наследување О.бр.2888/09 УДР.бр.41/09 каде што како оставина на покојниот М.А. не се расправало за предметниот стан што значи дека третотужената не се откажала од правото на наследување на истиот.

Со оглед на сето погоре утврдено, правилно првостепениот суд нашол дека Ц.А., сега бивша од С. е, при склучувањето на договорот за подарок всушност располагала со имот со кој немала право да располага. Ова затоа што претходно бил склучен Договор за остапување и распределба на имот за време на живот заверен под ОВ.бр.1.19728/89 од 22.12.1989 година, а подоцна со Договор за поклон на недвижен имот ОДУ.бр.247/09 од 10.04.2009 година и го подарила истиот тој имот на тужената С., после што било извршено запишување во катастарот.

Оттука, имајќи предвид да договорот за отстапување и распределба на имот за време на живот од 22.12.1989 година како товарен договор има појакно правно дејство од договорот за дар склучен на ден 10.04.2009 година, како безтоварен, како и фактот да тужената иако знаела дека договорот за отстапување и распределба на имот за време на живот од 1989 година не е раскинат, пристапила кон склучување на договор за дар на истата недвижност во 2009 година, како и дека сега тужената е потписничка и на двата договори, што значи на нејзе и била позната содржината и правните последици кои би можеле да се случат со склучувањето на договор за дар, по оцена на овој суд првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога одлучил како во изреката на обжалената пресуда, наоѓајќи притоа да со оглед на утврденото, Договорот за поклон на недвижен имот ОДУ.бр.247/09 од 10.04.2009 година од нотар Н.П. склучен помеѓу Ц.А. од С. како поклонодавач и С.Г. од С. како поклонопримач е ништовен во делот за една половина идеален дел на имотот и дека во овој дел не произведува никакво правно дејство.

Неоснован е и приговорот на тужената за застареност на тужбеното барање на тужителите, затоа што како правилно утврдил и првостепениот суд, утврдувањето на правото на сопственост и поднесувањето на пријава за запишувањето на истото во јавните книги, не застарува.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.642/15 од 04.05.2017 година.

Договорот за дар е ништовен во смисла на чл.95 од ЗОО в.в. Со чл.152 од ЗСДСП во случај кога дарувачот располагаал со имот во корист на трето лице иако претходно истиот имот тој го продал со договор за купопродажба сочинет во форма на нотарски акт и го предал во владение имотот на купувачот. Околноста што не бил извршен упис во јавната книга на сопственоста на име на купувачот туку на име на даропримачот, не значи дека договорот за продажба не бил реализиран во целост од договорните страни при утврден факт дека подарокот не му бил предаден во владение на даропримачот.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-4137/15 од 21.10.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда тужбеното барање на тужителите Б.М. и Ж.М., двајцата од С., делумно го усвоил, утврдил спрема тужените М.Б. и М.М., двајцата од с.А., дека тужителите врз основа на Нотарски акт - Договор за продажба на недвижен имот - земјиште, составен и заверен на Нотар Б.П. од С., под ОДУ.бр.136/10 од 02.09.2010 година, стекнале право на сосопственост секој од нив на по 1/2 идеален дел од недвижниот имот кој претставува 4049/69880 идеален дел од КП.бр..., дел ..., м.в. К., култура плодно земјиште - нива, класа 3, со вкупна површина од 69880 м², запишана во ИЛ.бр... КО С. С., (претходно запишана како КП.бр..., дел ..., план ..., скица ..., мв. К., катастарска култура 11000, класа 3 во вкупна површина од 69880 м², запишана во ИЛ.бр... за КО С.), па ги задолжил тужените да им го признаат ова право на тужителите и да трпат промена на сопственост во јавните книги на име на тужителите, воедно утврдена е ништавност на дел на Договорот за подарок склучен помеѓу првотужената М.Б. во својство на поклонопримач и второтужениот М.М. во својство на поклонодавач, потврден под ОДУ.бр.356/10 од 17.11.2010 година на Нотар В.Г. од С., во дел со кој е располагаано со недвижниот имот кој претставува 4049/69880 идеален дел од КП.бр..., дел ..., м.в. К., култура плодно земјиште - нива, класа 3, со вкупна површина од 69880 м², запишана во ИЛ.бр... КО С. С. (претходно запишана како КП.бр..., дел ..., план ..., скица ..., мв. К., катастарска култура 11000, класа 3 во вкупна површина од 69880 м², запишана во ИЛ.бр... за КО С.) и истиот во овој дел дека не произведува правно дејство. Задолжени се првотужената М.Б. и второтужениот М.М., двајцата од с.А., да трпат бришење на укниженото право на сосопственост на име на првотужената М.Б. од с.А. во Имотниот лист бр... за КО С. С., на недвижниот имот кој претставува 4049/69880 идеален дел од КП.бр..., дел ..., м.в. К., култура плодно земјиште - нива, класа 3, со вкупна површина од 69880 м² и да трпат укнижување на правото на сосопственост на име на тужителите Б.М. и Ж.М., двајцата од С., секој на по 1/2 идеален дел од недвижниот имот кој претставува 4049/69880 идеален дел од КП.бр..., дел ..., м.в. К., култура плодно земјиште - нива, класа 3, со вкупна површина од 69880 м² запишан во ИЛ.бр... КО С. С.

Тужбеното барање на тужителите во делот со кој побаруваат да се утврди спрема тужените дека тужителите врз основа на наведениот нотарски акт - Договор за продажба на недвижен имот - земјиште под ОДУ.бр.136/10 од 02.09.2010 година, стекнале право на сосопственост на земјиште, кој дел

претставува површина од 4050 м². со мери и граници: од север од точка 1 до точка 2 во должина од 30,50 м; од исток од точка 2 до точка 3 во должина од 66,50 м; од точка 3 до точка 4 во должина од 32,70 м; од точка 4 до точка 5 во должина од 14,60 м; од точка 5 до точка 6 во должина од 35,80 м; од југ од точка 6 до точка 7 во должина од 27,20 м. и од запад од точка 7 до точка 8 во должина од 84,50 м. и од точка 8 до точка 1 во должина од 46,50м. согласно Геодетски елаборат дел.бр.92-15/4 од 05.05.2014 година и Геодетски елаборат за дополнување на вешт наод дел.бр.92-15/14 од 08.05.2014 година изготвени од Друштво ПР КАТ ДОО Скопје, како и тужбеното барање на тужителите, во делот со кое бараат да се задолжат првотужената М.Б. и второтужениот М.М., да трпат укнижување на правото на сосопственост на име на тужителите на земјиште што претставува површина од 4050 м². со мери и граници: од север од точка 1 до точка 2 во должина од 30,50 м; од исток од точка 2 до точка 3 во должина од 66,50 м; од точка од точка 3 до точка 4 во должина од 32,70 м; од точка 4 до точка 5 во должина од 14,60 м; од точка 5 до точка 6 во должина од 35,80 м; од југ од точпка 6 до точка 7 во должина од 27,20 м, и од запад од точка 7 до точка 8 во должина од 84,50 м. и од точка 8 до точка 1 во должина од 46,50 м, согласно Геодетскиот елаборат дел бр.92-15/4 од 05.05.2014 година и Геодетски елаборат за дополнување на вешт наод дел бр.92-15/14 од 08.05.2014 година изработени од Друштвото ПР КАТ ДОО Скопје, судот го одбил како неосновано.

Жалбата е неоснована.

Од изведените докази судот утврдил дека тужителите со второтужениот склучиле полноважно правно дело - договор за купопродажба на недвижен имот, односно договор за продажба на земјиште склучен и составен во форма на нотарски акт ОДУ.бр.136/10 на ден 02.09.2010 година, кој во целост е склучен согласно чл.442 и чл.443 од ЗОО и чл.55 од Законот за нотаријат и во целост се почитувани одредбите од чл.33 од Законот за сопственост и други стварни права, за правото на првенствено купување на сосопственикот, во случајот РМ, договорот бил реализиран, купопродажната цена исплатена од страна на тужителите на второтужениот преку полномошник Ј.Л. и недвижниот имот определен во идеален дел бил предаден во владние на тужителите како реален дел, односно истиот бил предаден во совладение со оглед дека се работи за идеален дел од недвижен имот, а во рамки на големината на купениот идаелен дел од 4049/69880 од КП.бр... Од страна на тужителите исполнета е и обврската за исплата на данокот на промет на недвижности, но истите не можеле да се запишат како сосопственици во АKN - С. од причина што постоело несовпаѓање на податоците во нотарскиот акт за продавачот и титуларот запишан во Агенцијата за катастар за недвижности каде како сопственик била запишана првотужената М.Б. Поради наведеното судот правилно постапил кога утврдил дека тужителите врз основа на предметниот нотарски акт - договор за продажба на недвижен имот се сетекнале со право на сосопственост на предметниот недвижен имот и ги задолжил тужените да им го признаат тоа право, како и да трпат промена на сопственоста во јавните книги, како во изреката на обжалената пресуда.

Воедно, од изведените докази судот утврдил дека на ден 15.12.2009 година, бил склучен договор за поклон на недвижен имот, помеѓу

второтужениот М.М. како поклонодавач застапуван преку полномошник адвокат З.К. со заверено полномошно кај нотар М.В. под УЗП.бр.7891/09 од 15.12.2009 година и првотужената М.Б., како поклонодавач, застапувана преку полномошник адвокат С.М. од С. со заверено полномошно кај нотар М.В. под УЗП.бр.7892/09 од 15.12.2009 година, кој бил потврден - солемнизиран кај нотар В.Г. под ОДУ.бр.356/10 на ден 17.11.2010 година, кога и произвел правно дејство, со кој договорот второтужениот како поклонодавач својот сосопственички дел од недвижниот имот опишан во ИЛ.бр... КО С. на КП.бр..., м.в.К. на 2088/6988 идеален дел од вкупна површина од 69880м² го поклонила на првотужената како поклонодавач. Судот утврдил дека во смисла на одредбата од чл.95 од ЗОО договорот за подарок во делот за 4049/69880 идеален дел е ништовен и истиот нема правно дејство во наведениот дел, бидејќи второтужениот предходно веќе располагал со овој дел од 4049/69880 идеален дел од КП.бр... КО С. со договорот за продажба на недвижен имот - нотарски акт ОДУ.бр.136/10 од 02.09.2010 година, а согласно одредбите од Законот за сопственост и други стварни права, никој не може да пренесен право кое тој го нема. Оттука правилно постапил судот кога утврдил ништавност на предметниот договор за поклон на недвижен имот, и ги задолжил тужените да трпат бришење на укижениот право на сосопственоста на име ан првотужената во јавните книги, како во изреката на обжалената пресуда како во изреката на обжалената пресуда.

На правилно и целосно утврдената фактичка состојба, по оценка на овој суд првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога со примена на одредбите од чл.32 ст.3, чл.33 ст.1 и 2, чл.112, чл.144, чл.148 од Законот за сопственост и други стварни права, чл.81 ст.1, чл.82 ст.1, чл.83 ст.1, чл.95 ст.1, чл.101 ст.1, чл.442 ст.1 и чл.443 ст.1 од Законот за облигациони односи, одлучил како во изреката на обжалената пресуда.

Првостепениот суд правилно утврдил дека договорот за продажба недвижен имот - земјиште нотарскиот акт ОДУ.бр.136/10 од 02.09.2010 година произвел правно дејство на ден 02.09.2010 година, кога е составен и склучен во форма на нотарски акт на нотар Б.П. и потпишан од договорните страни. Воедно, од изведените докази произлегува дека договорот бил реализиран, купопродажната цена била исплатена од страна на тужителите на второтужениот преку полномошник Ј.Л. и недвижниот имот определен во идеален дел бил предаден во владение на тужителите како реален дел, односно истиот бил предаден во совладение со оглед дека се работи за идеален дел од недвижен имот и од тогаш тужителите истиот непречно го владеат. Наспроти тоа предметниот договор за поклон на недвижен имот со кој второтужениот како поклонодавач својот сосопственички дел од предметниот недвижен имот го поклонила на првотужената како поклонодавач, произвел правно дејство од моментот кога бил потврден - солемнизиран кај нотар В.Г. под ОДУ.бр.356/10 на ден 17.11.2010 година, односно по склучување на договорот за продажба на недвижноста. Оттука, судот правилно утврдил дека договорот за подарок е ништовен и истиот нема правно дејство, бидејќи второтужениот не можел да располага со договорот за поклон со дел за кој претходно располагал со склучениот договор за продажба на недвижен имот - земјиште. Воедно, од исказот на првотужената М.Б. произлегува дека по склучување на договорот за подарок предметниот недвижен имот не и бил предаден во владение, ниту пак

била на истиот, односно првотужената не го примила поклонот иако истиот е запишан на нејзино име во јавните книги. Оттука произлегува дека во случајов се исполнети условите од чл.152 ст.2 од ЗСДСП, да тужителите бараат бришење на запишаната сопственост на предметниот недвижен имот на име на првотужената и запишување во своја корист како на лица на кои второтужениот како отуѓувач им отуѓил недвижност и им ја предал во владение, бидејќи првотужената како стекнувач не била во добра верба во моментот кога го склучила договорот за подарок затоа што знаела дека недвижноста е веќе уредно отуѓена на други лица и предадена во владение.

Жалбениот навод дека судот требало да направи напор да се спроведе графолошкото вештачење за да се проверат со сигурност наводите во изјавата на второтужениот дека неговиот потпис на полномошното за склучување на договорот за продажба е фалсификат, е неоснован.

Ова од причина што правилно утврдил судот дека од страна на второтужениот не е поведена никаква соодветна кривична постапка или друга постапка за утврдување на наведениот фалсификат или за побивање на даденото полномошно. Од друга страна, пак судот го прифати предлогот на полномошникот на тужените за изведување на доказ со графолошко вештачење на потписот на второтужен, но од известувањето од Биро за судски вештачења утврдил дека нема предуслови да може да се изготви графолошко вештачење од причина што истото се изготвува врз основана оригинални документи, а согласно добиените известувања за побарани предмети од нотар Љ.М. и нотар М.В. судот утврдил дека истите се поништени согласно позитивните прописи.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.41/16 од 08.06.2017 година.

Не се исполнети условите од чл.124 ст.4 од ЗСДСП за стекнување сопственост по основ на одржувачка кога на име на второтужениот не било запишано право на сопственост во јавната книга по ниту еден законски основ за стекнување сопственост, ниту овој имот влегол во стечајната маса на второтужениот. Без влијание е утврдениот факт дека тужителите го владееле апартманот повеќе од 20 години, како и фактот дека тие како купувачи склучиле договор за купопродажба со второтужениот како продавач, кој договор ја нема пропишаната законска форма и цената не била во целост исплатена од купувачите.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-5551/15 од 02.02.2016 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителите и утврдил према тужениот дека тужителите врз основа на купопродажен договор од 25.12.1983 година, како и по основ на одржувачка биле сопственици на недвижен имот-туристички апартман број ... во Еуротел-С. КО М. ГП 2016 во површина од 25,80 м² и тераса од 3,06 м² и тоа на тужителот Ј.В. бил сопственик на 5/8 идеален дел, а тужителите К., Б. и П.В., на по 1/8 идеален дел. Тужениот е задолжен да го признае правото на сопственост на тужителите и тоа на тужителот Ј.В. на 5/8 идеален дел, а на тужителите К., Б. и П.В. на по 1/8 идеален дел и да трпи промени и упис во катастарската евиденција на недвижен имот-туристички апартман број ... во еуротел-С. КО М. КП.бр... во површина од 25,80 м² и тераса 3,06 м², а пресудата да послужи како основ за упис на правото на сопственост, како и да ги надомести процесните трошоци во износ од 35.594,00 денари, во рок од 15 дена по приемот на пресудата, а поголемото барање за парничните трошоци за разликата од досудениот до предјавениот износ, е одбиено.

Апелациониот суд Скопје со пресуда ГЖ.бр.551/15 од 02.02.2016 година жалбата на тужениот АД П. во стечај С., застапуван од полномошникот адвокат Б.Т. од С., ја уважи пресудата на Основен суд Скопје II Скопје П1-552/14 од 31.12.2014 година, ја преиначи така што тужбеното барање на тужителите да се утврди према тужениот АД П. во стечај С. дека тужителот врз основа на купопродажен договор од 25.12.1983 година како и по основ на одржувачка се сопственици на недвижен имот - Туристички апартман бр... во Еуротел - С. КО М. КП... во површина од 25,80 м² и тераса од 3,06 м² и тоа тужителот Ј.В. е сопственик на 5/8 идеален дел а тужителите К., Б. и П.В. на по 1/8 идеален дел, како и да се задолжи тужениот да го признае правото на сопственост на тужителите и тоа на тужителот Ј.В. на 5/8 идеален дел а на тужителите К., Б. и П.В. на по 1/8 идеални делови и да трпи промени и упис во катастарската евиденција на недвижен имот - Туристички апартман бр... во Еуротел - С. КО М. КП... во површина од 25,80 м² и тераса од 3,06 м², а оваа пресуда да послужи како основ за упис на правото на сопственост.

На јавната расправа овој суд ги изведе доказите изведени на главната расправа пред првостепениот суд од 31.12.2014 година, па согласно чл.8 од ЗПП, ја утврди следната фактичка состојба:

На 23.12.1983 година, тужениот во својство на продавач и тужителот Ј. и неговата, сега покојна сопруга Р. во својство на купувачи склучиле писмен договор за купопродажба на туристички апартман. Во чл.1 од договорот било наведено дека предмет на договорот е купопродажба на туристички апартман во Еуротел С. во С. број на апартман ... на ... кат во површина од 25,80 м², а во ст.2 била определена купопродажната цена во износ од 27.540,00 денари по 1 м² или вкупно 759.738,40 динари, при што било предвидено доколку цената се плати во девизи предвиден бил попуст од 10%. Според чл.7 од договорот, предавањето на апартманот од продавачот на купувачите ќе се извршел по исплатата на вкупната купопродажна цена за апартманот, мебелот и опремата, а по техничкиот прием на хотелот од овластена комисија. На 08.01.1988 година странките склучиле два анекси кон наведениот договор, за опремување на

заеднички содржини на Еуротел, ситен инвентар, партерно уредување, изградба на инфраструктура спортски терени, паркиралиште, зеленило, ограда и други простории од заеднички интерес за конечно уредување.

Од увидот во рекапитулацијата-... издадена од Еуротел, овој суд утврди дека на депозитната сметка во Основна земјоделска банка до 28.02.1985 година од 1.301.539,00 денари бил уплатен износ од 995.882,00 денари, при што останал неплатен дел во износ од 305.657,00 денари, кој купувачот бил должен да го уплати до 30.04.1985 година на депозитната сметка на наведената банка, но нема доказ дека тужителите ја платиле цената во целост договорената купопродажна цена за апартманот бр... во Еуротел С., а согласно договорот за купопродажба на апартман, кој не е заверен пред надлежен орган, не е спорно дека објектот и предметниот апартман број ... на втори кат во површина од 25,80 м², не се влезени во стечајната маса на должникот.

Со записник за примопредавање на апартманот, составен на 01.05.1985 година, предметниот апартман заедно со инвентарот бил предаден во владение на купувачот и било предвидено да со потпишувањето на записникот се смета дека предавањето на апартманот, мебелот, кујнскиот инвентар и ситен инвентар е предаден од инвеститорот на купувачите и купувачите дека се стекнале со право на сопственост на апартманот и мебелот, како и со кујнскиот и ситниот инвентар. Тужителите наведениот апартман непречено го владеат до ден денес. Сопругата на тужителот Ј., Р.В. починала на 30.08.2008 година, па како нејзини законски наследници се јавуваат нејзините ќерки К., Б. и П. Тужителите до УЈП на СО С. поднеле даночна пријава за апартман и од 1988 година уредно плаќале данок.

Во Имотниот лист бр... за КО М. од 14.01.2014 година, е запишано дека носител на правото на сопственост на објектот во кој се наоѓа предметниот апартман е Република Македонија, со прибележување на правото на користење на градежното земјиште на физички лица врз основа на договори за продажба на туристички апартмани уредно заведени пред надлежен орган, а меѓу кои корисници на недвижноста не се заведени и тужителите. Во истиот имотен лист тужениот не е запишан како сопственик на објектот во кој се наоѓа предметниот апартман за која тужителите бараат истиот да им признае право на сопственост и да трпи упис во катастарската евиденција на недвижен имот-туристички апартман број ... во Еуротел С. КО М. КП бр..., ниту е запишан објектот со наведениот апартман.

Погоренаведената фактичка состојба овој суд ја утврди од изведените докази во текот на главната расправа пред првостепениот суд, а кои Апелациониот суд Скопје ги повтори на јавната расправа. Така од увидот во договорот за купопродажба на туристички апартман од 23.12.1983 година, судот утврди дека тужителот Ј. и сега неговата пок.сопруга Р. се купувачи на туристички апартман во Еуротел С. во С., број на апартман ... на ... кат во површина од 25,80 м², за цена од 759.738,00 денари, а продавач дека е тужениот АД П. во стечај С. и дека овој договор бил потпишан од договорните страни, но истиот не бил заверен пред надлежен орган. Од увид во анексите кон договорот од 08.01.1988 година судот утврди дека странките истите ги

склучиле заради опремување на заеднички содржини на Еуротел С. и дека била предвидена обврската за уплата на купопродажната цена на сметка на Земјоделска Банка Скопје за предметниот апартамент. Од Записникот за примопредавање дека на 01.05.1985 година е извршено предавање на апартаментот заедно со инвентарот и дека со потпишувањето на наведениот записник се смета дека предавањето на апартаментот и инвентарот во него, тужителите како купувачи се стекнале со право на своина на апартаментот и целокупниот инвентар.

Од договорот за управување судот утврди дека тужителот како сопственик на апартаментот истиот го ставил на располагање на тужениот за да може во име и за сметка на сопственикот да сместува туристи и да дава услуги во време кога сопственикот не го користи. Од договорот за паричен депозит со посебна намена од 06.01.1984 година склучен помеѓу Основна Земјоделска Банка како депозитор и тужителот Ј. како депонент дека бил уреден начинот на кој требало да се изврши исплатата на паричните средства за предметниот апартамент. Од увидот во списокот на сопственици на апартаменти во „Еуротел С.“ се утврди дека тужителот Ј. е заведен како сопственик на апартаментот бр... под реден број ..., како и дека во евиденцијата на тужениот заедно со сега пок.сопруга Р. се водат како сопственици на наведениот апартамент. Од увидот во Имотниот лист бр... за КО М. од 14.01.2014 година прибавен од АКН на РМ, судот го утврди фактот дека тужителот Ј.В. не е запишан како носител на правото на користење на градежно земјиште под зградата на Еуротел, ниту пак е запишан тужениот, туку според наведениот Имотен лист бр... за КО М. правото на сопственост е запишано на име на Република Македонија. Другите физички лица се запишани со право на користење на земјиштето, а не и на апартаментите на објектот.

Од содржината на ИЛ.бр... за КО М., прозлегува дека во јавната книга не е запишано право на сопственост на име на тужителите на предметниот апартамент, ниту на објектот. Од увидот во рекапитулацијата-... издадена од Еуротел, овој суд утврди дека на депозитната сметка во Основна земјоделска банка до 28.02.1985 година од 1.301.539,00 денари бил уплатен износ од 995.882,00 денари, при што останал неплатен дел во износ од 305.657,00 денари, кој купувачот бил должен да го уплати до 30.04.1985 година на депозитната сметка на наведената банка, но нема доказ дека тужителите ја платиле цената во целост договорената купопродажна цена за апартаментот бр... во Еуротел С., а согласно договорот за купопродажба на апартамент, кој не е заверен пред надлежен орган, не е спорно дека објектот и предметниот апартамент број ... на ... кат во површина од 25,80 м², не се влезени во стечајната маса на должникот.

Имајќи ја предвид погоре наведената фактичка состојба, овој суд одлучи како во изреката на оваа пресуда и тужбеното барање на тужителите го одби како неосновано. Имено, според чл.148 ст.1 од Законот за сопственост и други стварни права-ЗСДСП, право на сопственост на недвижност врз основа на правно дело, се стекнува со запишување во јавната книга за запишување на правата на недвижностите или на друг соодветен начин определен со закон, а согласно чл.124 ст.4 од истиот закон, совесниот држател на недвижна ствар на која има друг право на сопственост, стекнува право на сопственост на таа

ствар со одржувачка, по истекот на време од 20 години. Во конкретниот случај не е спорно дека тужителот Ј. и неговата пок.сопруга Р. како купувачи со тужениот како продавач го склучиле предметниот договор за купопродажба на апартман во Еуротел С., како и анексите кон договорот, дека истиот не е заверен од надлежен орган и нема доказ дека е во целост уплатена договорената купопродажна цена, од кој би се утврдило дека навистина се реализирал договорот за купопродажба доказ, меѓутоа при услови кога недвижноста во Имотен лист не е запишана со право на сопственост на тужениот, јасно произлегува дека тој не може да им го признае на тужителите тоа право кое и самиот го нема. Од друга страна тужителите не се стекнале ниту со право на сопственост врз основа на одржувачка како совесни држатели на недвижна ствар во смисла на чл.124 ст.4 од ЗСДСП, со оглед да тужениот нема право на сопственост на таа ствар. Оттука, не е спорно дека тужителите го владеат предметниот апартман, но тужениот не се стекнал со право на сопственост на објектот, за да потоа тужителите би можеле да се стекнат по основ на одржувачка како сосопственици.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.521/15 од 22.02.2017 година.

Околноста што тужителот не поднел предлог за противизвршување за поврат на паричните средства наплатени од тужениот (доверителот) во постапка за извршување, не е пречка да се поднесе тужба и во спор да се бара враќање на средствата согласно чл.199 од ЗОО откако изминал рокот од една година од завршување на извршувањето. Паричниот износ примен врз основа на судски одлуки кои подоцна биле укинати, стекнувачот има обврска да го врати на тужителот затоа што правниот основ отпаднал со одлука на повисокиот суд, која одлука должникот – тужителот ја примил по истекот на објективниот рок од една година предвиден во чл.78 ст.2 од Законот за извршување.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-1523/15 од 03.09.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Куманово со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителот Р. М., па спрема тужениот Н.Г. од К. утврдил дека тужениот врз основа на пресуда П.бр.2241/03 од 21.06.2007 година на Основен суд Куманово за оштетена куќа и помошни објекти а врз основа на налог за извршување И.бр.006/09 од 22.01.2009 година, без основ се стекнал со парични средства во износ од 1.073.762,00 денари, кој што основ со пресуда Рев.бр.213/09 од 3.03.2010 година на Врховен суд на РМ е укинат- пресуда П.бр.2241/03 од 21.6.2007 година и предметот е вратен на повторно одлучување. Го задолжил тужениот да износот што го има стекнат по налог за извршување И.бр.006/09 од 22.01.2009 година кој е спроведен на 27.1.2009 година и наплатено сума од 1.073.762,00 денари на име главен долг, го врати

на тужителот во рок од 15 дена по прием на пресудата, на кој што износ да плати законска затезна камата сметано од 27.01.2009 година до 31.01.2010 година а од 1.02.2010 година па до конечна исплата, да плати законска казнена камата во висина на референтна стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековно полугодие зголемена за 8 % поени, под страв на присилно извршување.

Жалбата е неоснована.

Првостепениот суд постапувајќи согласно чл.7 и 8 од ЗПП, утврдил правилна и целосна фактичка состојба кога нашол дека пред Основен суд Куманово била водена постапка по тужба на тужители Г.Н. и С.Н. против сега тужителот РМ, за надомест на штета предизвикана од воениот конфликт во 2001 година, меѓу другото и за материјална штета за оштетени куќи и помошни простории што се наоѓале во с.М., па од страна на судот по спроведена постапка била донесена пресуда П.бр.2241/03 од 21.06.2007 година, со која сега тужителот бил задолжен да на сега тужениот, тогаш тужител, на име материјална штета за оштетена куќа и помошни простории плати сума од 1.073.762,00 денари, со камата и трошоци на постапка. Тогаш тужениот, сега тужител, вложил жалба против таа пресуда, а жалбата била одбиена и пресудата потврдена со пресуда Гж.бр.2936/08 од 7.11.2008 година на Апелационен суд Скопје. По правосилноста на пресудата, сега тужен тогаш тужител а доверител во извршна постапка, поднел барање за извршување по предмет И.бр.006/09 па извршителот Д.А. издал налог на 22.1.2009 година за извршување врз основа на правосилна и извршна исправа пресуда П.бр.2241/03 од 21.06.2007 година, кој налог бил спроведен на 27.01.2009 година и од сметка на сега тужител на сметка на сега тужен бил наплатен износ од 1.073.762,00 денари на име главен долг, а покрај тој износ била наплатена камата и трошоци на постапка. Сега тужителот, тогаш тужен, поднел ревизија на Врховен суд на РМ каде била донесена пресуда Рев.бр.213/09 од 3.03.2010 година со која што пресудата на Основен суд Куманово која претставувала извршна исправа и пресудата на Апелационен суд Скопје со која била потврдена пресудата на Основен суд Куманово во дел за материјална штета била укината и предметот бил вратен на повторно постапување и одлучување. Пресудата на Врховен суд на РМ, сега тужителот ја примил на 4.06.2010 година и по прием на пресуда, доставил писмена опомена до сега тужен, што ја завел под негов број 07-185/09 од 28.06.2010 година и со која опомена го повикал тужениот да наплатените парични средства во износ од 1.073.762,00 денари ги врати на тужителот, бидејќи основот по кој биле земен повеќе не постои од причина што пресудата била укината. Иако таа опомена била примена од полномошникот на тужителот на 29.06.2010 година истиот до денес ги нема вратено паричните средства. Во меѓувреме, пред Основен суд Куманово предметот добил нов број П.бр.569/10 и судот донел пресуда на ден 23.12.2010 година со која го усвоил тужбено барање на тужителот и повторно ја задолжил РМ да плати материјална штета за уништени куќи и помошни простории во вкупен износ од 1.073.762,00 денари, која пресуда станала правосилна на 5.5.2011 година, па доверителите таму тужители Н. и Ј., користејќи ја таа пресуда како извршна исправа, поднеле барање за извршување до извршител по предметот И.бр.606/14 и повторно била извршена наплата на парично побарување на истиот износ, кој што еднаш

го наплатил тужен врз основа на извршна исправа која повеќе не постои. Во таа извршна постапка, тужител поднел приговор за неправилности при извршување кој бил отфрлен како неблаговремен – ППНИ.бр.101/14 од 3.6.2014 година од Основен суд Куманово. Првостепениот суд утврдил дека сега тужителот во извршната постапка по предметот И.бр.006/09 што се водела кај извршител Д. по прием на пресуда од Врховен суд нема поднесено предлог за противизвршување, а предметната тужба ја поднел на 29.09.2014 година.

Утврдената фактичка состојба се оспорува со жалбата на тужениот и се наведува дека видно од доставените докази може да се утврди дека во конкретниот случај не станува збор за стекнување без основ, со оглед на фактот дека тужениот спровел постапка за извршување и го наплатил своето побарување врз основа на правосилна и извршна одлука, односно дека по добивањето на ревизиската одлука, тужителот бил должен да поведе постапка за противизвршување согласно чл. 78 од Законот за извршување, која постапка не ја повел и го пропуштил правото да изврши поврат на наплатените средства.

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи, но за истите најде дека се неосновани, затоа што како правилно утврдил и првостепениот суд, во конкретниот случај сега тужителот не поднел предлог за противизвршување од причина што извршувањето по предмет И.бр.006/09 а по налог од 22.01.2009 година било спроведено на 27.01.2009 година а пак пресудата на Врховен суд на РМ Рев.бр.213/09 од 3.03.2010 година сега тужителот ја примил на 4.06.2010 година, што значи непостоела никаква можност согласно чл. 78 ст.2 од ЗИ, да го запази објективниот рок односно најдоцна во рок од 1 година од денот на завршување на извршување да го поднесе предлогот, па од тие причини во смисла на наведената законска одредба, сега тужителот кој во извршната постапка бил должник, може своето побарување да го остварува само во парнична постапка со поднесување на соодветна тужба, како што е во конкретниот случај поднесена тужбата за стекнување без основ, во смисла на чл.199 од ЗОО.

Оттука, правилно првостепениот суд утврдил дека тужителот основано го побарува она што сега тужениот неосновано го стекнал, со оглед да основот по кој што го наплатил отпаднал поради укинување на правосилната пресуда која се јавувала како извршна исправа. Правилно првостепениот суд утврдил дека престанал да постои основот по кој што е извршена наплата на тужениот и тужениот за спорниот износ неосновано го зголемил (збогатил) неговиот имот, па е во обврска да го врати земениот паричен износ наплатен во извршната постапка, од една страна што повеќе не постои основ за наплата, а од друга страна затоа што тој износ повторно заедно со останатите доверители го има наплатено по извршната исправа П.бр.569/10 од 23.12.2010 година, така да една иста штета- за ист имот, двапати била наплатена од сега тужителот.

Од напред изнесените причини, првостепениот суд правилно одлучил како во изреката на обжалената пресуда, раководејќи се од чл. 199 ст.1 од ЗОО, според кој кога дел од имотот на едно лице премине на било кој начин во имотот на некое друго лице, а тоа преминување нема своја основа во некоја правна работа или во законот, стекнувачот е должен да го врати тој дел од

имотот, ако е тоа можно, а инаку е должен да ја надомести вредноста на постигнатата корист.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.3/2016 од 11.05.2017 година.

Нема пропусти ниту одговорност за надомест на штета на страна на совесните купувачи на имотот, кои биле совесни купувачи во постапката за купување на недвижноста, во која продавачите приложиле документи дека врз недвижноста нема воспоставена хипотека, потоа договорот за купопродажба бил спроведен согласно Законот и откако тие го купиле имотот врз кои немало запишано заложно право при купопродажбата, потоа го срушиле и на парцелата изградиле нов објект. Тие не преземале штетни дејствија со кои на тужителот му е причинета штета во износ кој произлегува од неможноста тој да го наплати своето побарување со реализација на заложното право востановено во 1997 година но не запишано во јавната книга во време на купопродажбата.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-4170/14 од 09.01.2015 година

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со пресудата под горе наведениот бдрој и датум делумно го усвоил тужбеното барање на тужителот ја задолжил тужената С.С. да му исплати на тужителот на име надомест на штета износ од 1.939.562,00 денари, со законска затезна камата согласно ЗВСЗК сметано од 19.05.2008 година до 31.01.2010 година, а од 01.01.2010 година до исплатата законска казнена камата по каматна стапка како е наведено во изреката под I и да ги надомести на тужителот парничните трошоци во износ од 261.092,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата. Под II одбиено е тужбеното барање на тужителот према трето и четвртотужените солидарно со второтужената С. да му исплатат на тужителот паричен износ од 1.939.562,00 денари со законска затезна камата од досепаноста до исплатата и барањето за надомест на трошоците по постапката. Со решение задолжен е тужителот да им ги надомести на трето и четврто тужените трошоците по постапката во износ од 174.628,00 денари, одбиен е како неоснован предлогот на тужителот за определување привремена мерка за обезбедување на парично побарување со која ќе им се забрани на трето и четвртотужените да го отуѓуваат, оптоваруваат, срушат, оштетат, изменат или на било кој начин да располагаат со недвижниот имот кој се наоѓа на КП.бр...КО Т. со површина од 207 м2. под објект и 367м2. двор и да се задолжи ДЗГР - Одделение за премер и катастар Т. да изврши упис на забраната од предложеното решение.

Апелациониот суд Скопје со пресуда ГЖ-4170/14 од 09.01.2015 година, жалбата на тужителот, изјавена преку неговиот полномошник А. Д. Т. од С., адвокат Л.Т., ја одби како неоснована, пресудата на Основен суд Скопје II

Скопје П.бр.2822/08 од 01.11.2013 година, во обжалениот дел под II од изреката во кој е одбиено тужбаното барање, ја потврди. Во останатиот - необжален дел под I од изреката, како и решението за парнични трошоци и за привремена мерка остануваат неизменети.

Жалбата е неоснована.

Во однос на запишаното решение за обезбедување Р.бр.261/97 од 23.05.1997 година, во врска со обезбедувањето на паричното побарување на тужителот со укнижување на заложно право на недвижноста според ПЛ.бр... КО Т., првостепениот суд извлекол правилен заклучок кој не е противречен на содржината на изведените докази. Имено, како произлегува и од потврдата издадена од страна на Основниот суд Тетово Р.бр.706/08 од 13.05.2008 година, но и од потврдата П.бр.285/03 од 15.04.2003 година, првостепениот суд утврдил и извлекол правилен заклучок дека од страна на наведениот суд во 2003 година и пред склучувањето на договорот за купопродажба помеѓу трето и четврто тужените како купувачии сега покојниот З. како продавач, се потврдува дека недвижниот имот предмет на продажбата лоциран на ул... во Т. и тоа деловен објект кафе бар со летна бавча со површина од 68 м2. за објектот и 40 м2. за летната бавча, деловен објект - месарница со површина од 18 м2. и индивидуална станбена зграда со дограден дел во површина од 130 м2. заведени во ПЛ.бр... КО Т. во 2003 година не бил со забележано заложно право - хипотека согласно решението за обезбедување на побарување, како и судско порамнување Р.бр.261/97 од 23.05.1997 година, за да во 2008 година се издаде потврда од истиот суд, по барање на тужителот дека предметниот недвижен имот врз кој било воспоставена хипотеката бил со таков товар. Оттаму, заклучокот на првостепениот суд на посочените делови од образложението не се противречни и произлегуваат од содржината на писмените докази.

Од содржината на изведените писмени докази и тоа ПЛ.бр.441 КО Т., потврда на Основен суд Тетово Р.бр.285/03 од 15.04.2003 година, целокупната документација за изградба на објект на КП.бр.4076, особено одобрението за градење од 09.09.2003 година, издадено до Министерството за транспорт и врски - ПЕ Тетово, произлегуваат правилно утврдените факти дека трето и четвртотужените пред да пристапат кај нотар заради солемнизација - потврда на Договорот за купопродажба на наведениот недвижен имот биле запознати со предметните докази во однос на сопственоста на имотот кој го купувале, во тој контекст продавачот себеси се легитимирал и со договор за подарок од 12.04.1991 година под ОВ.197/91 како сопственик на имотот, па основано тие верувале во точноста на содржината на наведените докази особено потврдата издадена од Основниот суд Тетово Р.бр.285/03 со која се потврдува дека предметниот недвижен имот кој што трето и четвртотужените го купиле не е ставен под хипотека. Во тој правец овој суд се согласува во целост со причините на првостепениот суд дека на 06.06.2003 година кога купувачите го склучиле договорот за купопродажба по предходни договори со прво и второтужениот, тие не биле известеи од продавачот за постоењето на некакво обезбедување односно конституирање на заложното право ниту пак од наведените докази доставени кај надлежниот нотар произлегувало некакво сомневање дека предметниот имот е со товар и со запишано право на хипотека

во корист на трето лице, во конкретниот случај како обезбедување на паричното побарување на тужителот С. Б. АД С. согласно договорот за девизен инвестиционен кредит бр.4/97 од 01.04.1997 година.

Околностите дека сега покојниот З. и второтужената знаеле дека потврдата на Основниот суд Тетово Р.бр.285/03 од 15.04.2003 година била со невестината содржина, не влијае врз совесноста на трето и четвртотужените затоа што според писмените докази тие немале основ да се сомневаат во содржината на овие докази и затоа првостепениот суд извел заклучок дека на нивна страна нема вина за евентуално причинетата штета на тужителот со тоа што тие откако го купиле имотот - врз кој имало заложно право, потоа го срушиле и на наведената парцела изградиле нов објект. Сето ова затоа што таквите дејствија на трето и четвртотужените имаат сосема легитимно обрзложение и потврда во целокупната документација која била дадена на увид, пред склучувањето на Договорот за купопродажба и пред солемнизацијата кај нотар под ОДУ.бр.189/03, а и затоа што дополнително тие обезбедиле уредно одобрение за градење и како инвеститори на станбено - деловен објект на КП.бр... себеси се легитимирале во управната постапка.

Имајќи го предвид сето погоре наведено овој суд најде дека и материјалното право е правилно применето кога врз основа на одредбата од чл.141 ст.1 од Законот за облигациони односи, тужбеното барање на тужителот за надомест на штета е усвоено само према второтужената, а одбиено према трето и четвртотужените, сето ова затоа што на страна на останатите тужени нема вина, не се преземени штетни дејствија поради кои тужителот претрпел штета во бараниот износ кој произлегува од неможноста на тужителот да го наплати паричното побарување преку реализација на заложното право востановено во 1997 година и оттаму неосновани се жалбените наводи на тужителот дека во одбиениот дел од тужбеното барање првостепениот суд погрешно го применил материјалното право, односно вклучително чл.150 и чл.151 од ЗСДСП, како и дека првостепениот суд погрешно постапил кога не ги применил одредбите од чл.225 ст.1, чл.8 ст.1 и чл.9 ст.3 од истиот закон, како и посочените натамошни одредби од Законот за договорен залог, од Законот за извршната постапка и чл.145 од ЗОО.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.241/15 од 07.02.2017 година.

Самиот факт дека куќата била градена додека странките биле во брак, не подразбира дека брачните другари подеднакво учествувале во стекнувањето на сопственоста на имотот, кога недвижноста била купена со очигледен посебен имот на едниот брачен другар. Кога фактите за потеклото на средствата со кои е купен имотот, начинот и временскиот период кога бил стекнат тој имот се утврдени согласно доказите предложени од тужениот кој ги обезбедил средствата, правилно е

применето материјалното право кога врз основа на чл.68 ст.1 од ЗСДСП тужбеното барање во однос на таа недвижност е одбиено како неосновано.

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-3569/15 од 23.12.2015 година

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда делумно го усвоил тужбеното барање на тужителката и утврдил дека према тужениот се стекнала со право на сопственост на 1/2 идеален дел како имот стекнат во брак од подвижни ствари опишани како во изреката на пресудата со определена вредност на истите и го задолжил тужениот да и го признае тоа право и да трпи физичка делба на подвижните предмети во рок од 15 дена од приемот на пресудата. Поголемото тужбено барање на тужителката да се утврди према тужениот дека се стекнала со право на сопственост на 1/2 идеален дел како имот стекнат во брак и тужениот да трпи физичка делба на опишаните недвижности како во изреката го одбил како неосновано. Со решение го задолжил тужениот да и ги надомести на тужителката парничните трошоци во износ од 66.411,50 денари, а поголемото барање на тужителката за разликата од досудениот до бараниот надомест на парнични трошоци го одбил како неосновано.

Жалбите се неосновани.

Во врска со стекнувањето на предметниот недвижен имот по ИЛ.бр... КО Б. овој суд оцени дека првостепениот суд дал јасни и непротивречни причини поради кои оценил дека овој недвижен имот не претставува заеднички имот на брачните другари, имено фактите во врска со потеклото на средствата со кои е купен овој имот и начинот и временскиот период кога бил стекнат тој имот на тужениот кој тој го продал според договорот за купопродажба на недвижност склучен во САД за 525.000 УСА долари несомнено претставува јасно образложение дека тужениот ги обезбедил средствата од свој имот за да го купи потоа недвижниот имот кој е предмет на тужбеното барање односно потоа да изгради куќа на КП.бр...

Неоснован е и жалбениот навод на тужениот за сторена суштествена повреда на одредбите од парничната постапка од чл.343 ст.1 в.в. со чл.33 од ЗПП, ова од причина што како произлегува од текот на постапката и списите на предметот вредноста на предметот на спорот е определена во согласност со наведената одредба на 1.848.466,00 денари, па од таму не е основан ниту жалбениот навод дека првостепениот суд постапувал по неуредна тужба за која не била платена судската такса. Во тој правец неоснован е и жалбениот навод на тужениот дека од поднесокот на тужителката од 3.10.2012 година произлегувало само дека нема тужбено барање туку само набројување на катастарски парцели со земјште, дека првостепениот суд на тој начин очигледно постапувал по неуредна тужба во однос на недвижниот имот, предното од причина што во однос на ова тужбено барање првостепениот суд правилно прифатил дека постои јасно и определено тужбено барање

вклучително и наводите на тужителката преку нејзиниот полномошник на главната расправа за ова тужбено барање.

Неосновани се и жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, според тужителката во однос на одбиениот дел од тужбеното барање, за недвижниот имот на кој тужителката претендира со право на 1/2 идеален дел, дека од договорот за купопродажба заверен кај нотар Х.Ч. под ОДУ.бр.95/2006 од 3.5.2006 година јасно произлегувало дека станува збор за имот стекнат во брак на странките а со тоа и заеднички имот без оглед кој од нив бил наведен како купувач на имотот и кој е запишан во јавните книги како сопственик. Неоснованоста на ваквиот жалбен навод произлегува од таму што по однос на битните факти за временскиот период кога е стекнат недвижниот имот КП.бр... во с.Б. со површина од 2369 м² и дел од нива КП.бр... со површина од 1377 м² м.в. К. за цена од 900.000 денари за која е составен горенаведениот нотарски акт, како произлегува од писмените докази на кои првостепениот суд основано поклонил верба и утврдил дека овој имот на кој подоцна е изграден објект, соодветно и на сите катастарски промени за движењето на парцелата, тужениот го стекнал со одделни средства, негова сопственост, не со работа, воедно од изведените останати докази не произлегува ниту тужителот тоа го докажал дека брачните другари се договориле овој имот да биде нивна заедничка сопственост. Од таму овој суд оцени дека фактичката состојба е правилно и целосно утврдена кога врз основа на пред се писмените докази, вклучително и наведената штедна книшка на тужениот,изведени на главната расправа, првостепениот суд утврдил дека опишаниот недвижен имот е стекнат со средства на тужениот добиени од продажба на негов недвижен имот во САД од која продажба остварил вкупен приход од 525.000 УСА долари и дека со дел од парите ја изградил куќата во која живеел со тужената, дотолу повеќе што во тој правец е и пресудата на истиот суд П.бр.2174/11 од 30.11.2011 година со која таму тужената а овде тужителката А.Ш. е задолжена да се иссели од предметната куќа изградена на наведените парцели.

Врз основа на правилно и целосно утврдената фактичка состојба овој суд најде дека и материјалното право е правилно применето согласно погоре наведените одредби е усвоено тужбеното барање на тужителката за подвижните предмети согласно чл.66 од ЗСДСП (Сл. весник на РМ бр.18/01), според која одредба имотот на брачните другари може да биде заеднички и посебен утврдено е дека тужителакта по основ на имот стекнат во брак ги стекнала овие подвижни ствари и дека тоа претставува нивен заеднички имот, а во однос на недвижниот имот дека тужениот е единствен сопственик затоа што овој имот како веќе е погоре наведено тужениот го стекнал со одделни средства на тужениот, не со работа туку со продажба на друг претходен негов имот во САД, па од таму се применуваат правните правила на имотното право што ќе рече на чие име е стекнат имотот се смета дека е негов, доколку не се утврди дека брачните другари се договориле имотот да биде нивна сопственост. Со оглед да во конкретниот случај отсуствува постоење на договор кај брачните другари купениот недвижен имот во с.Б. да претставува нивен заеднички имот, овие факти не произлегуваат од доказите на кои

првостепениот суд основано поклонила верба, правилно е применето материјалното право и во овој дел кога првостепениот суд тужбеното барање го одбил како неосновано.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.245/16 од 04.05.2017 година.

3.3. ТРГОВСКИ СПОРОВИ

Кога тужителот при склучување на договорот , го знаел износот на договорениот годишен надоместок за здравствени услуги, договорен согласно утврдените буџетски лимити во смисла на чл.69 ст.1 т.4 од Законот за здравствено осигурување, го прифатил без забелешки тој лимит и го потпишал договорот, без влијание е фактот што во книговодствената евиденција на тужителот, истиот обврските не ги затворил со месечните уплати од тужениот, туку ги затварал според најстарата доспеана фактура. Странките не склучиле нов договор па предметниот договор продолжил со важност согласно одредбите од договорот.

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-1355/15 од 14.01.2016 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда под став I го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот ЗУ АД Ц. С. Б. да се задолжи тужениот Р. М. Ф. З. О. М. С. на тужителот на име долг да му плати износ од 17.510.849,00 денари со камата согласно Законот за височината на стапката на затезната камата и тоа на износот од 1.256.427,00 денари сметано од 02.02.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 361.523,00 денари сметано од 01.03.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 434.134,00 денари сметано од 01.04.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 1.238.129,00 денари сметано од 01.05.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 1.085.728,00 денари сметано од 01.06.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 604.642,00 денари сметано од 01.07.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 2.338.869,00 денари сметано од 01.08.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 1.431.022,00 денари сметано од 01.09.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 1.225.961,00 денари сметано од 01.10.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 1.137.970,00 денари сметано од 01.11.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 1.373.852,00 денари сметано од 01.12.2005 година до 31.01.2010 година, на износот од 1.874.669,00 денари сметано од 01.01.2006 година до 31.01.2010 година, на износот од 3.147.968,00 денари сметано од 01.02.2006 година до 31.01.2010 година, а од 01.02.2010 година со законска казнена камата во висина на референтната стапка на Народна Банка на Република Македонија што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му предходело на тековното полугодие зголемена за 10 процентни поени се до конечната исплата.

Жалбата е неоснована.

Тужителот и тужениот подолг период имале воспоставено деловни односи на начин што тужителот како јавна здравствена организација по упат од страна на тужениот вршел здравствени услуги на осигурените лица, за што му испорачувал фактури. На ден 14.11.2003 година тужителот како давател на услуги и тужениот склучиле договор за обезбедување и начинот на плаќање за здравствените услуги на осигурени лица во специјалистичко-конститутивна и болничката здравствена услуга, со кој тужителот се обврзал да обезбедува здравствени услуги што се однесуваат на медицинска рехабилитација во амбулатно поликлинички услови и специјализирана медицинска рехабилитација како продолжено болничко лекување согласно со член 9 став 1 точка 60 од Законот за здравствено осигурување и член 52 и 77 од Правилникот за содржината и начинот на остварување на правата и обврските од задолжителното здравствено осигурување (Сл.весник на РМ" бр.111/2000, 71/2001 и 23/2002). Во чл.9 од договорот ја утврдиле висината на надоместокот за четвртиот квартал од 2003 година на износ од 2.400.000,00 денари, за кој определиле во чл.10 дека се дели на три еднакви месечни рати, а во член 11 определиле плаќање на месечен надоместок на здравствената установа во утврдениот износ кој согласно член 15 од договорот се плаќа на здравствената установа-тужителот до крајот на месецот за претходниот месец. Согласно чл.24 ст.1 договорот се применува од 01.10.2003 година до 31.12.2003 година. Согласно став 3 од истиот член доколку во почетокот на годината не се склучи нов договор за тековната година се применува овој договор. На ден 05.12.2003 година тужителот доставил до тужениот барање за продолжување на договорот и во 2004 година, согласно одредбата од став 2 од истиот член, меѓутоа до склучување на нов договор не дошло. На ден 10.05.2006 година странките склучиле нов договор за обезбедување и начинот на плаќање за здравствените услуги на осигурени лица во специјалистичко-конститутивна и болничката здравствена услуга со ист лимит на надоместокот за периодот од една година 01.01.2006 до 31.12.2006 година од 9.600.000,00 денари и ист начин на плаќање.

Предмет на тужбеното барање на тужителот е долг во износ од 17.510.896,00 денари, врз основа на 1472 фактури издадени фактури од месец декември 2004 годинка и од 2005 година за извршени здравствени услуги, а за наведените фактури тужителот доставува спецификација која е составен дел на вештиот наод и мислење од Завод за вештачење од 09.01.2013 година, како и од страна на Бирото за судски вештачења од 26.09.2008 година. По наведените фактури тужителот побарува износ од 17.510.894,00 денари, со тоа што сите ненаплатени фактури кои се предмет на тужбеното барање, се од 12 месец 2004 и цела 2005 година. Фактурата од 2004 година, чија исплата се бара со тужбата се во вкупен износ од 1.256.427,00 денари, а фактурите од 2005 се во износ од 16.254.469,00 денари, односно сите утужени фактури се издадени по склучувањето на договорот за обезбедување и начинот на плаќање за здравствените услуги на осигурени лица во специјалистичко-конститутивна и болничката здравствена услуга од 14.11.2003 година. Според вештиот наод и мислење од Завод за вештачење од 09.01.2013 година, тужениот во 2004 година извршил 13 уплати во износ од по 800.000,00 денари или износ од 10.400.000,00 денари, а за 2005 година извршил 12 месечни уплати по 800.000,00 денари или вкупно 9.600.000,00 денари. Целта на дознаката на сите плаќања кои биле извршени од Подрачната единица на Ф.

3. О. – С. бил на име материјални трошоци. Во овој дел вештиот наод и мислење од Заводот за вештачење се совпаѓа со дополнението на вештачење од Бирото за судски вештачења при Министерството за правда од 08.11.2011 година и дополнението од 18.06.2012 година, во кои е наведено дека уплатите на месечните износи од по 800.000,00 денари на сметка на тужителот се извршени од страна на Подрачната единица на Ф. С. и тоа од сметка број ..., која се водела при Македонска банка АД Скопје, која тужениот ја користел за плаќање на здравствени услуги извршени од тужителот, што е видно од дополнителниот наод и мислење од Бирото за судски вештачења од 08.11.2011 година и истите во овој дел како неспорни ги прифати. Судот нашол дека договорот продолжил со важење и во 2004 и 2005 година, со оглед на фактот што нов договор не бил склучен, а согласно чл.24 ст.3 од истиот, странките во ваков случај предвиделе важноста на договорот да продолжи.

На правилно и целосно утврдената фактичка состојба, по оценка на овој суд првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога согласно чл.69 ст.1 т.4 и чл.70 од Законот за здравствено осигурување (Службен весник на РМ бр.96/2000 од 17.11.2000 година), го одбил тужбеното барање на тужителот и одлучил како во изреката на обжалената пресуда, од која причина и жалбениот навод за погрешна примена на материјалното право се јавува како неоснован.

Правилно е стојалиштето на првостепениот суд дека независно од начинот на затварање на обврските од страна на тужителот со оглед на тоа што предметниот договор бил во сила и не бил раскинат, односно истиот продолжил да важи и во 2004 и 2005 година тужениот ја исполнил својата обврска од договорот за пружените здравствени услуги со вршењето на месечни уплати од по 800.000,00 денари и вкупно на годишно ниво од 9.600.000,00 денари, онака како што се обврзал во чл.9, чл.10 и чл.11 од договорот. Тужителот при склучувањето на договорот со тужениот го знаел износот на договорениот годишен надоместок за здравствени услуги, знаел дека истиот е договорен согласно утврдените буџетски лимити на тужениот во смисла на член 69 став 1 точка 4 од Законот за здравствено осигурување (Службен весник на РМ бр.96/2000 од 17.11.2000 година), имајќи го во предвид начинот на финансирањето на тужителот, истиот го прифатил тој лимит и го потпишал договорот, при што не ставил никаква забелешка во погледна договорениот лимит и пречекорување на истиот, а со оглед на тоа што тужениот го испочитувал таквиот договор и го исплатил договорениот износ на извршените здравствени услуги, во оваа смисла и по оценка на овој суд правилно одлучил првостепениот суд кога тужбеното барање на тужителот го одбил како неосновано, и одлучи како во изреката на пресудата.

Судот ги ценел наводите на тужителот во поднесокот од 16.04.2013 година дека износот од 17.510.896,50 денари према книговодствената евиденција на тужителот, се однесува на пренесено салдо на побарување спрема тужениот од претходниот период во износ од 7.157.201,00 денари (за периодот пред склучувањето на договорот од 2003 година), неплатено побарување по фактури за 2004 година во износ од 3.699.228,00 денари и за 2005 година во износ од 6.654.476,00 денари. Во врска со побарувањето на тужителот специфицирано во наведениот поднесок од 16.04.2013 година на

износ од 7.157.201,00 денари кое се однесува на пренесено салдо (за периодот пред склучувањето на договорот), но и според наоѓање на овој суд првостепениот суд правилно нашол дека тужителот со поднесок од 20.07.2007 година извршил прецизирање на тужбеното барање, односно го назначил денот на втасаноста на секоја фактура која е предмет на тужбеното барање, доставувајќи спецификации во прилогот број 1 - копии од фактури од 2004 година - за Ф. З. О. на М. во вкупен износ од 1.256.427,00 денари и прилогот број 2 - копии од фактури за 2005 година во вкупен износ од 16.254.467,00 денари или вкупен износ на истите од 17.510.089,00 денари кој износ тужителот го побарува со тужбата. Наведените списоци во кои се специфицирани утужените фактури со печат од страна на тужителот ЈУ Ц. С. АД Б. С. се однесуваат на фактури со датум на доспевање декември 2004 година и во 2005 година. При ваква состојба кога утужените фактури од тужителот се во вкупен износ од 17.510.089,00 денари колку што изнесува тужбеното барање, судот правилно сметал дека дадените наводи на тужителот со поднесок од 16.04.2013 година за пренесено побарување 7.157.201,00 денари од периодот пред склучувањето на договорот, односно пред октомври 2003 година, не кореспондираат со доставените докази од тужителот и по кои бара исплата на долг за извршени здравствени услуги. Видно од доставените докази од страна на тужителот со поднесок од 11.11.2009 година (рекапитулар и преглед на збирот на фактури за 2004 и 2005 година) како и прецизираното тужбено барање на тужителот се утврдува дека наведените фактури за 2004 и 2005 година се предмет на тужбеното барање во вкупен износ од 17.510.894,00 денари, но не и некој долг од периодот пред склучувањето на договорот со тужениот од 2003 година. Ова се потврдува и со вештиот наод и мислење од Бирото за судски вештачења од 26.09.2008 година, дополнението од 18.06.2012 година - на страна 2 став 5, вештиот наод и мислење од Завод за вештачење ДООЕЛ Скопје од 09.01.2013 година, како и дополнувањето од 05.04.2013 година, а е видно и од прецизираното тужбено барање на тужителот.

Судот ги ценел наводите на тужителот за ништовност на одредбата од член 24 став 3 од договорот со Законот за здравствено осигурување, но и според наоѓање на овој суд, правилно првостепениот суд нашол дека истите се неосновани, бидејќи продолжувањето на договорот од 2003 година под истите услови и во 2004 и 2005 година не може да значи повреда на одредбите од чл. 69 и 70 од Законот за здравствено осигурување. Имено, критериумите за склучување на договор и начинот на плаќање Ф. ги утврдува со посебен Правилник врз основа на кој се склучува договор по извршено усогласување на состојбите помеѓу странките кои биле непроменети, а тоа се потврдува и од фактот што и со договорот што е склучен по овој период помеѓу странките од 2006 година определен е истиот лимит на здравствени услуги од 9.600.000,00 денари.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев1.бр.125/16 од 14.06.2017 година.

Во случај кога побарувањето на должникот према неговиот должник произлегува од извршен наслов – исправа од друг, различен правен основ, таа извршна исправа е правен основ за намирување на побарувањето на доверителот од должниковиот должник без оглед дали тој дал согласност за намирување на побарувањето на доверителот. Непроизнесувањето на должниковиот должник – тужителот во определениот рок во смисла на чл.116 од ЗИ, не го ослободува од обврската за исплата на побарувањето и од таму нема стекнување без основ на страна на тужениот согласно чл.199 и чл.201 од ЗОО.

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-443/15 од 14.01.2016 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот со кое бара да се задолжи тужениот да му го поврати износот од 3.392.395,00 денари со кој износ тужениот неосновано се збогатил со законска камата согласно ЗВСЗК на истиот износ сметано од 07.04.2009 година до 31.01.2010 година, а од 01.02.2010 година со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зголемена за десет процентни поени, до денот на исплата.

Жалбата е неоснована.

Првостепениот суд од изведените докази во текот на првостепената постапка правилно ценети во смисла на член 8 од ЗПП утврдил дека со пресудата на Основен суд Куманово ПС.бр.41/05 од 01.12.2005 година Општина Л. била задолжена да му плати на АДГ М. С. износ од 8.205.078,00 денари со камата согласно ЗВСЗК од 28.07.2000 година до исплатата и трошоци во постапката во износ од 121.000,00 денари, во рок код 8 дена по приемот на пресудата. Пресудата е правосилна од 14.09.2006 година и извршна од 27.08.2008 година. Со пресуда на Основен суд Скопје 1 Скопје ПСС.бр.740/06 од 06.02.2007 година, правосилна од 07.03.2007 година и извршна од 16.03.2007 година било усвоено тужбеното барање на тужителот МВР на РМ и тужениот АДГ М. С. бил задолжен да му плати главен долг во износ од 1.656.817,50 денари со законска затезна камата и трошоци на постапката во износ од 11.700,00 денари. Врз основа на извршната исправа - пресуда на Основниот суд Скопје 1 Скопје ПСС.бр.740/06 од 06.02.2007 година доверителот МВР на РМ, преку Државното правобранителот на РМ, на ден 24.02.2009 година поднел барање за извржување до извршител В.В. од С. Извршителот постапувајќи по барањето за извршување на ден 02.03.2009 година издал налог И.бр.164/09 (образец 24) за забрана на побарување од должниковиот должник со кој ставила забрана на побарувањето што должникот АДГ М. С. го има спрема неговиот должник Општина Л. врз основа на пресудата ПС.бр.41/05 од 01.12.2005 година на Основен суд Куманово во износ потребен да се намира побарувањето на доверителот Државно правобранителство на РМ кое произлегува од извршната исправа ПСС.бр.740/06 од 06.02.2007 година на Основен суд Скопје 1 Скопје. Му

забранил на должниковиот должник Општина Л. да му го намира тоа побарување на должникот АДГ М., а на должникот му забранил тоа побарување да го наплати или поинаку да располага со него и со залогот што е даден за негово обезбедување. Го задолжил должниковиот должник Општина Л. во рок од осум дена да се изјасни за тоа дали и во кој износ го признава забранетото побарување и дали е согласен да го намира, како и дали неговата обврска да го намира тоа побарување е условена со исполнување на некоја друга обврска, односно со оглед да АДГ М. побарува по извршна исправа Пресуда на Основен суд Куманово ПС.бр.41/05 од 01.12.2005 година, да го извести извршителот дали го намирил долгот по пресудата или не и достави докази за извршна уплата. Извршителот Налогот (образец 24) И.бр.164/09 за забрана на побарување од должниковиот должник со кој ставил забрана на побарувањето што должникот АДГ М. С. го има спрема неговиот должник Општина Л. со препорачана пратка го доставил до тужителот на ден 10.03.2009 година. Тужителот во врска со барањето од извршителот не се изјаснил во оставениот рок, ниту по протекот на рокот. Извршителот В.В. од С. на ден 27.03.2009 година, изготвил налог за извршување - образец бр.62 од сметката на должникот врз основа на чл.202 ст.1 од Законот за извршување и истиот на 30.03.2009 година го доставил до носителот на платен промет НБРМ на кого му наложил врз основа на извршната исправа ПСС.бр.740/06 од 06.02.2007 година на Основен суд Скопје 1 Скопје и извршна исправа Пресуда на Основен суд Куманово ПС.бр.41/05 од 01.12.2005 година од сметката на должниковиот должник Општина Л. на сметката на извршителот, во име и за сметка на доверителот РМ-МВР на РМ преку Државното правобранителство на РМ, согласно чл.202 од Законот за извршување да пренесе вкупен износ од 3.395.495,00 денари. Врз основа на налогот за извршување И.бр.164/09 на ден 06.04.2009 година од сметката на тужителот на сметката на извршителот В.В. биле префрлени парични средства во вкупен износ од 3.395.495,50 денари. На ден 07.04.2009 година извршителот донел заклучок за намирување на еден доверител врз основа на чл.101 ст.1 од Законот за извршување (образец бр.22) во кој се констатира дека врз основа на налог за извршување И.бр.164/09 од 02.03.2009 година, донесен согласно чл.107 ст.1 од Законот за извршување на ден 06.04.2009 година е наплатено од должниковиот должник Општина Л. износ од 3.392.395,50 денари што преставува дел од главен долг по пресуда на Основен суд Куманово ПС.бр.41/05 од 01.12.2005 година и дека од износот од 3.392.395,50 денари се намирува доверителот МВР на РМ по побарување врз основа на извршна исправа ПСС.бр.740/06 од 06.02.2007 година на Основен суд Скопје 1 Скопје. Тужителот во текот на постапката за извршување не приговорил на неправилности при извршувањето во согласност со чл.77 од Законот за извршување.

Во оваа постапка судот одлучува за стекнување без основ и утврдува факти за постоење на тој облигационен однос, а не дали од страна на извршителот биле преземени некакви штетни дејствија или не, па правилно првостепениот суд нашол дека наводите на тужителот за постапување на извршителот спротивно на одредбите од Законот за извршување можат евентуалано да бидат од значење во постапка за надомест на штета против извршителот, доколку тужителот како резултат на таквото постапување претрпел штета. Имено, првостепениот суд при одлучувањето го имал во предвид Упатството за пополнување на образецот бр.62 објавено во Сл.весник

на РМ бр.75 од 20 јуни 2006 година и тоа Забелешката број 2 според која образецот сообразно се применува за изготвување на образец на налог за извршување врз средства на сметка на должниковиот должник врз основа на чл.208 од Законот за извршување, со тоа што овој налог за извршување ќе може да се примени само доколку должниковиот должник даде писмена согласност извршувањето да се спроведе врз средствата од неговата сметка кај носителот на платниот промет, меѓутоа тужителот иако имал право, во текот на извршувањето не приговорил на неправилности при извршувањето, па во услови кога од страна на тужителот не бил поднесен никаков приговор со кој навремено би се укажало на евентуални неправилности во постапката на извршителот, судот во оваа постапка неможе да одлучува по однос на неправилности при извршувањето. Од друга страна правилно првостепениот суд нашол дека во конкретниот случај постои извршна исправа - пресудата ПС.бр. 41/05 со која тужителот бил задолжен да му плати долг на АДГ М. и која е подобна за извршување, при што нејзиното извршување не зависи од волјата на должникот, така што изјаснувањето на тужителот нема такво правно значење како што би имало во случај да не постои извршна исправа. Имено, согласно чл.112 од ЗИ, се предвидува изјаснување на должниковиот должник дали и во кој износ го признава забранетото побарување и дали е согласен да го намира, што се однесува на случаи во кои не постои извршна исправа, меѓутоа поради тоа што во конкретниот случај долгот на Општина Л. кон АДГ М., бил утврден со правосилна и извршна Пресудата на Основен суд Куманово ПС.бр. 41/05 од 01.12.2005 година, произлегува дека изјаснувањето на тужителот нема такво правно значење како што би имало во случај да не постои извршна исправа.

Правилно првостепениот суд врз основа на доказите изведени во текот на првостепената постапка нашол дека за тужителот е ирелевантно кому ќе го исполни побарувањето, кое неспорно постои и е утврден со правосилна и извршна пресуда, дали спрема неговиот доверител по пресудата ПС.бр.41/05 или спрема доверител на неговиот доверител како што бил во случајов тужениот, се додека таквото исполнување значи исполнување на неговата обврска по пресудата ПС.бр.41/05, бидејќи тоа не менува ништо во неговата положба како должник со оглед да до намалување на неговиот имот за износот што го должел по пресудата секако ќе дошло и тоа независно од неговата волја. Доказот - Пресуда на Основен суд Скопје II Скопје ТС бр.1747/10 од 09.07.2013 година, кој тужителот го приложил кон жалбата не беше предмет на оценка на овој суд, од причина што согласно одредбата од чл.341 ст.1 од ЗПП „во жалбата не можат да се изнесуваат нови факти ниту да се предлагаат нови докази, освен ако се однесуваат на суштествени повреди на одредбите од парничната постапка поради кои може да се изјави жалба“.

Постои правен основ кој правно го оправдува преминот на имотот на тужителот во имотот на тужениот, па не се исполнети законските услови од одредбите од 119 ст.1 и чл.201 од ЗОО, за тужителот да може основано да бара од тужениот да му врати износ од 3.292.395,50 денари со камата на име стекнато без основ. Имено, правен основ врз основа на кој дошло до намалување на имотот на тужителот е налогот за извршување И.бр.164/09 од 02.03.2009 година од извршителот В.В. од С. како и правосилната и извршна пресуда на Основен суд Куманово ПС.бр.41/05 од 01.12.2005 година, по основ

на кој тужителот должел на АДГ М. 8.205.078,00 денари со камата согласно ЗВСЗК од 28.07.2000 година до исплатата и трошоци на постапката во износ од 121.000,00 денари и извршната исправа ПСС.бр.740/06 од 06.02.2007 година на Основен суд Скопје 1 Скопје по која тужениот имал побарување од АДГ М.. Тужителот иако имал право, во текот на извршувањето не приговорил на неправилности при извршувањето и такви неправилности не биле утврдени од страна на Претседателот на судот, па во услови кога од страна на тужителот не бил поднесен никаков приговор со кој навремено би се укажало на евентуални неправилности во постапката на извршителот, правилно првостепениот суд согласно наведените законски одредби одлучил како во изреката на обжалената пресуда.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев1.бр,104/16 од 21.06.2017 година.

Не постои основ да се утврди повреда на заштитеното право на тужителот затоа што истиот не доставил примероци од своите производи ниту други докази врз основа на кои би можела да се изврши споредба на производите со заштитената трговска марка и оние примероци кои биле запленети. Претпоставка за да се оствари право на судска заштита на правата од чл.206 од Законот за индустриска сопственост е да се утврди повреда на правото како е предвидено во чл.294 ст.4 од истиот закон.

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-2133/13 од 07.07.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основен суд Велес со обжалената пресуда го одбил као неосновано тужбеното барање на тужителите со кое барале да се утврди дека тужениот го повредил правото на трговските марки на тужителите, на начин што без согласност на тужителите на ден 31.05.2012 година во ЦИ Богородица пријавил за транзит со ТИР-04444 роба и тоа 160 парчиња горен дел од спортски дресови со ознака на трговска марка NIKE 80 парчиња фармерки и 30 парчиња кошули со ознака на трговската марка Armani, со име слично на трговските марки на тужителите регистрирани во Република Македонија со решение и тоа за NIKE рег.бр... со рок на важење до 25.02.2016 година NIKE рег.бр... со рок на важење до 09.08.2014 година и за ARMANI (во збор) со рег.бр... со рок на важење до 19.04.2014 година EMPORIO AMRANI (во изглед) рег.бр... со рок на важност до 22.05.2019 година AJ ARMANI JEANS (во изглед) рег.бр... со рок на важење до 07.07.2014 година AJ ARMANI JEANS (во изглед) рег.бр... со рок на важење до 27.09.2020 година, да му се забрани на тужениот во иднина да увезува производи со име идентично или слично со трговските марки - сопственост на тужителите регистрирани со трговските марки NIKE ре.бр... со рок на важење до 09.08.2014 година и за ARMANI (во збор) со рег.бр... со рок на важење до 19.04.2014 година EMPORIO AMRANI (во изглед) рег.бр... со рок на важност до 22.05.2019 година AJ ARMANI JEANS (во изглед) рег.бр... со рок

на важење до 07.07.2014 година АЈ ARMANI JEANS (во изглед) рег.бр... со рок на важење до 27.09.2020 година и да му се наложи на тужениот да ги уништи производите со кои е повредено правото на трвоските марки на тужителите и тоа 160 парчиња горен дел од спортски дресови со ознака на трговската марка NIKE 80 парчиња фармерки и 30 парчиња кошули со ознака на трговската марка Armani, пријавени за транзит низ Р.Македонија, со ТИР-04444 на ЦИ Богородица, како и да му ги надомести трошоците во постапката во износ од 50.440,00 денари во рок од 8 дена од правосилноста на пресудата.

Жалбата е неоснована.

Првостепениот суд од изведените докази во текот на првостепената постапка утврдил дека тужителите се носители - сопственици на трговска марка регистрирана во Државниот завод за индустриска сопственост на РМ со трговските марки NIKE рег.бр... со рок на важење до 25.02.2016 година NIKE рег.бр... со рок на важење до 09.08.2014 година и за Амрани (во збор) со рег.бр... со рок на важење до 19.04.2014 година EMPORIO ARMANI (во изглед) рег.бр... со рок на важност до 22.05.2019 година АЈ ARMANI JEANS (во изглед) рег.бр... со рок на важење до 07.07.2014 година АЈ ARMANI JEANS (во изглед) рег.бр... со рок на важење до 27.09.2020 година. Тужителите имаат исклучиво право да ги користат марките во промет за означување на своите стоки и да бараат да се забрани користење во промет од страна на трети лица без нивна согласност на знак кој е идентичен или сличен со трговска марка за идентични или слични производи или услуги доколку таквата сличност може да создаде заблуда кај просечниот потрошувач, вклучително и можност од асоцијација меѓу знакот и трговската марка. Од страна на РМ МФ Царинска управа до А. Д. П. ДООЕЛ С. како застапник на првотужителот на 17.02.2012 година упатено е известување со кое ги информира дека барањето за превземање на царински дејствија бр.11-007776/12-0001 од 14.02.2012 година кое се однесува на трговската марка NIKE, Царинската управа го прифатила и во прилог му доставил заверен примерок кој е со рок на важност до 17.02.2013 година. Со писмено известување од РМ МФ Царинска управа од 20.06.2012 година примено кај П. ДООЕЛ С. како застапник на второтужителот истиот е информиран дека барањето за продолжување на рокот за превземање на на царински дејствија со бр.11-033599/11-0001 од 15.06.2011 година кој се однесува на трговската марка АЈ ARMANI JEANS (во изглед) Царинската управа го прифатила и во прилог му доставува заверен примерок кој е со рок на важност до 18.06.2013 година. Тужениот на 31.05.2012 година пријавил за транзит со ТИР-04444 на ЦИ Богородица поголемо количество на стока и тоа 160 парчиња горен дел од спортски дресови со ознака на трговска марка NIKE 80 парчиња фармерки и 30 парчиња кошули. Тужениот е увозник на наведената стока која транзитира низ Република Македонија. РМ МФ Царинска управа извршила преглед на стоката и кога се посомневала дека со предметната стока се повредуваат правата од интелектуална сопственост на тужителите истата ја задржала под царински надзор и го известила застапникот на носителот на правото на тужителите СД П. со известување од 31.05.2012 г. примено кај истиот на 08.06.2012 г. во кое е наведено дека согласно чл.10 ст. 2 од Законот за царински мерки за заштита на права од интелектуална сопственост (Сл.весник на РМ бр. 38/05, 107/07 и 135/11) го известуваат дека на ден 31.05.2012 година во ЦИ Богородица со ТИР-04444

пријавена е стока на транзитна постапка во РМ и тоа: 160 парчиња горен дел од спортски дресови со ознака на трговска марка NIKE 80 парчиња фармерки и 30 парчиња кошули со ознака на трговската марка ARMANI. Во известувањето е наведено дека врз основа на барањето за превземање на царински дејствија, а поради основано сомневање дека со наведената стока се повредува правото од интелектуална сопственост го известуваат дека истата е привремено задржана во царински магацин - склад ЦИ Богородица согласно чл.37 од Законот за царинска управа (Сл.весник на РМ 46/04, 81/05, 107/07, 103/08, 64/09, 105/09 и 48/10). Во царинските документи било наведено дека увозник на стоката е правното лице - тужениот, извозник е В. И., превозник е К. И.. Во известувањето било наведено дека согласно чл.11 т.1 или чл.14 ст.1 од Законот за царински мерки за заштита на права од интелектуална сопственост потребно е писмено да биде известена Царинската управа на РМ дали предметната стока повредува право на интелектуална сопственост.

На вака утврдена фактичка сосостојба првостепениот суд го применил материјалното право и тоа одредбата од член 5 став 1 и 2 од Законот за индустриска сопственост, член 206, член 294, член 298, член 299 и член 300 од истиот Закон, па нашол дека тужбенто барање на тужителите не е основано и како такво го одбил, раководејќи се при донесувањето на ваквата одлука од тоа дека од ниту еден од изведените докази не можело да се утврди дека тужениот користи трговска марка на тужителите за исти или слични производи или услуги и дека тужителите не доставиле примероци од своите производи за да може да се утврди дали заплнетите производи се идентични или слични со заштитените трговски марки, но едно ниту еден друг доказ од кој би можел да се утврди овој факт.

Тужителите до судот не доставиле примероци од своите производи за да може да се оцени дали знаците искористени на заплнетите производи се идентични или слични со заштитените трговски марки на тужителите, а тужителите не до судот не доставиле ниту друг доказ од којшто би можел да се утврди овој факт, поради што првостепениот суд не бил во можност да ја утврди идентичноста на производите, односно трговските знаци во смисла на одредбата од чл.206 ст.3 т.1 од Законот за индустриска сопственост. Имено, тужителите не доставиле ниту еден доказ од кој што би можело да се утврди дека постои повреда на нивната регистрирана трговска марка од страна на тужениот на начин што тој ја користи марката во прометот за означување на своите стоки, па во услови кога не бил приложени ниту предложен доказ од кој што може да се утврди дали се повредени заштитените права на интелектуална сопственост на тужителите, правилно првостепенот суд одлучил како во изреката на обжалената пресуда.

Од списите по предметот произлегува дека на рочиште од 23.05.2013 година тужителите биле опоменати дека до ова рочиште не биле доставени оригинални примероци од стоката предмет на евентуална повреда на право од индустриска сопственост кои што ќе можат да бидат споредени со заплнетите примероци, па на прашање на судот дали тужителот може да достави оригинални примероци, тужителот побарал одлагање со цел да достави оригинални примероци од заплнетата стока, па рочиштето е одложено за ден 27.06.2013 година со цел тужителот да постапи по задолжението. Периодот до

наредното рочиште безуспешно истекло, па и до рочиштето од ден 27.06.2013 година тужителот не доставил оригинални примероци од стоката, па во такви услови според оценката на овој суд правилно првостепениот суд го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителите да се утврди повреда на право од индустриска сопственост, раководејќи се при донесувањето на ваквата одлука од тоа дека тужителите во текот на постапката не доставиле докази од кои на јасен и недвосмислен начин може да се утврди дека постои идентичност или случност на заштитените стоки на тужителите и стоките кои биле предмет на увоз од страна на тужениот.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев1.бр.28/16 од 29.06.2017 година.

Со поставување на знаци кои се слични на заштитените трговски марки на тужителот, а чие користење може да предизвика забуна на пазарот и да го доведе просечниот потрошувач во заблуда, тужениот ги повредил трговските марки на тужителот. Производителот на патиките со свидетелството за индустриски дизајн заштитил надворешен изглед на производот, а не и трговска марка која е знак за означување на производот.

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ- 2549/14 од 28.05.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителот го уважил тужбеното барање, па утврдил дека тужениот го повредил правото од трговските марки на тужителот на начин што без негова согласност на 17.07.2012 година во ЦИ Деве Баир Царунска Управа на РМ, со ТИР-О-1929/10.09.2012 година пријавил во транзитна постапка во РМ 128 пара патики со знаци кои се слични на трговските марки на тужителот под бр... и бр ... регистрирано во Меѓународниот регистар на марки на производи на Светската организација на интелектуална сопственост во Женева, па му забранил на тужениот во иднина да увезува или пријавува во транзитна постапка производи со знаци идентични или слични со трговските марки сопственост на тужителот меѓународно регистрирани под бр.... и бр..., и му наложил на тужениот да ги уништи производите со кои е повредено правото на трговските марки на тужителот - 128 пара патики со знаци на трговските марки АДИДАС (ADIDAS) кои се наоѓаат под царински надзор во ЦИ Деве Баир Царинска Управа на РМ, со ТИР-О-1929/10.09.2012 година, како и да му ги надомести процесните трошоци во висина од 76.700,00 денарисе, во рок од 8 дена од правосилноста на пресудата. Го отфрлил како неосновано тужбеното барање на тужителот да се задолжи тужениот на име надомест на штета заради повреда на добар глас и углед да му плати 100.000,00 денари со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодieto што му

претходело на тековното полугодие зголемена за десет процентни поени сметано од 15.07.2013 година па се до конечната исплата.

Жалбата е неоснована.

Меѓу странките не е спорно постоење на регистрацијата на трговската марка-три закосени еднакви паралелни линии во класата 25 од страна на тужителот, не е спорно постоењето на регистрација на индустрискиот дизајн на патиката од бугарскиот производител чиј овластен застапник за триторијата на РМ е неспорно тужениот, регистрацијата на трговската марка Мат Стар, задржувањето на стоката во транспорт, како и тоа дека тужениот или производителот на патиката нема согласност на своите производи да го користи заштитениот знак, а спорно е дали постои повреда на заштитената трговска марка, дали постои дистинктуивна разлика меѓу означувањето на производот на тужителот со трите ленти и означувањето на производот кој треба да транзитира низ Македонија во четири ленти и дополнителна ознака на трговската марка Мат Стар.

Законот за индустриска сопственост дава свои дефиниции што е дизајн а што трговска марка и дека истите никако не ги поистоветува туку и посебно ги обработува. Согласно чл.127 со право на индустриски дизајн се штити дизајн кој е нов и има индивидуален карактер, а дизајн е надворешен изглед на производот во целост или на негов дел кој е определен од неговите обележја, особено линиите, контурите, боите, обликот, текстурите и материјалите од кои производот е сочинет или украсен како и/или неговата орнаментација. Според чл.129 се смета дека дизајнот има индивидуален карактер ако вкупниот впечаток кој го остава на информираниот корисник се разликува од вкупниот впечаток кој на таквиот корисник го остава кој било дизајн кој и станал достапен на јавноста.

Според чл.175 од ЗИС со трговска марка се штити знак кој може графички да се прикаже и кој е подобен за разликување на стоките или услугите на еден учесник во прометот од стоките или услугите на друг учесник во прометот, па со трговска марка се штитат знаци подобни за разликување, како што се: зборови, букви, бројки, слики, цртежи, комбинации на бои, тродимензионални форми, вклучително и форми на стоките или нивните пакувања, како и комбинациите на сите напред наведени знаци со тоа што зборовите и буквите можат да се напишат на кој било јазик и со кое било писмо. Дистинктивноста на трговската марка е поместена во чл.176 според кој знакот е подобен за разликување на стоките или услугите во споредба со истовидни или слични стоки или услуги им дава посебен, дистинктивен карактер, па при оценувањето дали некој знак е подобен за разликување, се земаат предвид сите околности, а особено времето и обемот на неговата дотогашна употреба во прометот.

Според чл.291 од ЗИС, лице чие што право стекнато со овој закон е повредено има право на заштита на правото со поднесување тужба пред судот кој е надлежен за решавање на споровите за правата од индустриска сопственост како во конкретниот случај. Како повреда на пријавените и

признаените права утврдени со овој закон се смета секое неовластено користење, располагање, ограничување, асоцијација, вознемирување на правата и слично што е спротивно на одредбите од овој закон. Како именување се смета ако просечниот купувач на стоки, односно услуги, без оглед на видот на производите може да ја согледа разликата само ако обрне посебно внимание, односно ако кај трговската марка се работи за превод или транскрипција, односно транслитерација. Со чл.294 е предвидено лицето чиешто право е повредено со тужба да може од судот да бара утврдување дека постои повреда на правото, забрана на дејствијата со кои се повредува правото, надоместокот на штетата која настанала со повредата на правата со намера или невнимание, одземање и уништување на производите кои се создадени или ставени во промет со повреда на правото, граѓанска казна, објавување на пресудата на трошок на тужениот и др. Понатака тужбата за повреда на правата според чл.295 може да се поднесе во рок од три години од денот кога тужителот дознал за повредата и за сторителот, а најдоцна во рок од пет години од денот на сторената повреда. По оценка на судот поднесената тужба во постапката содржи барања согласно предвиденото во законот и е поднесена во законскиот рок од три години, па е неоснован наводот на тужениот дека истата треба да се отфрли бидејќи не е поднесена во роковите предвидени со Законот за царнските мерки за заштита на интелектуалната сопственост, па претходната повлечена тужба не значи и оневозможување на тужителот во рамките на тригодишниот рок да поднесе нова тужба за заштита на истото право за кое нема правосилна пресуда.

Од причините наведени погоре и оценката за истите услови за давање на заштитата на согласно погоре цитираните законски одредби од ЗИС и според наоѓање на овој суд првостепениот суд правилно одлучил кога го уважил барањето на тужителот па утврдил дека тужениот го повредил правото на трговски марки на тужителот на начин што без негова согласност на 17.07.2012 година во ЦИ Деве Баир Царинска Управа на РМ, со ТИР-О-1929/10.09.2012 година пријавил транзитна постапка во РМ128 пара патики со знаци кои се слични на трговските марки на тужителот под бр... и бр... регистрирани во Меѓународниот регистар на марки на производи на Светската организација на интелектуална сопственост во Женева, па му забранил на тужениот во иднина да увезува или пријавува за транзитна постапка производи со знаци идентични или слични со трговските марки сопственост на тужителот меѓународно регистрирани под бр... и бр.... Воедно, судот правилно одлучил кога му наложил на тужениот да ги уништи производите со кои е повредено правото на трговските марки на тужителот - 128 пара патики со знаци на трговските марки АДИДАС (ADIDAS) кои се наоѓаат под царински надзор во ЦИ Деве Баир Царинска Управа на РМ, со ТИР-О-1929/10.09.2012 година согласно чл.300 од ЗИС според кој со тужбата може да се бара производите кои се создадени или прибавени со повреда на права стекнати врз основа на овој закон, да бидат повлечени од промет, одземени или уништени.

Во врска со наводот на жалбата дека моделот на патиката е заштитен како индустриски дизајн со свидетелство за индустриски дизајн издадена од Управата за патенти на Р.Бугарија од 29.10.2008 година, овој суд наоѓа дека истиот е неоснован бидејќи со наведеното свидетелство е заштитен надворешниот изглед на производот, вклучително и четирите линии на секоја

страна од патиката, но тоа не значи дека тие линии значат и формална заштита која може да се изедначи со заштитата на трговската марка која претставува знак за означување на производот. Регистрираниот индустриски дизајн на патиката се однесува на формата, обликот и изгледот на патиката како целина, но не и на употребениот орнамент како трговска марка.

Правилен е заклучокот на судот дека постоењето на само една лента повеќе и додадената трговска марка Мат Стар не претставувала доволно јасна разлика дека се работи за производи од различни производители, при што ваквиот заклучок се потврдува со вештачењето на тужителот, според кое разликата е занемарлива и додаденото лого на патиката на тужениот не претставува доволно елемент за дистинктивност на разгледуваниот модел исто така во продолжение судот дава јасно и децидно образложение од кои причини не го прифаќа вештачењето предложено од тужениот.

На правилно и целосно утврдената фактичка состојба првостепениот суд правилно ги применил сите релевантни одредби од Законот за индустриската сопственост. На утврдената фактичка состојба не може да се примени чл.207 од ЗИС, бидејќи со тужбата не се бара забрана за тужениот за користење на негов знак или трговско име.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев1.бр.342/15 од 06.04.2017 година.

Ништовност во смисла на чл.95 од ЗОО може да се бара само на склучен договор и само договорната облигација може да биде ништовна ако не содржи некои од општите или посебните услови потребни за нејзино исполнување. Утврдување ништовност на фактура за неовластено користење на електрична енергија не може да се истакнува со тужба, туку тужителот можел да ги остварува своите граѓански субјективни права преку негативна деклараторна тужба со која ќе се утврди непостоење на побарување на тужениот односно непостоење на долг по основ на побиваната фактура.

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ- 1885/15 од 11.12.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основен суд Куманово со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителот, па ја огласил за ништовна ф-рата за неовластено користење ЕЕ бр... со датум на издавање 30.03.2012 година издадена од тужениот како неосновано издадебна од тужениот за период од 20.11.2009 година - 20.05.2010 година заради наплата на долг на име на тужителот во износ од 608.050,00 денари. Го задолжил тужениот да изврши соодветно книжење во книговодствената евиденција на наведената ф-ра и износ, во рок од 8 дена по приемот на пресудата. Истовремено го задолжил тужениот да му

плати на тужителот 99.263,00 денари на име парнични трошоци направени во постапката, во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Жалбата е основана.

По оценка на овој суд, првостепениот суд погрешно го применил материјалното право, на што основано се укажува во изјавената жалба од тужениот.

Имено, првостепениот суд врз основа на изведените докази во текот на постапката утврдил дека на ден 20.05.2010 година вработени лица кај тужениот составиле формулар НМ1 бр... при што истите извршиле промена на псотечкото електрично броило ... на Друштво за производство трговија и услуги К. Г. ДООЕЛ експорт - импорт К. и поставиле ново броило со број ... Кај демонтираното електрично броило согласно записникот за комисиска проверка на броилото ... заведен кај тужениот под број 25-2051 од 19.04.2012 година трочлената комисија на тужениот констатирала дека од испитувањето на броилото комисијата на тужениот констатирал дека од испитувањето на броилото било утврдено дека врз броилото е дејствувано со што комисијата на тужениот утврдила дека броилото било онеспособено за правилно функционирање, затоа што броилото воопшто не ја мерело електричната енергија која што протекува низ Л1 фаза. Исто така во заклучокот било утврдено дека предметното броило е проверено од страна на тричлена комисија во Одделеот за мерење и броила при ЕВН Македонија при што било утврдено од тужениот дека истото е манипулирано, односно дека државната и фабричката пломба се сомнителни. Било утврдено од тужениот дека во внатрешната меморија на броилото е зачуван запис за две отворања на главниот капак кој се пломбира со државна пломба со тоа што последното отворање на главниот капак било направено на ден 19.05.2010 година во 23,37 минути. На тој начин од тужениот било утврдено дека како последица од извршената манипулација на броилото воопшто не се мери електричната енергија на Л1 фаза, поради што броилото не можело да регистрира -33,3%, односно 1/3 од испорачаната енергија на потрошувачот. Било утврдено дека броилото е физички и механички оштетено поради манипулацијата извршена врз него, заради што истото не е за понатамошна употреба. Согласно вака утврдената состојба на електричното броило на тужителот, тужениот доставил до тужителот предупредување за констатирано неовластено користење на електрична енергија, заведена кај тужениот под архивски број 09031/139 од 30.03.2012 година со кое го известил тужителот дека на ден 20.05.2010 година на објектот со местото на потрошувачка Населено место без уличен систем ..., број на корисникот ... било констатирано неовластено користење на електричната енергија. При тоа бил задолжен тужителот да плати надоместок за неовластено потрошена електрична енергија со напомена дека пресметката за надоместокот е направена согласно Мрежните правила за дистрибуција на електричната енергија.

Првостепениот суд прифатил дека тужбеното барање на тужителот е основано, од причина што прифатил дека тужениот поднел кривична пријава за кражба на електрична енергија спрема друг правен субјект и тоа према лицето Т.Г. од К. како физичко лице кој е управител и сопственикот на тужителот, но

предметната ф-ра не можела да се издаде како ф-ра за кражба на електрична енергија за определен период туку ф-ра може тужениот да издаде само за извршена услуга и остварен правен промет за одреден период. Првостепениот суд прифатил дека издадената фактура погрешно е издадена како ф-ра за неовластено корситење на електрична енергија насочена према тужителот како правно лице што е несоодветно издадена ф-ра од тужениот, бидејќи се работело за два различни субјекти, едно физичко и едно правно лице, а кривичната постапка за кражба на електрична енергија воопшто не била ни водена од тужениот према тужителот како правно лице. Исто така, првостепениот суд прифатил дека доставените Мрежни правила и Услови за снабдување со електрична енергија не предвидуваат издавање ваква ф-ра за кражба на електрична енергија како што ја има издадено тужениот. Со оглед дека со кривичната пресуда било утврдено дека врз предметното броило манипулација извршило физичко лице во викендица, а не правно лице во деловен објект при што и висината на износите е различна според правосилно утврденото во кривичната постапка и износот што од страна на тужениот е наведен во предметната ф-ра, првостепениот суд прифатил дека предметната фактура била незаконита и истата е издадена од тужениот споритвно на одредбите на законот, бидејќи двојно е фактурирано за исто броило и ист период во различен износ и тоа за физичко и за правно лице за кое само од комисијата на тужениот е утврдено дека има извршено манипулација со броилото и тоа во викендица на физичко лице, а не во објект на правното лице, а оттука произлегувала и основаноста на тужбеното барање.

Имено, согласно одредбата од чл.177 ст.1 од ЗПП, тужителот може во тужбата да бара судот само да го утврди постоењето, односно непостоењето на некое право или правен однос или вистинитост, односно невивистинитост на некоја исправа. Согласно ст.2 од истиот член, ваква тужба може да се поднесе кога тоа со посебни прописи е предвидено, кога тужителот има правен интерес судот да го утврди постоењето, односно непостоењето на некое право или правен однос, или вистинитост, односно невивистинитост на некоја исправа пред пристигнатоста на барањето за чинење од истиот однос, или кога тужителот има некој друг правен интерес за поднесување на ваква тужба.

Согласно одредбата од чл.95 ст.1 од ЗОО, договорот кој не е во согласност со Уставот, законите и добрите обичаи е ништовен, ако целта на повреденото правило не упатува на некоја друга санкција или ако со законот во определените случаи не е предвидено нешто друго.

Во случајов, тужителот, со предметната тужба бара да се огласи за ништовна ф-рата за неовластено користење ЕЕ бр... со датум на издавање 30.03.2012 година издадена од тужениот заради наплата на долг од тужителот во износ од 608.050,00 денари, како незаконита и неоснована издадена, како и да се задолжи тужениот да изврши соодветно книжење со кое ќе го поништи постоењето на предметната фактура.

Во оваа смисла, ако се имаат во предвид погоре цитираните законски одредби според кои, тужителот може во тужбата да бара судот само да го утврди постоењето, односно непостоењето на некое право или правен однос или вистинитост, односно невивистинитост на некоја исправа, односно со тужба

за утврдување може да се бара да се утврди вистинитоста, односно невивистинитоста на некоја исправа, а тоа значи само да се утврди дека исправата потекнува или не потекнува од лицето кое е означено како нејзин издавач, а ништовност во смисла на одредбите од ЗОО, може да се бара само на склучен договор, што би значело дека во смисла на законските прописи не може со тужба да се бара ништовност на некоја исправа, туку евентуално може да се бара да се утврди нејзината вистинитост, односно невивистинитост, по оценка на Апелациониот суд Скопје, тужбеното барање на тужителот со кое бара да се огласи за ништовна ф-рата за неовалстено користење ЕЕ бр... со датум на издавање 30.03.2012 година издадена од тужениот ЕВН М. АД за дистрибуција со електрична енергија од С. како неосновано издадена од тужениот за период од 20.11.2009 година - 20.05.2010 година заради наплата на долг на име на тужителот во износ од 608.050,00 денари и да се задолжи тужениот да изврши соодветно книжење во книговоствената евиденција на наведената ф-ра и износ е неосновано.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев1.бр.94/16 од 14.06.2017 година.

Утврдените околности дека во моментот на купопродажбата на опремата на тужениот, па и во моментот на извршноста на пресудата со која е утврдено парично побарување на тужителот, имотот на тужениот бил доволен да се намира побарувањето на тужителот како доверител, укажуваат дека не е исполнет условот за побивање на должниковите правни дејствија од чл.270 ст.1 од ЗОО.

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-127/17 од 26.01.2017 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со побиваната пресуда го одбил тужбеното барање на тужителот, да се утврди дека правното дејствие на тужениот по Договорот за купопродажба на товарни возила, градежни машини и опрема, реализиран со фактура бр... од 16.07.2009 година, склучен помеѓу тужениот Друштво за геолошки работи Г. ДОО С. и тужителовиот должник В. АДГ П. ДООЕЛ С., го губи дејството спрема тужителот М. АДГ П. ДООЕЛ во стечај С., колку што е потребно за намиравање на неговото побарување, во износ од 8.138.821,00 денари и споредните побарувања, како и да се задолжи тужениот да трпи од вредноста на товарните возила, градежните машини и опрема, наведени во спецификацијата кон фактурата бр... од 16.07.2009 година, кои се сега негова сопственост, тужителот да го наплати своето побарување што го има спрема својот должник В. АДГ П. ДООЕЛ С., со пресудата ПЛ 1212/08 од 17.11.2009 година и тоа во износ од 8.128.821,00 денари со камата согласно ЗВСЗК и тоа : на износ од 2.400.000,00 денари од 10.06.2007 година до исплатата, на износ од 3.000.000,00 денари од 10.07.2007 година до исплатата, на износ од 2.738.821,00 денари од 10.08.2007 година до

исплатата, на износ од 2.089.675,00 денари од 24.05.2007 година до 18.06.2007 година и на износ од 6.000,00 денари од 10.06.2007 година до 29.09.2009 година, трошоците од 61.950,00 денари и трошоците од 57.360,00 денари. Го задолжил тужителот да му ги надомести на тужениот парничните трошоци во износ од 113.156,00 денари, во рок од 8 дена по приемот, а под страв на присилно извршување.

Жалбата е основана.

Во поглед на жалбениот навод за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба истиот е неоснован, од причини што фактичката состојба по предметот е утврдена врз основа на изведените докази, при тоа првостепениот суд постапувајќи согласно чл.7 и 8 од ЗПП, утврдил правилна и целосна фактичка состојба кога нашол дека тужителот има побарување од В. АДГ П. ДООЕЛ врз основа на фактури ... од 25.04.2007 година на вкупен износ од 11.089.675,00 денари, со втасаност на овој износ на четити рати наведени во истата, но поради неплаќање на обврската, останал ненамирен износот од 9.000.000,00 денари. За ова побарување тужителот повеќе пати му доставувал опомена на тужениот и тоа на 31.07.2007 година, 18.05.2007 година, опомена од 15.11.2007 година со потврда за прием на пратка.

Со оглед на тоа што ова правно лице не го исплатил долгот по наведената фактура, тужителот на 08.02.2008 година до првостепениот суд поднел тужба против својот должник В. АДГ П. ДООЕЛ С. како тужен, со предлог за издавање на платен налог, со која истакнал дека тужбеното барање за намирување на своето побарување по наведената фактура број ... од 25.04.2007 година, чиј вкупен износ бил дел во износ 11.089.675,00 денари, но со тужбеното барање се побарува неплатениот дел во износ од 9.000.000,00 денари на име главен долг со камата. Првостепениот суд донел решение Пл.бр.1212/08 од 17.11.2008 година со кое го усвоил предложениот платен налог и ги одмерил трошоците на 61.950,00 денари. В. АДГ П.а на 28.11.2008 година поднел приговор по што постапката продолжила како по тужба.

Со пресудата Пл.бр.1212/08 донесена на 17.11.2009 година е одлучено дека платниот налог Пл.бр.1212/08 од 17.11.2008 година останува во сила и таму тужениот В. АДГ П. ДООЕЛ С. е задолжен да му плати на овде тужителот АДГ П. ДООЕЛ во стечај, главен долг од 8.138.821,00 денари со камата и тоа согласно ЗВСЗК на износ од 2.400.000,00 денари од 10.06.2007 година до исплатата, на износ од 3.000.000,00 денари од 10.07.2007 година до исплатата, на износ од 2.738.821,00 денари од 10.08.2007 година до исплатата, на износ од 2.089.675,00 денари од 24.05.2007 година до 18.06.2007 година и на износ од 6.000,00 денари од 10.06.2007 година до 29.09.2009 година, трошоците од 61.950,00 денари и трошоците од 57.360,00 денари, во став II е донесено решение со кое се констатира повлекување на тужбата на тужителот против тужениот за износ од 861.179,00 денари и во овој дел платниот налог е укинат. Наведената пресуда е со печат на правосилност на 18.12.2009 година, а извршност од 28.12.2009 година. Од содржината на пресудата донесена во таа постапка произлегува дека по поднесување на тужбата должникот В. АДГ П. ДООЕЛ С., таму тужен, платил дел од својот долг и тоа износ од 2.089.675,00 денари на сметката на овде тужителот и тоа на 18.06.2007 година,

а покасно исто така извршил плаќања со склучување на договори за цесии и тоа од 25.06.2006 година-четири договори и од 29.09.2009 година, за кои износи е досудена камата. Меѓутоа останал неплатен износот од долгот кој е досуден со пресудата, односно за кој дел од 8.138.821,00 денари е усвоено тужбеното барање односно останал на сила палтниот налог.

На тужениот Г. ДОО С. од страна на правното лице В. АДГ П. ДООЕЛ С., како продавач, врз основа на фактура број ... од 16.07.2009 година, која гласи на износ од 65.773.789,00 денари, се продадени возила, машини, останата промена и други основни средства по спецификацијата која што е во прилог на фактурата. Според ова спецификација предмет на продажба биле основни средства кои се фактурираат на ГДР Г. ДОО С., со посочена шифра назив на основно средство и вредност од кое произлегува дека предмет на продажба биле 398, градежни машини, возила и останата промена. Цената на извршената продажба е платена со изјава за компензација од 17.07.2009 година склучена помеѓу овде тужениот и В. АДГ П. ДООЕЛ С. Видно од ова изјава за компензација предмет на пребивање, на компензација од една страна било побарувањето на В. АДГ П. ДООЕЛ по неговата фактура број ... од 16.07.2009 година од продажбата на возилата и машините, а од друга страна со побарувањата на овде тужениот Г., по негови фактури и тоа: фактура број 82/09 од 20.07.2009 година на износ од 17.688.749,00 денари и фактура број 87/09 од 30.07.2009 година во износ од 22.085.040,00 денари и фактура број 88/09 од 30.07.2009 година на износ од 23.000.000,00 денари. Со писмен акт од 18.09.2009 година Инвестиционото биро ДООЕЛ експорт-импорт Скопје, ги понудил на продажба своите удели во П. И. ДОО С. и кај тужениот Г. ДОО С. кои претставуваат основна главнина кај двете наведени друштва, определена е цената и наведено дека се работи за врзана понуда. Во прилог на понудата била и спецификацијата на опрема во наведените друштва.

По оцена на овој суд, како и основано се укажува во жалбата на тужителот, на правилно и целосно утврдената фактичка состојба, првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога одлучил како во изреката на обжалената пресуда и го одбил тужбеното барање во однос на тужениот од следните причини:

Според наодот на вештото лице дипл.еек. Г.Т. од Друштвото за вештачење Т. БМГ ДООЕЛ С., според билансот на состојба и билансот на успех од 2008 и 2009 година и информацијата од ЦР на РМ од 07.07.2010 година која е приложена во списите на предметот може да се утврди дека В. АДГ П. ДООЕЛ било неспособно да ги плаќа своите обврски односно било инсолвентно, а истото произлегува и од информацијата на ЦР на РМ според која сметките на В. АДГ П. биле блокирани повеќе од 45 дена. Според билансот на состојбата со состојба од 31.12.2009 година, може да се утврди дека В. АДГ П. имал неизмирени обврски во износ од 600.280.371,00 денари и тоа обврски по кредити, спрема добавувачи, а кон поврзани субјекти во износ од 414.118.087,00 денари и обврски за даноци од придонеси со тоа што е определен износот на секој вид обврски. Покрај незмирените обврски спрема доверителите, В. АДГ П. ДООЕЛ имал оставрено загуба за тековната 2009 година во износ од 58.346.524,00 денари и пренесена загуба од минати години во износ од 249.531.112,00 денари и минусен капитал во износ од

290.777.864,00 денари во периодот од 16.07.2009 година, како и во моментот на извршност на пресудата ПЛ.бр.1212/08 според билансот, освен средствата наведени во фактурата број ... од 16.07.2009 година според билансот на состојбата на ден 31.12.2009 година, В. АДГ П. ДООЕЛ С. поседувал и друг имот: опрема во вредност од 14.533.172,00 денари и тековни средства од 296.931.640,00 денари и тоа од залихи од 3.519.898,00 денари и побарувања од купувачи и од поврзани субјекти во износ од 293.382.194,00 денари и парични средства и хартии од вредност-29.584,00 денари. Изјавата за компензација од 17.07.2009 година на фактурата број ... од 16.07.2009 година е евидентирана во книговодството на Г. ДОО С. на начин што со неа е затворена фактурата број ..., средствата наведени во оваа фактура се евидентирани на класа „нула“ во книговодствената евиденција на Г. ДОО С. и се искажани во пописните листи за 2009 година и во билансот на состојба на ден 31.12.2009 година.

Со оваа изјава за компензација на износ од 62.773.789,00 денари тужениот Г. ги намирал своите обврски по фактурата број ... од 16.07.2009 година, а ги наплатил своите побарувања во овој износ и тоа по фактури број ..., ф-ра број ... и ф-ра број ... кои се изготвени по основ на договор за изнајмување на опрема бр... од 12.08.2009 година на В. АДГ П., багер РХ 30 за 22.085.040,00 денари и Булдужер Д-8 за 23.000.000,00 денари која опрема е наведена во самите фактури притоа е укажано дека фактурите се изготвени едната на 20.07.2009 година, а останатите две на 30.07.2009 година, односно после склучувањето на изјавата на компензација од 17.07.2009 година, а договорот за изнајмување на опремата за багер РХ 30 булдужер Д-80 е заведен кај тужениот Геотехника на 04.08.2009 година а во В. АДГ П. ДООЕЛ на 05.08.2009 година со времетраење од една година сметано од 01.08.2009 година. Според мислењето на вештото лице со продажбата на возилата по фактурата број ... од 16.07.2009 година е намалена можноста да се наплатат обврските кои ги имал В. П. АДГ кон вработените, државата, банките и обврските кон другите доверители меѓу кој и тужителот. Правното лице П. И. ДОО Б. како сопственик на правните лица Г. ДОО С. односно тужениот и В. АДГ П. ДООЕЛ С., имал сознание за состојбата на правните лица, за нивната билансна состојба и за нивните оставрени финансиски резултати.

Според судот од цитираната законска одредба од чл.269-а од ЗОО доволно е само тужителот како доверител да има побарување стасано за исплата и истото да не е платено 90 дена за да се смета дека е инсолвентен, па не е неопходно за истото тој да поднел тужба. Но и покрај тоа факт е дека со оглед на тоа што неговиот должник не го намирал своето побарување тужителот покасно ја поднел и тужбата, со предлог за платен налог. Очигледно е дека должникот на тужителот бил неспособен за плаќање со оглед на тоа што не ја платил својата обврска во определените рокови од фактурата туку платил дел од неа и тоа дури откако тужителот ја поднел тужбата против него односно во текот на траењето на постапката по тужбата што е констатирано во таа постапка и во пресудата ПЛ бр.1212/08 од 17.11.2009 година. Значи должникот на тужителот од доставување на фактурата од опомените за плаќање, па уште повеќе и од донесувањето на решението со кое е издаден платниот налог односно од 17.11.2008 година (решение ПЛ.бр.1212/08 од 17.11.2008 година) имал сознание за постоењето на долгот кон овде тужителот. Меѓутоа, околноста дека во рок од 90 дена по приемот на опомената за плаќање, ниту во

рок од 90 дена по приемот на пресудата со која е наложено плаќање на истиот долг, па ниту по истекот на 90 дена по правосилноста на таа пресуда не е платен долгот. Токму поради тоа, заклучок е на овој суд дека овој должник бил неспособен за исполнување на долгот односно не бил во состојба да го исполни побарувањето на доверителот бил инсолвентен во моментот кога ги продал основните средства на овде тужениот, па поради тоа не го исплатил истиот.

Овој суд прифаќа дека тужениот и должникот на тужителот на В. АДГ П. имале сознание дека го оштетуваат тужителот како доверител, со оглед на тоа што имале еден заеднички сопственик односно во периодот кога тужителот побарал плаќање на своето побарување од својот должник В. АДГ П., а уште повеќе кога е донесено решението за платен налог 17.11.2008 година, тужениот Г. и должникот на тужителот В. АДГ П. имале исти сопственици (ТД И. б. ДООЕЛ увоз-извоз и ГП П. И. ДОО Б.).

Со оглед на наведеното овој судот заклучи дека должникот В. АДГ П. знаел и можел да знае дека со превземеното располагање нанесува штета на своите доверители, односно меѓу нив и на тужителот, а исто така ова му било познато и на овде тужениот Г. ДООЕЛ С. во чија корист е превземено правното дејствие- купопродажбата на машини и возила извршена со фактурата бр... од 16.07.2009 година. Значи овој суд оцени дека на тужениот му било познато односно можело да му биде познато дека со ваквата купопродажба се нанесува штета на доверителите на В. АД П. ДООЕЛ С., од причини што тужениот заедно со ова правно лице имал исти сопственици-содружници кој согласно одредбите од ЗТД може и треба и се очекува да има сознание за состојбата на правните лица каде што се тие сопственици. Според овој суд тужениот како и неговиот содоговарач-должникот на овде тужителот В. АДГ П. имале сознание односно можеле да знаат дека со купопродажбата на 398 возила машини и опрема нанесуваат штета на тужителот како доверител, произлегува и од самите овластувања, права и обврски што ги имаат заедничките содружници на овие две правни лица согласно одредбите од ЗТД. Имено, сите содружници имаат право на учество во добивка, право на информираност, одговорност за обврските и др.

Имајќи ги предвид законските одредби за дејство на побивањето следувааше судот да утврди дека купопродажбата на машините и на опремата со фактурата број ... како правно дејствие го губи дејството спрема тужителот и тоа во висина на неговото побарување, а неговото побарување е утврдено со пресудата ПЛ1 1212/08 од 17.12.2009 година и се состои како од главен долг со определена камата и трошоци во таа постапка, како и трошоци по платниот налог.

Согласно чл.273 од ЗОО, ако судот го усвои тужбеното барање, правното дејствие го губи дејството само спрема тужителот и само толку колку што е потребно за исполнување на неговите побарувања.

Ваквиот став е преиначен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев1.бр.155/17 од 15.06.2017 година и потврдена е пресудата на Основниот суд Скопје II Скопје – ТС-321/14 од 27.03.2015 година.

Фактот што стварите над кои стечајниот доверител имал засновано законско заложно право не биле затекнати на лице место во моментот на отварање на стечајната постапка не е основ за утврдување на престанок на заложно право. Воспоставеното заложно право во период пред поднесување на предлогот за стечај може да престане само под услови предвидени со закон, а тужителот не доставил доказ дека ова право на тужениот престанало на еден од предвидените законски начини вклучително и според чл.145 од Законот за стечај в.в. со чл.234 од ЗСДСП.

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-2366/14 од 31.10.2014 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Велес со обжалената пресуда тужбеното барање на тужителот К. К. АД Производство и промет со градежни материјали В. - во стечај, со кое бара да се утврди дека правото на одвоено намирување - различното право на тужениот Р. М. – М. за ф. – У. Ј. П. - РД К. засновано врз ствари на тужителот и тоа: - движен имот - блок 16/40 - 24.507 парчиња; блок 20/40 - 17.773 парчиња; монта - ферт 16/42 - 26.200 парчиња, полна цигла - 20.440 парчиња, во вредност од 4.661.776,00 денари, по Решение бр.21-656851 од 21.08.2007 година; - движен имот - блок 16/25/40 - 200.00 парчиња во вредност од 7.600.000,00 денари, по Решение бр.21-656851-7/2 од 14.01.2008 година; - движен имот - блок 16/25/40 - 700.000 парчиња, во вредност од 22.365.000,00 денари, по Решение бр.21-21/03070-1678/1-7/2-1 од 11.02.2008 година, престанало, односно повеќе не постои и нема правно дејство спрема стечајната маса на тужителот како стечаен должник, како и барањето на тужителот за парничните трошоци во износ од 13.540,00 денари, го одбил како неосновано. Го задолжил тужителот на тужениот да му ги надомести парничните трошоци во износ од 26.400,00 денари, во рок од 8 дена од приемот на пресудата. Го одбил барањето на тужениот за надомест на трошоци во износ од уште 1.300,00 денари.

Жалбата е неоснована.

Првостепениот суд од изведените докази во текот на првостепената постапка ценети во смисла на член 8 од ЗПП, а постапувајќи и по дадените укажувања на второстепениот суд во одлуката ТСЖ.бр.1110/14 од 08.05.2014 година во фактичката состојба согласно чл.366 ст.1 од ЗПП, правилно утврдил дека врз основа на поведени постапки за присилна наплата на достасани, а неплатени даночни обврски на тужителот кон тужениот, заради обезбедување на наплатата на даночен долг тужениот со Решение воспоставил залог врз движен имот сопственост на тужителот и тоа, со Решение бр.21-656851-5/1 од 21.08.2007 година воспоставен бил залог, меѓу другото и врз готови производи - блок 16/40 - 24.507 парчиња, блок 20/40 - 17.773 парчиња, монта-ферт 16/42 - 26.200 парчиња и полна цигла - 20.440 парчиња, во вкупна вредност од 4.661.776,00 денари; со Решение бр.21-656851-7/2 од 14.01.2008 година воспоставен бил залог над готови производи - блок 16/25/40 - 200.00 парчиња

во вредност од 7.600.000,00 денари; и со Решение - блок бр.21-21/03070-1678/1-7/201 од 11.02.2008 година воспоставен бил залог над готови производи - блок 16/25/40 - 700.000 парчиња во вредност од 22.365.000,00 денари. По предлог за отворање на стечајна постапка поднесен на ден 23.11.2012 година од страна на тужениот како доверител преку Државно правобранителство на РМ Велес, со Решение ТС.бр.110/12 од 07.02.2013 година Основен суд Велес над тужителот како должник била отворена стечајна постапка. Во Службен весник на РМ бр.24 од 15.02.2013 година бил објавен оглас со кој биле повикани доверителите да ги пријават до стечајниот управник своите побарувања, како и различни права на подвижните предмети, над правата на тужителот као стечаен должник, како и над неговиот недвижен имот. Тужениот во стечајната постапка до стечајниот управник пријавил парично побарување и различно право врз основа на залог за обезбедување на даночен долг, помеѓу другото и по погоре цитираните три решенија за воспоставен залог врз движен имот - готови производи сопственост на тужителот. По произнесување на стечајниот управник со Табела - Шема на пријавени побарувања и по одржано испитно рочиште, со Решение СТ.бр.110/12 од 10.09.2013 година на Основен суд Велес на тужениот му било утврдено парично побарување од повисок исплатен ред во износ од 229.884.070,00 денари, како и право на одвоено намирување - различно право и тоа, хипотека врз недвижен имот на тужителот за износ од 80.387.320,00 денари и заложно право врз движен имот - опрема на тужителот за износ од 46.483.763,00 денари, додека оспорено му било парично побарување во износ од 4.636.934,00 денари како и право на одвоено намирување - различно право над движен имот - готови производи погоре цитирани по вид и количина според решенијата на тужениот бр.21-656851-5/1 од 21.08.2007 година, бр.21-656851-7/2 од 14.01.2008 година и бр.21-21/03070-16781-7/2-1 од 11.02.2008 година. Причина за оспорување на различното право било тоа што овие производи не биле пронајдени во кругот на должникот.

Врз основа на вака правилно и целосно утврдената фактичка состојба правилно првостепениот суд го применил материјалното право кога одлучил како во изреката на обжалената пресуда. При тоа правилно првостепениот суд се повикал на примена на одредбите од чл.177 став 1 и став 2 од ЗПП, чл.91 став 2 од Законот за стечај, чл.89 став 6, чл.128 став 1, чл.132 и чл.145 од истиот закон, како и одредбите од чл. 225, чл.226 став 1 и став 4 и чл.234 од Законот за сопственост и други стварни права. Ова правилно застанувајќи на становиште дека согласно чл.234 од ЗСДСП правото на залог може да престане само под услови и на начин определени со закон. Во оваа смисла, како последица на отворање на стечајна постапка во Законот за стечај е предвидена категорија престанок на заложно т.е. различно право по сила на закон само доколку истото е стекнато во последните 90 дена пред поднесување на предлогот за отворање на стечајна постапка или потоа, како што е децидно предвидено во чл.145 од Законот за стечај. При состојба кога тужениот се стекнал со законско заложно право во 2007 и 2008 година, далеку пред поднесување на предлогот за стечај кој бил поднесен до судот на ден 23.11.2012 година, по наоѓање на овој суд правилен е заклучокот на првостепениот суд дека во случајот не се исполнети законските претпоставки да се утврди дека различното право на тужениот над предметите наведени во изреката на пресудата престанало и дека повеќе не постои и нема правно дејство спрема стечајната маса на тужителот.

Во жалбата тужителот укажува дека првостепениот суд погрешно постапил кога одлучил како во изреката на обжалената пресудата бидејќи правото на сопственост може да постои само на постоечка ствар, така што врз ствари кои не постојат не може да постои стварно право, а дека во конкретниот случај тужителот како стечаен должник не ги поседувал стварите што значи дека нема право на сопственост над тие ствари па дека е невозможно да постои порано воспоставено заложно право, а со тоа и дека тужителот не може да ги предаде стварите кои не ги поседува, а тужениот не може да го реализира разлачното право. Ова од причина што воспоставеното заложно право на тужениот може да престане само под услови точно утврдени со закон, а во конкретниот случај тужителот не доставил ниту еден доказ дека ова право на тужениот престанало на еден од начините предвидени токму со законот. Оттука неоснован е жалбениот навод дека е погрешна оценката на првостепениот суд дека во случајот не се исполнети законските претпоставки да се утврди дека разлачното право на тужениот престанало. Фактот што стварите над кои еден разлачен доверител имал засновано законско заложно право не биле затекнати на лице место во моментот на отворање на стечајната постапка не претставува основ за утврдување на престанок на заложно право предвидено со ниту една законска одредба, па аналогно на тоа истото не претставува ниту основ за оспорување на пријавеното разлачно право во стечајната постапка, а како што впрочем правилно констатирал и првостепениот суд.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев1.бр.47/15 од 24.02.2015 година.

Со оглед да тужителот во текот на постапката не доставил доказ дека поради исклучувањето од напојување со електрична енергија извршено од тужениот истиот вклучил агрегат и потрошил и набавил определена количина на гориво за работа на агрегатот, не е доказ дека агрегатот бил навистина употребен и горивото навистина набавено, ова во отсуство на докази согласно чл.205 од ЗПП в.в. со чл.141 и 142 од Законот за облигациони односи и затоа тужениот не е во обврска да ја исплати на тужителот бараната сума на име надомест на материјална штета.

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-2643/14 од 14.01.2016 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителот, па го задолжил тужениот да му плати на тужителот на име претрпена материјална штета во износ од 498.960,00 денари, со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му

претходело на тековното полугодие, зоглемена за 10 процентни поени, сметано од денот на пресудувањето 03.04.2014 година па до конечната испалта проади неосновано исклучување на електрична енергија на тужителот во периодот од 22.07.2011 година од 08,00 часот до 26.07.2011 година до 20,00 часот. Истовремено го задолжил тужениот да му ги надоемсти на тужителот трошоците во постапката во вкпуен износ од 51.878,00 днаери во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Апелациониот суд Скопје со пресуда ТСЖ-2643/14 од 14.01.2016 година, жалбата на тужителот, ја усвои, а пресудата на Основниот суд Куманово ТС-14/14 од 03.04.2014 година, ја преиначи и тужбеното барање на тужителот Друштво за производство и трговија на големо и мало З. К. М. ДООЕЛ експорт-импорт од К. со кое бара да се задолжи тужениот ЕВН од С. да му плати на тужителот на име претрпена материјална штета износ од 498.960,00 денари со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зоглемено за 10 процентни поени сметано од денот на пресудувањето 03.04.2014 година па до конечната испалта проади неосновано исклучување на електрична енергија на тужителот во периодот од 22.07.2011 година од 08,00 часот до 26.07.2011 година до 20,00 часот, како и да му ги надомести парничните трошоци, го одби како неосновано.

Жалбата е основана.

По оценка на овој суд, првостепениот суд погрешно го применил материјалното право, на што основано се укажува во изјавената жалба од тужителот, а ова од следните причини:

Имено, врз основа на изведените и правилно ценети докази во текот на постапката првостепениот суд утврдил дека тужителот поседува деловен простор кој што се состои од управна зграда, млин, пекара, силос за жито и вага на ул... во К. и на истиот основна дејност согласно впишаните податоци во Централниот регистар на РМ му претставува производство на леб, слатки, колачи, торти во свежа состојба и бисквити - кекси, додека тужениот е компанија која што се занимава со дистрибуција на електрична енергија. На ден 19.7.2011 година од страна на тужениот до тужителот било упатено писмено барање за пристап на отчитување на броилото, при што сега тужениот го известил тужителот дека за месец 6/2011 година не е отчитано броилото за потрошена електрична енергија од причина што монтерските екипи на тужениот немале пристап и увид на броилото кое што се наоѓа на ул... во К. Воедно го известиле сега тужителот дека секој месец наидуваат во попреченост при отчитувањето на броилото, заради што го замолиле во рок од 2 дена да обезбеди пристап до истото, или да обезбеди пристап до поставувањето модем, со цел истото да се отчитува далечински. Сега тужениот исто така навел дека во спротивно ќе биде принуден да изврши прекин на доставувањето на електрична енергија. Од страна на тужителот на тужениот му било одговорено дека во секое време може да дојде и да го отчита броилото. На ден 22.7.2011 година во 08,00 часот тужениот ја исклучил електричната енергија на далекуводот којшто се наоѓа пред влезот на

тужителот, со што објектите на тужителот останале без напојување со електрична енергија. По однос на овој настан тужителот до Основниот суд Куманово на ден 25.7.2011 година поднел тужба со посебен предлог за издавање на временна мерка. Постапувајќи по истата, Основниот суд Куманово во предметот ТС.бр.100/11 на ден 26.7.2011 година донел решение со кое го усвоил предлогот на сега тужителот за издавање на привремена мерка и му наложил на сега тужениот веднаш по приемот на решението да ја воспостави првобитната положба на начин што ќе изврши прилкучување на електричната енергија на далноводот пред влезот на млинот и пекарата на тужителот на ул. .. во К. и во иднина да се воздржува од вакво или слично смеќавање. По однос на истата тужба Основниот суд Куманово на ден 31.10.2011 година го донел решението ТС.бр.100/11 со кое се усвоило тужбеното барање на тужителот и се утврдило дека сега тужениот на ден 22.07.2011 година извршил смеќавање на владението на тужителот за користење на електрична енергија, на начин што неовластено ја исклучил струјата на далекуводот што се наоѓа на влезот на млинот и пекарата на тужителот на ул... во К. Во ова решение судот утврдил дека тужениот без претходно преддупредување го исклучил тужителот од напојување со електрична енергија и покрај тоа што тужителот редовно плаќал надомест за потрошена електрична енергија, со напомена дека последните фактури за петти и шести месец биле платени, како такви биле евидентирани во аналитичката картица на тужениот, од што се утврдило дека тужителот до моментот на исклучувањето немал никаков долг спрема тужениот. Судот примил за утврдено и тоа дека од причина што основната дејност на тужителот се состои во откуп на жито мелење на жито и производство на леб и бели пецива во Куманово и пошироко истиот по исклучувањето на електричната енергија, а се со цел да продолжи со континуирано производство на своите производи морал да изврши реорганизација во работењето како би ги одржал основните функции, заради што морал да го вклучи агрегатот кој работи на дизел гориво и произведува 180 киловати електрична енергија. Агрегатот во периодот додека тужителот бил исклучен од напојувањето со електрична енергија ако работел 24 часа дневно за периодот од 22.07.2011 година од 08,00 часот наутро, кога било извршено исклучувањето до 26.07.2011 година до 20,00 часот вечерта кога електричната енергија била повторно воспоставена кај тужителот од страна на тужениот, агрегатот потрошил дизел гориво во вкупен износ од 498.960,00 денари што претставува вкупно 108 часа имајќи во предвид дека за еден час се троши 70 литри дизел гориво, што го дава износот од 7.560 литри потрошено дизел гориво. Имајќи во предвид дека цената на еуро дизелот во спорниот период изнесувала 66 денари и за 1 литар дизел гориво, се добивал вкупниот износ од 498.960,00 денри, што претставувал утужениот износ на тужителот.

По оценка на овој суд првостепениот суд одлучувајќи на погоре наведениот начин погрешно го применил материјалното право.

Имено, согласно одредбата од чл.141 од ЗОО, тој што ќе му причини штета на друг должен е да ја надомести, доколку не ќе докаже дека штетата настанала без негова вина.

Согласно чл.142 од ЗОО, штетата е намалување на нечиј имот (обична штета) и спречување на негово зголемување (испуштена корист), како

и нанесување на друга физичка или душевна болка или страв (нематеријална штета).

Во оваа смисла, ако се има во предвид погоре утврдената фактичка состојба по предметот, ако се има во предвид фактот дека тужителот во поткрепа на своето тужбено барање за надомест на штета не доставил ниту еден доказ во поглед на тоа дека поради тоа што бил исклучен од напојување со електрична енергија од страна на тужениот, истиот вклучил агрегат, дека навистина потрошил и набавил 7.560 литри дизел гориво за работа на агрегатот и покрај тоа што товарот на докажување во смисла на чл.205 од ЗПП, во конкретниот случај е на негова страна, како и ако се има во предвид фактот дека во смисла на погоре цитираните законски одредби за да настане одговорност за надомест на штета, потребно е да бидат исполнети следните претпоставки: субјект на облигационо правниот однос - штетник и оштетен, штета, штетно дејствија, причинско - последична врска помеѓу штета и штетното дејствије и основ на одговорноста кој може да биде вина (субјективна одговорност) или постоење на предмет или дејност од кои произлегува зголемена опасност од штета за околината, по оценка на Апелациониот суд Скопје, тужениот не е во обврска да му го исплати на тужителот предјавениот износ на име надомест на штета. Овој суд наоѓа за потребно да укаже и дека доколку се прифати дека тужителот навистина вклучил агрегат и ја набавил погоре наведената количина на дизел гориво, во секој случај на истиот не би му следувала во целост предјавената штета, кога всушност преставува набавна цена на дизел горивото, туку евентуално би му следувала разликата од платената цена за набавената количина на гориво до износот кој би го платил за потрошена електрична енергија во утужениот период. Од друга страна, приложеното вештачење претставува само математичка пресметка, а не и доказ дека агрегат навистина бил употребен, а горивото набавено.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев1.бр.95/16 од 17.05.2017 година.

3.4. СПОРОВИ ОД РАБОТНИ ОДНОСИ

Наредбата донесена од ВД Директорот на ЈЗУ со која на тужителката и се забранува да врши операции на катаракта со фако метода не претставува акт со кој се утврдува одговорност за дисциплинска повреда во смисла на Законот за здравствена заштита, ниту одлука со која се повредува право на работникот која може пред надлежен суд да ја оспорува. Предмет на спор може да биде само одлука на работодавачот со која на работникот не му се обезбедуваат или му се повредуваат правата од работен однос, а наредбата не претставува таква одлука ниту по форма, ниту по содржина, чија законитост тужителката за прв пат ја напаѓа со тужбата.

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ- 291/15 од 17.02.2016 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје 2 Скопје со обжалената пресуда делумно го усвоил тужбеното барање на тужителката и ја поништил како незаконита Наредбата бр.032662/2 од 19.08.2014 година, донесена од ВД. Директорот на ЈЗУ Градска Општа болница 8-ми Септември Скопје, со која се прекршени правата кои произлегуваат од работен однос на тужителката Прим. Др.А.К.П., односно со која Наредба и се забранува на тужителката да врши операции на каракта со фако метода и се упатува на доусовршување. Го задолжил тужениот да и ги надомести на тужителката трошоците сторени во текот на постапката во вкупен износ од 22.649,00 денари. Тужбеното барање на тужителката со кое бара да се задолжи тужениот да ја воспостави претходната состојба која постоела до донесување на наредбата бр.03-2662/2 од 19.08.2014 година, како и поголемото барање на тужителката за трошоци во постапката го одбил како неонсовано.

Со пресуда Апелациониот суд Скопје РОЖ-291/15 од 17.02.2016 година жалбата на тужениот, ја усвои и пресудата на Основниот суд Скопје 2 Скопје РО.бр.949/14 од 23.01.2015 година во обжалениот дел во ст.1, ст.2 и ст.3 од изреката, ја преиначи така што тужбеното барање на тужителката Др.А.К.П. од С. со кое бара да се поништи како незаконита Наредбата бр.03-2662/2 од 19.08.2014 година, донесена од ВД. Директорот на ЈЗУ Градска Општа болница 8-ми Септември Скопје, со која се прекршени правата кои произлегуваат од работен однос на тужителката Прим. Др.А.К.П., односно со која Наредба и се забранува на тужителката да врши операции на каракта со фако метода и се упатува на доусовршување, како и барањето за трошоци во постапката го одби како неосновано.

Жалбата е основана.

Имено во текот на постапката врз основа на предложените и изведени докази првостепениот суд утврдил фактичка состојба како во образложението на пресудата, па на така утврдената фактичка состојба овој суд најде дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога тужбеното барање на тужителот го усвоил, и утврдил дека спорната наредба со која се прекршени правата кои произлегуваат од работен однос на тужителката Прим. Др.А.К.П., односно со која Наредба и се забранува на тужителката да врши операции на каракта со фако метода и се упатува на доусовршење била донесена од неовластено лице спротивно на законските одредби од чл.261, чл.294, чл.295, чл.296, чл.297 и чл.298 од Законот за здравствена заштита, истата не може да произведува правно дејство

Апелациониот суд Скопје, смета дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право, кога тужбеното барање на тужителката го усвоил, односно овој суд смета дека тужбеното барање на тужителката е неосновано, од следните причини:

Со тужбата тужителката бара да се поништи како незаконита Наредбата бр.03-2662/2 од 19.08.2014 година, донесена врз основа на чл.29 од Статутот на ЈЗУ ГОБ „8-ми септември“ - Скопје, а во врска со Извештајот бр.5758/1 од Комисија за извршен стручен надзор на работата на Одделот за офталмологија формирана од Министерство за здравствени од страна на ВД. Директорот на ЈЗУ Градска Општа болница 8-ми Септември Скопје, со која, според тужителката, се прекршени правата кои произлегуваат од работен однос на тужителката Прим. Др.А.К.П., односно со која Наредба и се забранува на тужителката да врши операции на каракта со фако метода и се упатува на доусовршување.

Меѓутоа, по наоѓање на овој суд, во конкретниот случај спорната наредба според својата содржина и последица, не може да биде предмет на спор од причина што не пертставува акт- конечна одлука донесена од страна на тужениот - работодавачот во смисла на одредбата од чл.181 од ЗРО со која работодавачот не му обезбедува некое право или крши кое било од правата на работникот од работен однос, односно истата не преставува одлука на работодавачот со кое е повредено право на работник во смисла на одредбата од чл.181 од ЗРО, за да може истиот да се оспорува пред надлежен суд, како во конкретниов случај. Предмет на спор може да биде само одлука на работодавачот со која на работникот не му ги обезбедува правата од работниот однос или крши било од неговите права од работниот однос.

Видно од наредбата бр.03-2662/2 од 19.08.2014 година, донесена врз основа на чл.29 од Статутот на тужениот ЈЗУ ГОБ „8-ми септември“ - Скопје, а во врска со Извештајот бр.5758/1 од Комисија за извршен стручен надзор на работата на Одделот за офталмологија формирана од Министерство за здравствени од страна на ВД. Директорот на ЈЗУ Градска Општа болница 8-ми Септември Скопје, произлегува дека на тужителката и се овозможува да врши операции на катаракта со екстракапсуларна калсична метода, а и се забранува да врши операции на катаракта со фако метода и за што се упатува на доусовршување за изведување на операции со фако метода во установа по незин избор, од што се заклучува дека спорната наредба ни по својата форма

не може да биде предмет на судска заштита, истата нема ни увод, ни изрека ни образложение во смисла на одредбата од чл.72 и чл.74 од ЗРО.

Од друга страна, наредбата како интерен акт работодавачот сега тужениот пред се е предвидена во Статутот на тужениот, и со истата тужителката се упатува на доусовршување за подобро извршување на своите должности како офталмохируг заради неопходно потреба да се заштитат здравјето и животите на пациентите.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев3.бр.122/16 од 12.07.2017 година во која повисокиот суд се повикува на чл.208 и 209 од Законот за здравствена заштита.

Нема стекнување без основ на страна на тужениот РМ-В. на РМ како оснивач на НУ- В. Ф. за неисплатени плати и надоместоци досудени во корист на тужителот со правосилна пресуда, како и за парнични трошоци во ликвидациона постапка против Националната установа во која постапка тужителот го пријавил своето побарување.

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ-1463/14 од 30.09.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје 2 Скопје со обжалената пресуда го одбил како неосновано прецизираното тужбено барање на тужителот да се задолжи тужениот да му исплати на тужителот на име стекнување без основ износ од 2.395.576,00 денари утврден со правосилна и извршна пресуда на Основниот суд Скопје I Скопје П.бр.3721/98 од 24.04.2003 година, со законска затезна камата согласно ЗВСЗК сметано од 04.11.1998 година до 31.01.2010 година а од 01.02.2010 година со законска казнена камата до исплатата и тоа износ од 10.203 евра со домицилна камата што се плаќа на орочени средства по видување сметано од 01.01.2002 година до исплатата, а во денарска противвредност по среден курс на НБ на РМ на денот на исплатата, да му исплати домицилна камата што се плаќа на орочени средства по видување на износ од 20.000 германски марки за периодот од 29.01.1997 година до 31.12.2001 година пресметани во евра според курсот 1 евро=1,95583 германски марки, а потоа вака пресметаната камата во евра да му ја исплати во денарска противвредност по средниот курс на НБ на РМ што ќе важи на денот на исплатата како и да му досуди на име досудени процесни трошоци износ од 241.720,00 денари со законска казнена камата сметано од денот на пресудувањето 24.04.2003 година до исплатата, како и да му ги надомести трошоците по постапката.Судот го задолжил тужителот да му ги надомести процесните трошоци на тужениот во износ од 17.160,00 денари.

Жалбите се неосновани.

Во изјавената жалба тужителот наведува дека тужениот ја донел одлуката за престанок на Националната установа Филмски Центар В. Ф.-С. врз основа на чл.35 и 36 од Законот за установите и постапката за ликвидација е покрената по предлог на тужениот како нејзин основач, што значи дека долгот на згасната установа согласно чл.72 ст.2 Законот за установите преминал на нејзиниот основач односно на тужениот, како и дека применувајќи го чл.23 од Законот за култура судот го прекршил правилото за временска важност на законите бидејќи чл.23 од Законот за култура е укинат во 2012 година а долговите на згаснатата установа се утврдени со правосилни пресуди од 2007 и 2010 година што значи пред да стапи во сила измената на Законот за култура. Исто така се наведува дека тужителот бара стекнатото без основ кое му го должи В. Ф. да биде исплатено од страна на Владата на РМ како основачна В. Ф. па оттука и потребата да се прави разлика во природата на обврската кој ја има В. Ф. спрема тужителот и обврската која ја има Владата на РМ спрема тужителот.

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи на тужителот, но истите ги одби како неосновани. Имено, согласно чл.1 ст.2 од Законот за установите(Сл.весник на РМ број 32/2005 од 11.05.2005 година), одредбите од овој закон имаат супсидиерна примена и се применуваат доколку со друг закон поинаку не е определено. Видно од дејноста на Националната установа која е од областа на културата, лекс специјалис е Законот за култура. Обврската на тужениот за да превзема односно да извршува исплата на плати, хранарина и превоз како и уплата на придонеси за ПИО утврдена со чл.23 од Законот за култура, престанала со изменување на наведениот закон односно со чл.3 од Законот за изменување и дополнување на Законот за култура.

Чл.23 од Законот за култура (Сл.весник на РМ 59/03 од 18.09.2003 година) предвидува дека основачот одлучува за престанок на установата и доколку истата не ја врши дејноста утврдена со актот за основање и законот или престане интересот за чие остварување е основана, имотот, правата и обврските на установата ги превзема основачот.

Меѓутоа, со Законот за изменување и дополнување на Законот за култура (Сл.весник на РМ бр.136 од 05.11.2012 година), согласно чл.3 од истиот, членот 23 од Законот за култура се брише. Според ова, имајќи ја во предвид одредбите од чл.3 од Законот за изменување и дополнување на Законот за култура, престанува обврската на Владата на РМ за преземање на правата и обврските на Националната установа В. Ф., поради што и по оценка на овој суд правилно првостепениот суд утврдил дека во конкретниот случај не може да стане збор за стекнување и правилно постапил кога го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот. Со оглед на тоа што тужителот го пријавил своето парично побарување во ликвидационата постака и истото му било утврдено, тужителот своето право ќе го остварува во рамките на ликвидационата постапка покрената врз Национална установа В. Ф. С.

Неоснован е и жалбениот навод дека оваа парница не е за исплатени плати туку е по основ на одговорност за друго основано правно лице што значи дека е редовен граѓански спор и треба да биде решаван од редовен граѓански судија од парнично одделение. Ова од причина што согласно чл.341 ст.2 од

ЗПП ако странката во текот на првостепената постапка не истакнала приговор за застареност или приговор за пребивање, односно некој друг материјално-правен или процесуално правен приговор за прашања на кои првостепениот суд не внимава по службена должност, странката тој приговор не може да го изнесе во жалбата. Имајќи ја во предвид содржината на наведената законска одредба, со оглед дека во конкретниот случај тужителот во текот на постапката пред првостепениот суд не истакнал приговор на функционална ненадлежност, не може сега во жалбена постапка да го истакнува овој приговор.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.189/16 од 22.06.2017 година.

Во случај на поништено решение со кое е откажан договорот за вработување и во отсуство на конечно решение за откажување на договорот за вработување, без постоење на правосилна пресуда за утврдена вина на страна на работодавачот, неосновано е тужбеното барање да се утврди незаконит престанок на работниот однос врз основа на претходно поништено решение за отказ и за враќање на работа.

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ-434/14 од 04.02.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда го усвоил прецизираното тужбено барање на тужителката и утврдил незаконит престанок на работниот однос на тужителката врз основа на претходно поништено решение за отказ од тужениот бр.04-025343/12-0035 од 13.11.2012 година, како и го задолжил тужениот да ја врати тужителката на работа на работно место цариник во Ц.И. Д. Б., отсек за патнички промет во царинарница К., да ја пријави како вработено лице во Агенцијата и да и овозможи користење на сите права од работен однос. Истовремено судот го задолжил тужениот да и ги надомести процесните трошоци на тужителката во вкупен износ од 15.424,00 денари.

Со пресуда на Апелационен суд Скопје РОЖ-434/14 од 04.02.2015 година жалбата на тужениот, е усвоена пресудата на Основниот суд Скопје II Скопје РО-868/13 од 20.12.2013 година, е преиначена така што тужбеното барање на тужителката Д.П. од К. П. со кое бара да се утврди незаконит престанок на работниот однос врз основа на предходно поништено решение за отказ од тужениот број 04-025343/12-0035 од 13.11.2012 година и да се задолжи тужениот М. Ф. Ц. У. на РМ да ја врати тужителката на работа на работно место цариник во Ц.И.Д. Б., отсек за патнички промет во царинарница К., да ја пријави како вработено лице во Агенцијата и да и овозможи користење на сите права од работен однос, како и да и ги надомести трошоците во постапката, е одбиено како неосновано.

Жалбата е основана.

Првостепениот суд врз основа на изведените докази во текот на постапката утврдил дека тужителката во редовен работен однос кај тужениот на работно место цариник во Ц. И. Д. Б., Отсек за патнички промет во царинарница К.. Со решение број 04-025343/12-0035 од 13.11.2012 година донесено од страна на директорот на тужениот, по спроведена дисциплинска постапка на тужителката и бил откажуван договорот за вработување со отказан рок од еден месец поради кршење на работниот ред и дисциплина на начин што постапила спротивно на член 4 став 2 од Кодексот на однесување на царинските службеници и член 73-а, став 1, алинеја 23 од Законот за царинска управа. Незадоволна од вака донесеното решение тужителката во законски предвидениот рок поднела приговор по кој Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен донела решение РО.бр.0901-452 од 24.12.2012 година со кое приговорот на тужителката бил усвоен а оспореното решение поништено и предметот вратен на повторно одлучување. Тужениот без да ја сочека второстепената одлука извршил одјавување на тужителката во Агенцијата за вработување со престанок на работниот однос од 21.12.2012 година заверено од Агенцијата со печат од 31.12.2012 година. Бидејќи тужителката не ја оспорила второстепената одлука која подразбира дека не и престанал договорот за вработување односно останува во важност договорот за вработување поднесе писмено барање до тужениот, во рок од три дена од приемот на истото, тужениот да ја пријави тужителката како вработено лице во Агенцијата. Во писмен одговор на барањето од 09.01.2013 година тужениот навел дека тужителката е одјавена од Агенцијата за вработување и нема статус на вработено лице бидејќи второстепената комисија одлучила по приговорот по истекот на рокот за одлучување.

Одлучувајќи за тужбеното барање на тужителката во делот во кој бара утврдување незаконит престанок на работниот однос врз основа на поништено решение за отказ од тужениот бр.04-025343/12-0035 од 13.11.2012 година, првостепениот суд не се впуштил во оценка на причините поради кои е донесено оспореното решение за откажување на договорот за вработување со образложение дека со второстепена одлука истото било поништено и предметот бил вратен кај тужениот на повторно одлучување, со образложени причини за поништување на решението за отказ, па како тужениот не постапил по донесената второстепена одлука од надлежната Комисија како второстепен орган, судот одлучил тужбеното барање на тужителката во делот за враќање на работник на работа да го усвои бидејќи решението за престанок на работен однос на тужителката е поништено и договорот за вработување и статусот на тужителката како вработено лица кај тужениот е во сила.

Апелациониот суд Скопје, смета дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право, кога го усвоил тужбеното барање на тужителката, од следните причини:

Според чл.102 од ЗРО, ако судот донесе правосилна одлука со која е утврдено дека на работникот незаконски му престанал работниот однос, работникот има право да се врати на работа, ако тоа го бара. Според став 2 од

истиот член покрај враќањето на работа, работодавачот е должен на работникот да му исплати надомест на штета согласно со закон, колективен договор и договорот за вработување и да му уплати придонеси за задолжително социјално осигурување.

Согласно чл.40 ст.2 од ЗРО ако поинаку не е договорено, работодавачот на работникот е должен да му ги обезбеди сите потребни средства и работен материјал, за да може непречено да ги исполнува своите обврски и да му овозможи слободен пристап до деловните простории.

Имајќи ја во предвид содржината на горе цитираните законски одредби произлегува дека враќањето на работник на работа е врзано со основот за барање за поништување на решение за престанок на работен однос, што значи дека во случај на незаконит престанок мора да има утврдено вина од страна на работодавачот со правосилна пресуда за да може работникот - тужителката да бара враќање на работа, и тоа исклучиво судот може да ја врати тужителката на работа само доколку утврди незаконит престанок со одлука на работодавач.

Во случајот, со оглед на тоа дека барањето за поништување на одлуката за откажување на договорот за вработување како незаконито е одбиено како неосновано а чл.102 ст.2 од ЗРО е врзан со ст.1 од истиот член произлегува дека немаме конечно решение за откажување на договорот за вработување. Тужителката остварувањето на своето право може да го бара согласно чл.40 ст.2 од ЗРО, бидејќи договорот за вработување на тужителката е полноважен.

Ваквиот став е прифатен со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев3.бр.115/15 од 23.11.2016 година.

Во услови кога работникот – тужителот со одлука на работодавачот е упатен на службено патување заради тренинг, заради одржување и унапредување на способноста за работа на работното место во согласност со потребите на работниот процес, нема основ за надомест за одвоен живот согласно чл.113 ст.1 3 од ЗРО и чл.35 ст.1 ал.4 и 5 од Општиот колективен договор за приватниот сектор. Тужителот не бил упатен ниту распореден во Р. да извршува работни задачи во странство, туку бил упатен на тренинг, во кој период му биле обезбедени сместување, превоз и сите останати трошоци в.в. Со таквиот престој.

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ-1520/14 од 04.11.2015 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Кавадарци со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителот и го задолжил тужениот да му исплати на тужителот на

име надомест за одвоен живот за период од 19.01.2014 година до 15.02.2014 година износ од 280 евра во денарска противвредност од 17.220,00 денари, со камата, како и да му ги надоемсти процесните трошоци во износ од 9.530,00 денари.

Апелациониот суд Скопје со пресуда РОЖ-1520/14 од 04.11.2015 година, жалбата на тужениот ја усвои пресудата на Основниот суд Кавадарци РО.бр.44/14 од 24.10.2014 година, ја преиначи така што тужбеното барање на тужителот В.Д. од К. да се задолжи тужениот Друштво за производство на електрична електронска опрема за моторни возила ДММ Д. М. М. ДООЕЛ, увоз-извоз К. да му исплати на тужителот на име надомест за одвоен живот за период од 19.01.2014 година до 15.02.2014 година износ од 280 евра во денарска противвредност од 17.220,00 денари, со камата како и барањето за трошоци во постапката е одбиено како неосновано.

Жалбата е основана.

Имено во текот на постапката врз основа на предложените и изведени докази првостепениот суд утврдил фактичка состојба како во образложението на пресудата, па на така утврдената фактичка состојба овој суд најде дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога тужбеното барање на тужителот го усвоил, и утврдил дека тужениот е должен да му исплати на тужителот надомест за одвоен живот согласно со одлуката од 22.01.2014 година бидејќи укинувањето на правото за надомест за одвоен живот со новата одлука од 22.01.2014 година е незаконито од причина што со интересен акт не можат да се укинат за работниците права кои се утврдени со закон и колективен договор.

Апелациониот суд Скопје, смета дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право, кога тужбеното барање на тужителот го усвоил, односно овој суд смета дека тужбеното барање на тужителот е неосновано, од следните причини:

Неспорно е дека по одржувањето на состанокот на 15.01.2014 година, управителот на тужениот, донел поединечно за секој од упатените вработени во С. одлука за упатување на службено патување во странство која за тужителот В. е заведено во евиденција на тужениот под бр.02-89-1/2014 на ден 17.01.2014 година во која е наведено дека тужителот како работник се упатува на службено патување во Р. на тренинг, заради одржување и унапредување на способноста за работа на работното место во согласност со потребите на работниот процес и дека трошоците кои ќе произлезат од патувањето и тренингот ќе бидат надоместени од страна на тужениот согласно закон и Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството.

Неспорно е дека за време на престојот и тренингот во Р., на сите од групата им било обезбедено хотелското сместување, превоз до местото на обавувањето на тренингот како и храна сите трошоци им биле подмирани од страна на тужениот по враќањето од Р. во Македонија.

Неспорно е дека по враќањето од тренингот во странство, тужениот не му го исплаќал износот од по 10 евра за секој ден од обуката, кој за 28 дена изнесувал 280 евра.

Неспорно е дека тужениот донел Одлука со која престанува да важи одлуката за исплата на надомест за одвоен живот заведена под бр.02-150-1 на 23.01.2014 година, а била донесена на 22.01.2014 година.

Меѓутоа, согласно чл.35 ст.1 ал.4 и ал.5 од Општиот колективен договор за приватен сектор од областа на стопанството, кој што има примена во конкретниот случај, Работникот има право на надомест на трошоците поврзани со работата, утврдени со закон и колективен договор и тоа: надомест за одвоен живот од семејството во висина утврдена со колективен договор на ниво на дејност, односно на ниво на работодавач но не помалку од 60% од основицата, и ; надомест за одвоен живот се исплатува кога работник е распореден односно упатен на работа надвор од седиштето на фирмата или надвор од местото на постојаното живеалиште. Во ст.3 од истата одредба е наведено дека: Основицата за пресметување на надоместоците на работниците претставува просечната месечна нето плата по работник во РМ исплатена во последните три месеци.

Додека во одредбата од чл.113 ст.1 и ст.3 од ЗРО е предвидено дека Работникот има право на надомест на трошоци поврзани со работата за службено патување и за одвоен живот од семејството, а висината, основицата и рокот за пресметување и исплата на надоместокот на овие трошоци се утврдува со закон и колективен договор.

Согласно со горе наведената содржина на цитираните одредби произлегува дека работникот има право на надомест за трошоци за одвоен живот кога истиот е распореден односно упатен на работа надвор од седиштето на фирмата или надвор од местото на постојаното живеалиште и подолго време е одвоен од семејството. Ова значи дека правото на надоместок за одвоен живот од семејството е таков надоместок кој му се исплатува на работникот поради фактот дека истиот во определен период е упатен или распореден да ги извршува работните задачи за потребите на работодавачот надвор од местото на живеење, со што би бил одвоен од неговото семејство.

Постоењето односно непостоењето на било каква одлука како акт на работодавачот е од ирелевантно значење за оваа правна ситуација, од причина што во конкретниот случај се работи за право утврдено со закон, а чија висина, основица и рок за пресметување и исплата се утврдува со колективен договор односно закон, и истата се остварува долколу бидат исполнети пропишаните услови а тоа е да работникот биде упатен или распореден на работа надвор од седиштето на фирмата или надвор од местото на постојаното живеалиште, односно поради потребите на работодавачот биде упатен работните задачи да ги извршува надвор од местото на постојано живеење на неговото семејство, што не е случај во конкретната правна работа.

Предвид горе наведеното, по наоѓање на овој суд, во услови кога тужителот со одлука на работодавачот е упатен на службено патување на

тренинг, заради одржување и унапредување на способноста за работа на работното место во согласност со потребите на работниот процес, не може во конкретната правна работа да стане збор за надомест за одвоен живот бидејќи тужителот ниту е упатен ниту е распореден на работа односно на извршување на работните задачи во странство туку е упатен на тренинг, па оттука не се исполнети законските услови од чл.чл.35 ст.1 ал.4 и ал.5 од Општиот колективен договор за приватен сектор од областа на стопанството и чл.113 ст.1 и ст.3 од ЗРО.

Кога од страна на тужениот – М. О. е донесено правосилно решение со кое тужителот бил овластен да извршува работи и задачи од друго работно место и е донесено правосилно решение со кое му е признаено право на исплата на додаток на плата за извршување на работни задачи од друго работно место, предвидени во чл.14 ст.1 и 2 од Колективниот договор на М. О., тужителот ги исполнил условите за стекнување на право за додаток на плата во висина од 10% за извршување работни задачи на друго работно место, кој додаток ја сочинува основната компонента на платата на државниот службеник.

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ- 1112/15 од 11.05.2016 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Основниот суд Скопје II Скопје со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителот и го задолжил тужениот да му исплати на тужителот на име додаток на плата за извршување на работни задачи на друго работно место за период од 01.08.2013 година до 31.01.2015 година да му исплати износ од 48.616,00 денари со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието штому претходело на тековното полугодие, зголемена за 8 процентни поени сметано од 27.03.2015 година од денот на поднесување на тужбата до исплатата, како и го задолжил тужениот да уплати на име на тужителот придонеси за ПИО во Фондот за ПИОМ за период од 01.08.2013 година до 31.01.2015 година износ од 13.326,00 денари како и да му ги надоемсти парничните трошоци во износ од 9.880,00 денари зголемени за 18% ДДВ и 3.200,00 денари сето тоа во рок од 8 дена од правосилноста на пресудата, а под страв на присилно извршување.

Апелациониот суд Скопје со пресуда РОЖ-1112/15 од 11.05.2016 година, жалбата на тужениот, ја одби како неоснована, а пресудата на Основниот суд Скопје II Скопје РО.бр.541/15 од 09.06.2015 година, ја потврди.

Жалбата е неоснована.

Со жалбата тужениот се жали на погрешна примена на материјалното право, затоа што првостепениот суд не го земал во предвид дека правото на додаток на плата за извршување работни задачи од друго работно место кое е

предвидено со КД на тужениот е во спротивност со одредбите во Законот за државни службеници како лекс специјалис како и дека не земал во предвид дека платите и надоместоците од плата на државните службеници се усогласуваат со средства обезбедени во буџетот на Република Македонија, а во Министерството не биле предвидени-испланирани средства за исплата на овој додаток.

Овој суд ги ценеше истакнатите жалбени наводи, меѓутоа ваквите наводи не ги прифати од истите образложени причини дадени од страна на првостепениот суд, со кои во целост се согласува и овој суд. Имено, во услови кога од страна на тужениот е донесено правосилно решение со кое тужителот бил овластен да извршува работи и задачи од друго работно место како и е донесено правосилно решение бр.04-11/138 од 19.09.2013 година за утврдување додаток на плата за извршување работни задачи од друго работно место во висина од 10% сметано од 01.08.2013 година, тужителот ги исполнил условите за стекнување право на додаток на плата за извршување работни задачи од друго работно место. Оттука, правилно првостепениот суд постапил кога го задолжил тужениот да му исплати на тужителот на име додаток на плата за извршување работни задачи од друго работно место за период од 01.08.2013 година до 31.01.2015 година вкупен износ од 48.616,00 денари со законска казнена камата сметано од денот на поднесувањето на тужбата 27.03.2015 година како ден кога тужениот паднал во задоцнување со исполнување на својата парична обврска до исплатата.

Согласно со горе наведеното, во услови кога од страна на тужениот е донесено решение со кое на тужителот му е признаено право на исплата на додаток на плата за извршување работни задачи од друго работно место предвидени во чл.14 ст.1 и 2 од Колективниот договор на М. О., тужителот има право на надоместок додаток на плата за извршување работни задачи од друго работно место кој ја сочинува основната компонента на платата на државниот службеник.

